

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

แผนบริหารการดูแล
กลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ
ระดับภาคกลาง
สสอ. 123 และ 7

จัดทำโดย : สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 ชลบุรี

สารบัญ

ส่วนที่ 1	1
1. บทนำ	1
2. วัตถุประสงค์	3
3. เป้าหมายของแผน	3
4. กรอบการดำเนินงานในการดูแลกลุ่มคนเปราะบางจากภัยพิบัติ	4
4.1 นิยามกลุ่มเปราะบาง	4
4.2 การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ	4
ส่วนที่ 2	5
1. ข้อมูลกลุ่มเปราะบาง	5
2. สถานการณ์ภัยธรรมชาติในประเทศไทย	6
3. ภัยธรรมชาติสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนเปราะบาง	8
3.1 สถานการณ์อุทกภัยในประเทศไทย	8
3.2 ข้อมูลกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย	10
3.2.1 ภาคกลาง	10
3.2.2 พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติในภาคกลาง	12
3.2.3 สสว.1, 2, 3 และ 7	15
4. ผลกระทบจากอุทกภัยต่อกลุ่มเปราะบาง	34
4.1 เด็ก	34
4.2 คนพิการ	35
4.3 ผู้สูงอายุ	35
4.4 คนยากไร้	36
ส่วนที่ 3	37
1. แนวทางการบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ	37
2. กลไกการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ	46
ส่วนที่ 4	46
ภัยอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่	46
แผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติอุทกภัยภาคกลาง	71
อ้างอิง	80

สารบัญภาพ

แผนภาพที่ 1	วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย	4
แผนภาพที่ 2	จำนวนประชากรกลุ่มเปราะบางทั่วประเทศ	5
แผนภาพที่ 3	จำนวนประชากรกลุ่มเปราะบางภาคกลาง	5
แผนภาพที่ 4	การเกิดภัยธรรมชาติในรอบปีของประเทศไทย	7
แผนภาพที่ 5	แผนภาพที่ 5 สถิติย้อนหลัง 20 ปี เปรียบเทียบความเสียหายในแต่ละภัย (ปภ.)	9
แผนภาพที่ 6	จำนวนประชากรกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ประสบอุทกภัยในภาคกลาง จำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย	11
แผนภาพที่ 7	สถานการณ์น้ำท่วมในภาคกลาง (พ.ศ.2564 – 2567)	11
แผนภาพที่ 8	พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติหลากหลายประเภท (1)	12
แผนภาพที่ 8	พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติหลากหลายประเภท (2)	13
แผนภาพที่ 10	พื้นที่เสี่ยงภัย 7 จังหวัด ในเขตรับผิดชอบ สสว.1	18
แผนภาพที่ 11	รายงานสถานการณ์ภัยพิบัติย้อนหลัง 4 ปี ที่เกิดซ้ำซาก กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก เขต สสว. 2	21
แผนภาพที่ 12	แผนที่ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยสูงมาก จังหวัดนครปฐม	23
แผนภาพที่ 13	แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงเกิดอุทกภัย จังหวัดราชบุรี	28
แผนภาพที่ 14	แนวทางการบริหารดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ	38
แผนภาพที่ 15	โครงสร้างการขับเคลื่อนศูนย์บริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ	47
แผนภาพที่ 16	สถานการณ์วาตภัยในปี 2564	54
แผนภาพที่ 17	แผนภาพแสดงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในจังหวัดนครปฐม	66
แผนภาพที่ 18	แผนภาพแสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายในพื้นที่จังหวัดนครปฐม	67
แผนภาพที่ 19	แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งในจังหวัดราชบุรี	71
แผนภาพที่ 20	แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงเกิดภัยจากไฟฟ้าในจังหวัดราชบุรี	72

ส่วนที่ 1

1. บทนำ

กลุ่มเปราะบาง หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ในสภาวะอ่อนแอ หรือ อ่อนด้อย ไม่มีกำลังและความสามารถมากพอที่จะรับมือกับปัญหาที่เข้ามาระทบ รวมทั้ง ไม่สามารถคาดการณ์หรือวางแผนล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น มีสภาวะที่ ไม่สามารถปกป้องตัวเองได้ อยู่ในสภาวะพึ่งพิง ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ทั้งในมิติด้านสุขภาพ มิติด้านเศรษฐกิจ โดยพบว่า ประเทศไทยมีจำนวนกลุ่มเปราะบาง จำนวนทั้งสิ้น 22,606,256 คน แบ่งเป็น เด็กเล็ก อายุระหว่าง 0 - 7 ปี จำนวน 4,414,169 คน คนพิการ จำนวน 2,199,925 คน ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13,602,162 คน และคนยากไร้ จำนวน 2,390,000 คน และกลุ่มคนเหล่านี้ยังมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากหลายปัจจัย เช่น สภาพเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลที่เข้าถึงสารสนเทศไม่เท่าเทียมกัน ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศยังเป็นหนึ่งในความท้าทายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลก กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยถูกจัดอันดับ Climate Risk Index 2025 โดย German watch ให้อยู่ในอันดับที่ 30 ลดลงจากอันดับ 9 ประเทศเสี่ยงสูงด้านสภาพภูมิอากาศระยะยาวในช่วง 30 ปี (1993 - 2022) ทั้งนี้ แม้ประเทศไทยจะไม่ติดอันดับต้นๆ ของประเทศที่มีความเสี่ยงสูง แต่จะยังคงเผชิญกับผลกระทบต่างๆ ต่อเนื่อง เช่น อุณหภูมิที่สูงเป็นประวัติการณ์ในช่วงฤดูร้อน ภัยแล้ง ปริมาณฝนที่ตกหนักผิดปกติจนส่งผลให้เกิดน้ำท่วม ดินถล่ม ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจึงเป็นการเพิ่มความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้วทำให้สถานการณ์ของกลุ่มคนเปราะบางยิ่งเลวร้ายลง ตัวอย่างเช่น ข้อมูลจากสหประชาชาติแสดงให้เห็นว่า ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ เช่น น้ำท่วมและภัยแล้งส่งผลกระทบต่อผู้คนมากกว่า 23 ล้านคนทั่วโลกในแต่ละปี โดยกลุ่มคนเปราะบางมักเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจึงไม่ใช่แค่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการสร้างสังคมที่ยืดหยุ่นและเท่าเทียมที่สามารถรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วและที่กำลังจะเกิดขึ้น รวมถึงการลงทุนในการปรับตัว เช่น การสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแรง การพัฒนาระบบเตือนภัย และการสนับสนุนชุมชนให้มีความรู้และทักษะในการรับมือกับภัยพิบัติ จึงส่งผลให้กลุ่มเปราะบางจะต้องถูกให้ความสำคัญกรณีเกิดภัยพิบัติทั้งระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัยและหลังเกิดภัย

การที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางก่อนหน้านี้ เนื่องจากกลุ่มคนดังกล่าว มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระดับที่รุนแรงกว่าประชากรกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากมีข้อจำกัดในการปรับตัว (Adaptive Capacity) และเมื่อได้รับผลกระทบจากปัญหานั้นอยู่ในสภาพที่เสียหลักล้มหรือ “บอบช้ำ” แล้วจะไม่สามารถ “ลุกขึ้น” และกลับคืนสู่สภาพที่เป็นปกติได้ รวมทั้งไม่สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้เมื่อเกิดเหตุในอนาคต

ข้อมูลจากกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund: UNICEF) ระบุว่า เมื่อปีพ.ศ. 2564 ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 50 จาก 163 ประเทศ ที่เด็กมีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับผลกระทบ ขณะเดียวกัน กลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนสูงที่สุดที่จะได้รับผลกระทบ รวมถึงคนยากไร้ที่อาจขาดอาชีพ รายได้และขาดแคลนทรัพยากร ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรต่างๆ ทำให้ไม่สามารถย้ายที่อยู่อาศัย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัย ไม่สามารถเข้าถึงโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ทำให้มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบมาก เนื่องจากมีศักยภาพในการรับมือน้อย ในขณะที่ประเทศไทย กำลังเผชิญวิกฤตประชากรที่เด็กเกิดน้อย วัยทำงานขาดแคลน แต่ผู้สูงอายุจำนวนมากต้องการการดูแล

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้เป็นเพียงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่ห่างไกล แต่เป็นภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ทุกคนอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่สภาพอากาศที่แปรปรวนมากขึ้น ไปจนถึงการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ภัยคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกำลังส่งผลกระทบต่อทุกสิ่งตั้งแต่แหล่งอาหารและน้ำไปจนถึงสุขภาพและความมั่นคงของมนุษย์ จากการที่อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2554-2563 อุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น 1.07 องศาเซลเซียส เมื่อเทียบกับช่วงก่อนยุคอุตสาหกรรม (พ.ศ. 2393-2443) การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมินี้ไม่ได้เป็นเพียงตัวเลขแต่เป็นสัญญาณของความเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลก น้ำแข็งขั้วโลกและธารน้ำแข็งกำลังละลายในอัตราที่ไม่เคยมีมาก่อนทำให้ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นและคุกคามพื้นที่ชายฝั่ง เกิดสภาพอากาศสุดขั้ว เช่น พายุที่รุนแรงขึ้น ภัยแล้งที่ยาวนานขึ้น และคลื่นความร้อนที่รุนแรงขึ้น กำลังกลายเป็นเรื่องปกติมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจึงไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจของมนุษย์ด้วย ทั้งการที่ผลผลิตทางการเกษตรลดลง การขาดแคลนน้ำ ทรัพยากรน้ำที่ความรุนแรงขึ้น และการอพยพของผู้คนเนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้น ความมั่นคงทางอาหารและสุขภาพของผู้คนทั่วโลกกำลังถูกคุกคาม

ประเทศไทยได้เผชิญกับสถานการณ์อุทกภัย ดินโคลนถล่ม ที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์น้ำท่วมที่ผ่านมา ในจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ที่พบว่า ส่วนหนึ่งมาจากปัญหาโลกเดือดที่ทำให้เกิดภูมิอากาศแปรปรวนวิปริตไปทั่วโลก และเกิดพายุฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องทางภาคเหนือ นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม ซึ่งพบว่ามีปริมาณฝนมากกว่าปกติถึง 50-60% และเกินความสามารถของดินที่จะอุ้มน้ำได้จึงไหลทะลักมาท่วมบ้านเรือนราษฎร อีกปัญหาหนึ่งก็คือ ภูเขาทางภาคเหนือและในประเทศพม่าที่เคยมีป่าปกคลุม กลายสภาพเป็นภูเขาหัวโล้น น้ำจากฝนที่ตกลงมาจากบนเขาเกือบทั้งหมดจึงไหลทะลัก อย่างรวดเร็ว แรงและไหลลงสู่แม่น้ำ จนเอ่อมาท่วมบ้านเรือนสองฟากฝั่งที่ราบลุ่มอย่างรวดเร็ว พร้อมดินโคลนมหาศาลที่เกิดจากการพังทลายของหน้าดิน เพราะไม่มีรากต้นไม้ใหญ่ยึดเอาไว้ หรือแม้กระทั่งในภาคใต้ เช่น จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ก็ได้รับ ผลกระทบเกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก โดยเฉพาะในจังหวัดยะลา ถือว่าเป็นพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากน้ำท่วมเป็นประวัติการณ์ในรอบ 37 ปี ส่งผลให้การอพยพ คนพิการ ผู้สูงอายุ โดยเฉพาะที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง เป็นไปด้วยความยากลำบาก หรือไม่สามารถอพยพได้ทันจนเกิดการสูญเสียชีวิต การเข้าไม่ถึงหรือไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารการเตือนภัยต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหาย เครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับกลุ่มเปราะบางที่มีความต้องการเฉพาะ เมื่อเกิดภัยไม่เพียงพอ จำเป็นจะต้องระดมทรัพยากร หรือขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เข้ามาร่วมกันบริจาค เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าในเบื้องต้น ดังนั้น เพื่อให้ความเสียหาย ต่อชีวิตและทรัพย์สินน้อยที่สุดและยังคงสามารถดำรงชีวิตต่อไปได้อย่างปกติการกำหนดแนวทาง ในการบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นรูปธรรม จะทำให้การช่วยเหลือดูแลมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) เป็นหน่วยงานหลัก ที่คุ้มครองดูแลรับผิดชอบการยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีของประชากรกลุ่มเปราะบางของประเทศไทย ซึ่งรวมถึงการรับรองการเข้าถึงบริการพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน การเพิ่มความสามารถในการพึ่งตัว และการส่งเสริมการรวมกลุ่มโดยกระทรวงฯ ให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการ สตรีเด็ก คนยากไร้และชุมชนชาติพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดลำดับความสำคัญว่า ประชากรกลุ่มนี้ ควรต้องได้รับการปกป้อง คุ้มครองจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศด้วย นอกจากนี้ พม. ยังมีบทบาทเกี่ยวกับการรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ โดยมุ่งเน้นที่ประชากรกลุ่มเปราะบาง และความต้องการของประชากรกลุ่มนี้โดยเฉพาะ ตั้งแต่การชี้เป้าคนเปราะบาง การสร้างความตระหนักรู้ให้กับกลุ่มเปราะบางและชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงและสามารถป้องกันตนเองให้รอดพ้นจากภัยพิบัติ สร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มเปราะบางและชุมชน ในการจัดการตนเองเมื่อประสบภาวะวิกฤต การคุ้มครองดูแลกลุ่มเปราะบางในช่วงวิกฤต รวมถึงการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชากรกลุ่มเปราะบางในระยะยาว

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินงานของ พม. เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ แนวทางการดูแลช่วยเหลือในระยะต่างๆ ของการเกิดภัยพิบัติ โดยครอบคลุมการเข้าใจความเสี่ยง และผลกระทบของภัยพิบัติการเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูเพื่อให้กลุ่มเปราะบางได้รับการ ดูแลอย่างเหมาะสมและทันทั่วถึง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือ และการบริหารจัดการในการดูแล กลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากร และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและประเมินสถานการณ์กลุ่มคนเปราะบางในพื้นที่เสี่ยงภัย ระดับภาค และระดับจังหวัด
- 2.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย

3. เป้าหมายของแผน

- 3.1 ความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการช่วยเหลือ กลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติทั้งด้านบุคลากร ทรัพยากร และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 แนวทางในการใช้ฐานข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเปราะบางในพื้นที่เสี่ยงภัย เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการให้ความช่วยเหลือและการบริหารจัดการภัยพิบัติ รวมถึงการประเมิน สถานการณ์กลุ่มเปราะบางในพื้นที่เสี่ยงภัยระดับภาค และระดับจังหวัด
- 3.3 แนวทางในการดูแลช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันทั่วถึงและครอบคลุมทุกด้าน

4. กรอบการดำเนินงานในการดูแลกลุ่มคนเปราะบางจากภัยพิบัติ

4.1 นิยามกลุ่มเปราะบาง

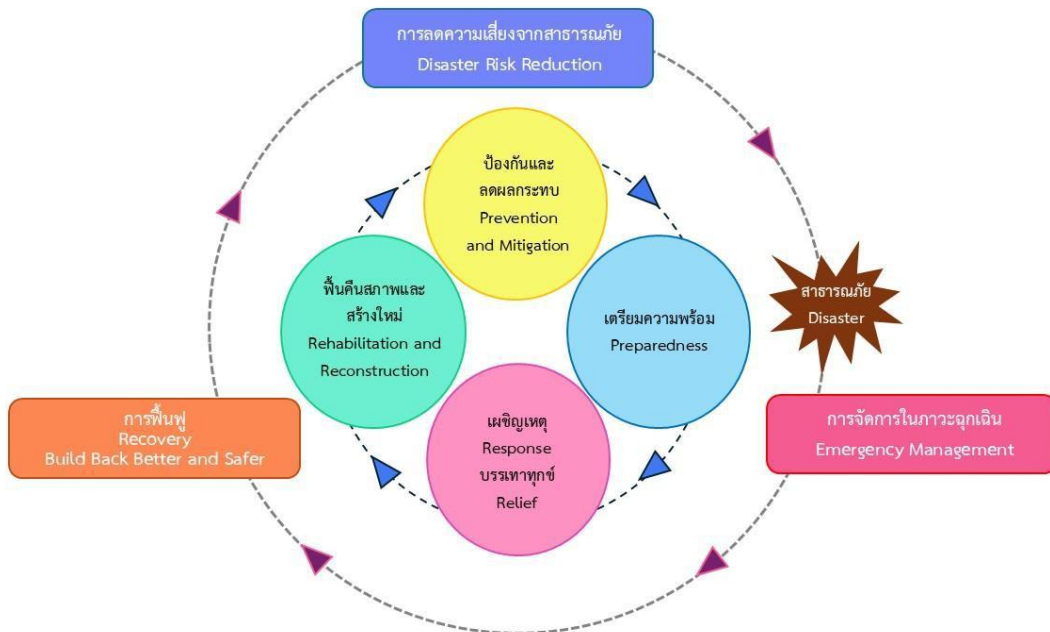
กลุ่มเปราะบางตามแผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติฉบับนี้ หมายถึง กลุ่มประชากร ที่อยู่ในสภาวะอ่อนแอ หรือ อ่อนด้อย ไม่มีกำลังและความสามารถ มากพอที่จะรับมือกับปัญหาที่เข้ามากระทบ รวมทั้ง ไม่สามารถคาดการณ์หรือวางแผนล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่เกิดขึ้น มีสภาวะที่ไม่สามารถปกป้องตัวเองได้ อยู่ในสภาวะพึ่งพิง ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ และเมื่อได้รับ ผลกระทบจากปัญหานั้นจะอยู่ในสภาวะที่เสียหลักล้มหรือ “บอบช้ำ” แล้วจะไม่สามารถ “ลุกขึ้น” และกลับคืนสู่สภาวะที่เป็นปกติได้ รวมทั้ง ไม่สามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ได้เมื่อเกิดเหตุในอนาคตประกอบด้วย

- 1) เด็กเล็กอายุไม่เกิน 7 ปี
- 2) คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ (ทุกช่วงวัย)
- 3) ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป
- 4) คนยากไร้ หมายถึง ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 100,000 บาทต่อปี และอยู่ในวัยแรงงานที่มีอายุ ระหว่าง 18 – 59 ปี จากฐานข้อมูลระบบสมุดพกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ (MSO - Logbook) เท่านั้น เช่น แม่เลี้ยงเดี่ยว คนไร้ที่พึ่ง (ทั้งนี้ ไม่นับซ้ำกับข้อ 1-3)

4.2 การจัดการความเสี่ยงจากภัย

การดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติได้นำหลักการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Management: DRM) มาเป็นกรอบกำหนดแนวทางการดูแลกลุ่มเปราะบาง ประกอบด้วย 1) การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction : DRR) ได้แก่ การป้องกัน การลดผลกระทบและการเตรียมความพร้อม 2) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และ 3) การฟื้นฟู (Recovery) ได้แก่ การฟื้นฟูสภาพและการซ่อมสร้าง การสร้างให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 วงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

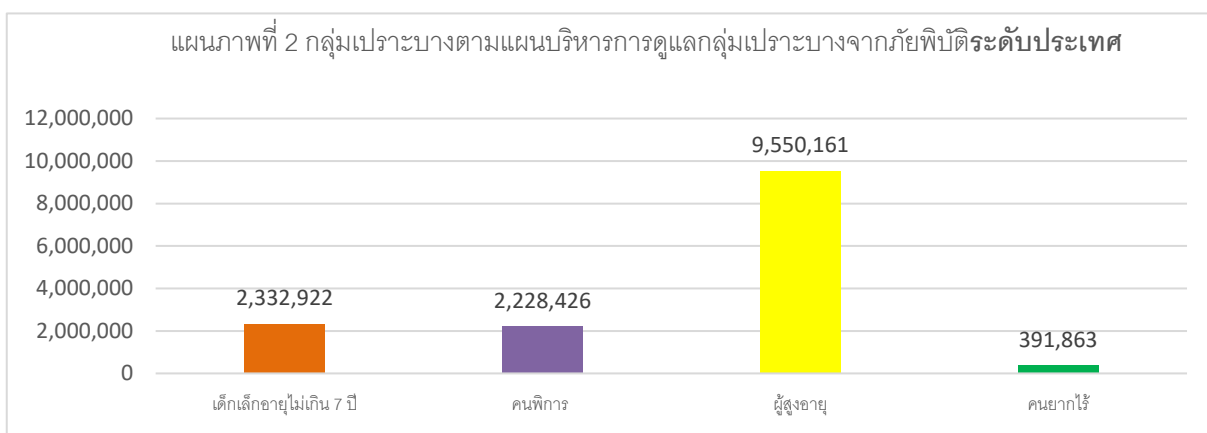

ที่มา : แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558

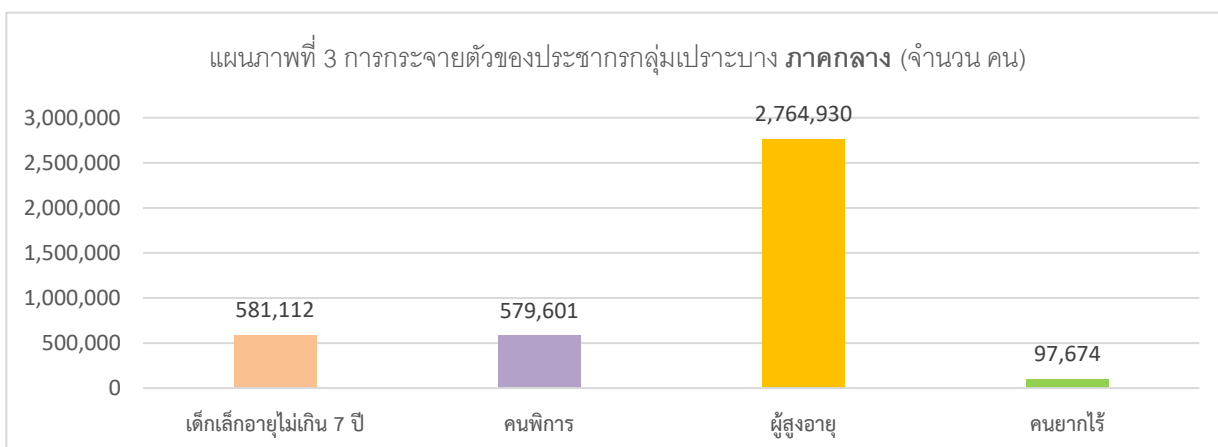
ส่วนที่ 2

1. ข้อมูลกลุ่มเปราะบาง

จากนิยามกลุ่มเปราะบางตามแผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติของ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567 พบว่า มีประชากรกลุ่มเปราะบางรวมจำนวนทั้งสิ้น 14,503,372 คน ประกอบด้วย 1) เด็กเล็กอายุไม่เกิน 7 ปีจำนวน 2,332,922 คน 2) คนพิการ จำนวน 2,228,426 คน 3) ผู้สูงอายุจำนวน 9,550,161 คน และ 4) คนยากไร้จำนวน 391,863 คน รายละเอียดตามแผนภาพที่ 2

เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของประชากรกลุ่มเปราะบาง ภาคกลาง พบว่า มีจำนวน 4,023,317 คน แบ่งเป็น เด็กเล็กอายุไม่เกิน 7 ปี จำนวน 581,112 คน คนพิการ 579,601 คน ผู้สูงอายุ 2,764,930 คน และคนยากไร้ 97,674 คน รายละเอียดตามแผนภาพที่ 3

2. สถานการณ์ภัยธรรมชาติในประเทศไทย

ประเทศไทยได้เผชิญกับภัยธรรมชาติหลากหลายรูปแบบ อาทิ อุทกภัยที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก สร้างความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรม และบ้านเรือนของประชาชน รวมถึงพายุฤดูร้อนและพายุหมุนเขตร้อนที่เกิดขึ้นเป็นประจำ โดยพายุฤดูร้อนมักมาพร้อมกับลมกระโชกแรง ฝนฟ้าคะนอง และลูกเห็บ ส่วนพายุหมุนเขตร้อนมักทำให้เกิดฝนตกหนักและคลื่นพายุซัดฝั่ง โดยเฉพาะในพื้นที่ชายฝั่งทะเล ตลอดจนภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงที่สร้างความเสียหายต่อภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ ไฟป่าที่มักเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง แผ่นดินถล่มที่มักเกิดขึ้นในพื้นที่ภูเขาที่ฝนตกหนัก และพายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นได้ตลอดทั้งปี ล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ส่งผลให้ภัยธรรมชาติดังกล่าวทวีความรุนแรงและเกิดขึ้น โดยสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับอุทกภัย และดินถล่มมากขึ้น ปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มขึ้นจากภาวะโลกร้อนนำไปสู่น้ำท่วมฉับพลันและดินถล่ม โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่ลุ่มต่ำและภูเขาสูง ซึ่งสร้างความเสียหายต่อพื้นที่เกษตรกรรม โครงสร้างพื้นฐาน และที่อยู่อาศัยของประชาชนในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบ สภาพอากาศทำให้บางพื้นที่ประสบภัยแล้งรุนแรงขึ้น อุณหภูมิที่สูงขึ้นและปริมาณน้ำฝนที่ลดลง ทำให้แหล่งน้ำแห้งขอด ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์และการใช้น้ำอุปโภคบริโภคของประชาชน ภัยแล้งยังเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดไฟป่า โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นจากภาวะโลกร้อนส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน ทำให้หลายพื้นที่ สูญเสียชายหาดและที่ดินไปอย่างถาวร รวมถึงการรุกล้ำของน้ำเค็มเข้าสู่พื้นที่เพาะปลูก ส่งผลต่อ ผลผลิตทางการเกษตรและการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายฝั่ง พายุหมุนเขตร้อน เป็นอีกหนึ่งปรากฏการณ์ที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นจากอุณหภูมิผิวน้ำทะเลที่สูงขึ้น ส่งผลให้พายุ มีความเร็วลมสูงขึ้น และมีปริมาณน้ำฝนมากขึ้น ทำให้เกิดน้ำท่วมรุนแรงและคลื่นพายุซัดฝั่ง (Storm Surge) โดยเฉพาะในภาคใต้ของประเทศไทย ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไม่ได้จำกัดอยู่แค่สิ่งแวดล้อม แต่ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพและเศรษฐกิจของประเทศ อุณหภูมิที่สูงขึ้น เพิ่มความเสี่ยงต่อโรคที่มีแมลงเป็นพาหะ เช่น ไข้เลือดออก และโรคระบบทางเดินหายใจจากปัญหามลพิษทางอากาศ นอกจากนี้ ภัยธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นทำให้โครงสร้างพื้นฐานเสียหาย เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ และส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในวงกว้าง โดยประเทศไทยมีภัยธรรมชาติในรอบปีรายละเอียดตามแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 การเกิดภัยธรรมชาติในรอบปีของประเทศ

นอกจากนี้การประเมินความเสี่ยงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยใช้หลักการตามกรอบ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) ที่เน้นมิติด้านการปรับตัว และผลกระทบของกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย ประเมินความเสี่ยงใน 4 ภัยหลัก ได้แก่ ภัยความร้อน อุทกภัย ภัยแล้ง และการกัดเซาะชายฝั่ง

ภัยความร้อน เป็นหนึ่งในภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นผิดปกติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุหลักจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และมวลอากาศร้อน (Heat Dome) ที่กักเก็บความร้อนในพื้นที่เป็นเวลานาน นอกจากนี้ปรากฏการณ์ เอลนีโญและการเปลี่ยนแปลงของลมมรสุมยังส่งผลให้คลื่นความร้อนมีความรุนแรงมากขึ้น สำหรับในประเทศไทย อุณหภูมิที่สูงขึ้นทำให้เกิดภัยแล้งและเพิ่มความเสี่ยงต่อไฟฟ้า โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งผลให้ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ทวีความรุนแรงมากขึ้น ในพื้นที่เมืองใหญ่ ปรากฏการณ์เกาะความร้อนในเมืองที่เกิดจากการสะสมความร้อนของอาคารและถนนคอนกรีต ทำให้อุณหภูมิในเมืองสูงกว่าพื้นที่ชนบท ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งนี้ภัยความร้อนได้ส่งผลกระทบในหลายด้าน โดยเฉพาะต่อสุขภาพของประชาชน อุณหภูมิที่สูงขึ้นอาจทำให้เกิดโรคลมแดดและโรคที่เกี่ยวข้องกับความร้อน ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ที่มีโรคเรื้อรัง

อุทกภัย เกิดจากฝนตกหนักและฝนตกสะสมเป็นเวลานาน ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก น้ำท่วมฉับพลัน น้ำท่วมขัง และน้ำล้นตลิ่ง ประชาชนได้รับความเดือดร้อน สิ่งสาธารณประโยชน์ และทรัพย์สินของประชาชนได้รับความเสียหาย โดยมีสาเหตุหลัก ได้แก่ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามันและอ่าวไทย ซึ่งในประเทศไทยจะพัดอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม ถึงกลางเดือนตุลาคม มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมประเทศไทยและอ่าวไทยในช่วงกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ร่องมรสุมที่พาดผ่านบริเวณประเทศไทยในช่วงของแต่ละเดือน ตลอดจนหย่อมความกดอากาศต่ำและพายุหมุนเขตร้อน (ดีเปรสชัน โซนร้อน และไต้ฝุ่น)

ภัยแล้ง เป็นภัยที่เกิดจากธรรมชาติสภาพอากาศแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำเป็นระยะเวลานาน โดยทั่วไปเกิดขึ้นเมื่อพื้นที่ที่ได้รับน้ำอย่างสม่ำเสมอเกิดฝนตกต่ำกว่าค่าเฉลี่ย นอกจากนี้ ภัยแล้งในแต่ละปี ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศและผลกระทบที่เกิดจากภัยแล้ง อาจนำไปสู่การพังทลายของผิวดิน การเกิดฝุ่นละออง พายุฝุ่น การรุกรานของน้ำเค็ม และโอกาสเกิดไฟป่า สูงขึ้น สร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ

การกัดเซาะชายฝั่ง เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นตลอดเวลา จากการกัดเซาะของคลื่นหรือลม ตะกอนจากที่หนึ่งไปตกทับถมในอีกบริเวณหนึ่ง ทำให้แนวของชายฝั่งเดิมเปลี่ยนแปลงไป บริเวณที่มีตะกอนเคลื่อนเข้ามาน้อยกว่าปริมาณที่ตะกอนเคลื่อนออกไป ถือว่าเป็นบริเวณที่มีการกัดเซาะชายฝั่ง โดยมีสาเหตุหลักมาจากการบวนการตามธรรมชาติจากการกัดเซาะของคลื่นและลม วาตภัย อุทกภัย หรือจากกิจกรรมของสิ่งมีชีวิตในบริเวณนั้น และจากกิจกรรมของมนุษย์ อาทิ การพัฒนาขนาดใหญ่ แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชายฝั่งทะเล การสร้างเขื่อน ฝาย หรืออ่างเก็บน้ำตื้นน้ำ การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน การสูบน้ำบาดาล การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก

3. ภัยธรรมชาติสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มคนเปราะบาง

แม้ประเทศไทยจะประสบกับภัยพิบัติธรรมชาติหลากหลายรูปแบบดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น แต่เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบและมูลค่าความเสียหายจะพบว่า อุทกภัยเป็นภัยพิบัติ ที่เกิดขึ้นในทุกภาคของประเทศไทย แตกต่างจากภัยอื่นๆ ซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะในบางภาคเท่านั้น ทำให้กระทบกับกลุ่มคนเปราะบางเป็นวงกว้าง ขณะที่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา อุทกภัยสร้างความเสียหายมูลค่ามากที่สุดถึง 7.6 หมื่นล้านบาท เฉลี่ยราวปีละ 4.8 พันล้านบาท ซึ่งบทบาทของ พม. ในการช่วยเหลือดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติสามารถรองรับสถานการณ์อุทกภัยได้ในทุกระยะ อีกทั้งยังมีหน่วยงาน พม. ในระดับจังหวัดเป็นกลไกบูรณาการการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั่วประเทศ

3.1 สถานการณ์อุทกภัยในประเทศไทย

อุทกภัย เป็นภัยพิบัติที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อกลุ่มประชากรที่เปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้สูงอายุที่มักประสบปัญหาด้านสุขภาพและการเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้ไม่สามารถอพยพหรือรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้เด็กเล็กยังต้องการการดูแลเป็นพิเศษในช่วงเกิดอุทกภัย เช่น การจัดหาอาหาร น้ำดื่มสะอาด และการป้องกันโรคต่างๆ

ขณะเดียวกัน คนพิการมักเผชิญข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูล การเดินทาง และการช่วยเหลือ รวมถึงผู้มีรายได้น้อยที่มักอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยและมีทรัพยากรที่จำกัดในการรับมือกับอุทกภัย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นครอบคลุมทั้งการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน การพลัดถิ่น การขาดแคลนอาหารและน้ำดื่มสะอาด การแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งผลกระทบทางจิตใจ การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางเหล่านี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในช่วงเวลาวิกฤต

‘อุทกภัย’ สร้างความเสียหายมูลค่าสูงกว่าภัยอื่น

สถิติย้อนหลังของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา พบข้อมูลใน 4 ภัย โดยภัยแล้งส่งผลกระทบต่อประชากรมากที่สุด รวม 151 ล้านคน เกือบ 42 ล้านครัวเรือน ขณะที่อุทกภัยสร้างความเสียหายมูลค่ามากที่สุด รวม 7.6 หมื่นล้านบาท

น้ำท่วมเป็นภัยพิบัติที่คนไทยต้องเจอทุกปี ใน 20 ปีนี้ มีผู้เสียชีวิตจากอุทกภัย 2,663 คน บาดเจ็บ 3,297 คน เศรษฐกิจเสียหายเกือบ 7.65 หมื่นล้านบาท แต่ละปีมีผู้ได้รับผลกระทบเฉลี่ยปีละเกือบ 4.5 ล้านคน 1.4 ล้านครัวเรือน ความเสียหายเฉลี่ยปีละเกือบ 4.8 พันล้านบาท

ปภ.ไม่มีรายงานมูลค่าความเสียหายปี 2564-2566 ซึ่งเป็นปีน้ำท่วมหนัก มีพื้นที่ถูกน้ำท่วมรวมกันถึง 26 ล้านไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 10 ล้านไร่ หากคำนวณด้วยค่าเฉลี่ยมูลค่าความเสียหายต่อพื้นที่น้ำท่วมช่วงหลังปี 2554 ใน 3 ปีที่ไม่มีข้อมูลนี้อาจมีมูลค่าความเสียหายมากถึง 2.7 พันล้านบาท

แผนภาพที่ 5 สถิติย้อนหลัง 20 ปี เปรียบเทียบความเสียหายในแต่ละภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การกักตุนข้าวฝั่ ที่จะส่งผลกระทบต่อชุมชนกลุ่มเปราะบาง โดยผลการวิจัย สรุปว่า

“อุทกภัยเป็นหนึ่งในภัยธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางมากที่สุด”

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ และให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูกลุ่มเปราะบางที่ประสบอุทกภัยครอบคลุมตั้งแต่การให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน การฟื้นฟูในระยะยาว ไปจนถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อลดความเสี่ยงในอนาคต นอกจากนี้ยังมีบทบาทสำคัญ ในการประสานงานและบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กร ภาคประชาสังคม เพื่อให้การช่วยเหลือ กลุ่มเปราะบางเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม

สถานการณ์อุทกภัยในภาคกลาง

ภาคกลางของประเทศไทยมีความสำคัญทางภูมิศาสตร์และเศรษฐกิจอย่างยิ่งต่อประเทศ ลักษณะภูมิประเทศครอบคลุมพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและลำน้ำสาขาที่ไหลลงสู่ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงและเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และการเกษตร ส่งผลให้ภาคกลาง เป็นภูมิภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์อีกทั้งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์ อากาศอบอุ่น มีฝนตก แม่น้ำ และคลองไหลผ่าน รวมถึงมีการพัฒนาด้านระบบชลประทาน จึงทำให้เป็นหนึ่งในภูมิภาคเกษตรกรรมที่มีผลผลิตสูงสุดแห่งหนึ่งของโลก อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคนี้เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ถูกน้ำท่วมบ่อยที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย

ภาคกลาง ประกอบด้วย 25 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ราชบุรี ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง โดยแบ่งสถานการณ์น้ำท่วมออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงแรก ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน และช่วงที่สอง ระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคนี้ประสบกับปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและสร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินและโครงสร้างพื้นฐาน การวิเคราะห์สถิติข้อมูลน้ำท่วมในอดีตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อทำความเข้าใจแนวโน้มการเกิดอุทกภัย ความรุนแรง และช่วงเวลาเสี่ยงที่สุด เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมการบรรเทาผลกระทบ และการวางแผนนโยบายที่มีประสิทธิภาพ

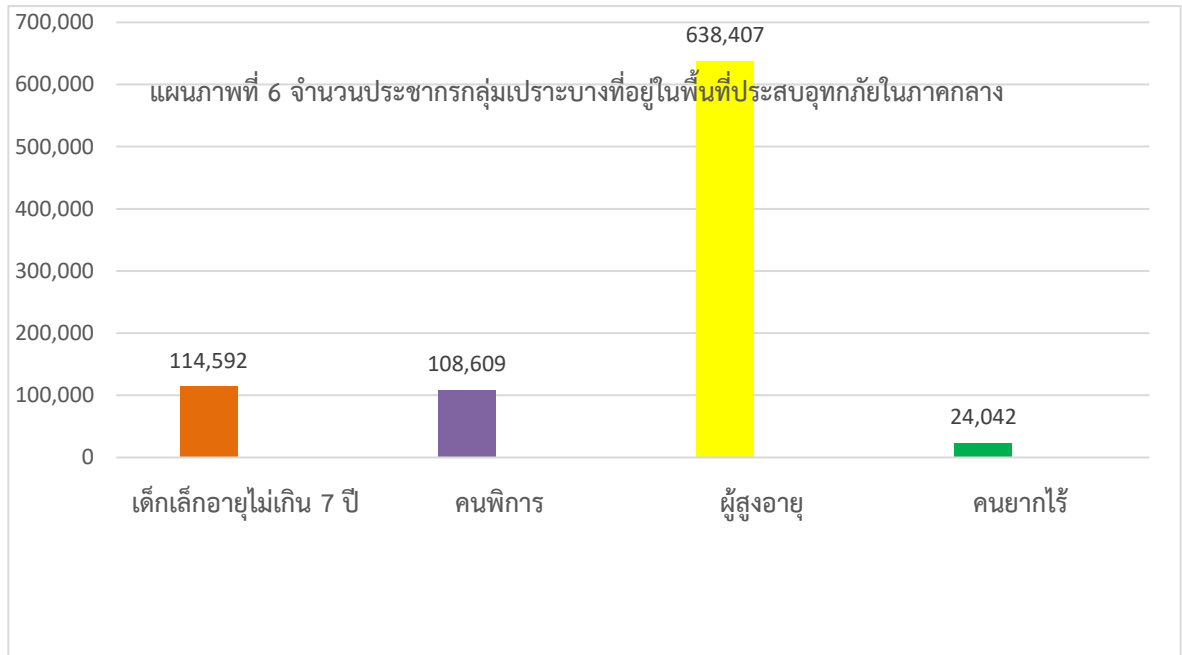
3.2 ข้อมูลกลุ่มเปราะบางภาคกลางที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย

จากการประมวลผลข้อมูลกลุ่มเปราะบางจากฐานข้อมูลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับฐานข้อมูลพื้นที่เกิดอุทกภัยจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567 พบว่า ประเทศไทยมีพื้นที่ประสบอุทกภัยรวมทั้งสิ้น 50 จังหวัดจากทั่วประเทศ มีประชากรกลุ่มเปราะบางที่อยู่ในพื้นที่ประสบอุทกภัยรวมทั้งสิ้น 5,774,014 คน

3.2.1 ภาคกลาง จากการประมวลผลข้อมูลพบว่า มีกลุ่มเปราะบางที่อยู่ในพื้นที่ ประสบอุทกภัยจำนวน 885,650 คน แบ่งเป็น

- เด็กเล็กอายุไม่เกิน 7 ปี จำนวนรวมทั้งสิ้น 114,592 คน
- คนพิการ จำนวนรวมทั้งสิ้น 108,609 คน
- ผู้สูงอายุ จำนวนรวมทั้งสิ้น 638,407 คน
- คนยากไร้ จำนวนรวมทั้งสิ้น 24,042 คน

จากข้อมูลแสดงจำนวนประชากรกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ประสบอุทกภัยในภาคกลาง พบว่า ผู้สูงอายุมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เด็ก คนพิการ และ คนยากไร้ รายละเอียดตามแผนภาพที่ 6

สถิติน้ำท่วมซ้ำซากในภาคกลางและแนวโน้มความรุนแรงในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา

แผนภาพที่ 7 สถานการณ์น้ำท่วมในภาคกลาง (พ.ศ. 2564 - 2567)

ข้อมูลแสดงให้เห็นว่าภาคกลางของประเทศไทยประสบปัญหาน้ำท่วมต่อเนื่องในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา โดยมีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่น้ำท่วมในแต่ละปี ดังนี้

ปี 2564 : พื้นที่น้ำท่วมประมาณ 3.03 ล้านไร่ เดือนที่รุนแรงที่สุดคือ กันยายน-ตุลาคม ได้รับผลกระทบมากใน 11 จังหวัด เช่น พระนครศรีอยุธยา, สุพรรณบุรี, ลพบุรี เป็นต้น จังหวัดที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือ อยุธยา เนื่องจากน้ำล้นตลิ่งในแม่น้ำเจ้าพระยา (พระนครศรีอยุธยา) และแม่น้ำท่าจีน (สุพรรณบุรีและนครปฐม) จนถึงปลายเดือนพฤศจิกายน

ปี 2565 : พื้นที่ได้รับผลกระทบเพิ่มขึ้นเป็น 4.38 ล้านไร่ (สูงสุดในช่วง 4 ปี) ในเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่น้ำท่วมรุนแรงกระทบ 17 จังหวัด เนื่องจากผลกระทบจากอิทธิพลของพายุโนรูในเดือนกันยายนและ ปริมาณน้ำฝนสูงกว่าปกติ 3 % เช่น นครสวรรค์, อุทัย, ปทุมธานี เป็นต้น และอุทัยยังคงเป็นจังหวัดที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด

ปี 2566 : พื้นที่น้ำท่วมลดลงเหลือ 1.54 ล้านไร่ เดือนตุลาคมยังคงเป็นเดือนที่ต้องเฝ้าระวังน้ำท่วมในภาคกลางครอบคลุม 11 จังหวัดภาคกลาง เช่น สิงห์บุรี, ชัยนาท, สุพรรณบุรี เป็นต้น และอุทัยยังคงได้รับผลกระทบหนัก

ปี 2567 : มีแนวโน้มน้ำท่วมลดลงเหลือ 0.89 ล้านไร่ ช่วงเวลาที่เกิดน้ำท่วมรุนแรงเริ่มตั้งแตกรกฎาคมถึงตุลาคม มีพื้นที่ได้รับผลกระทบ 885,139 ไร่ กระทบประชาชนกว่า 21,459ครัวเรือน ช่วงระหว่างวันที่16 สิงหาคม 2567 – 5 ตุลาคม 2567 และจังหวัดที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ สุพรรณบุรี, อ่างทอง, อุทัย

นอกจากนี้ พื้นที่ภาคกลางยังมีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติอีกหลากหลายประเภท ที่นอกเหนือจากอุทกภัยที่กล่าวมาข้างต้น

แผนภาพที่ 8 พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติหลากหลายประเภท (1)

พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติหลากหลายประเภท

ภาคกลางมีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติหลากหลายประเภท ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นวงกว้าง

 อุทกภัย	 วาตภัย	 ภัยแล้ง
เป็นภัยที่พบบ่อยและสร้างความเสียหายมากที่สุด โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มต่ำริมแม่น้ำ เช่น พระนครศรีอยุธยา, ปทุมธานี, นนทบุรี	มักเกิดจากพายุฤดูร้อนและพายุหมุนเขตร้อน ส่งผลกระทบต่อบ้านเรือนและพื้นที่เกษตรกรรม โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งและที่โล่ง เช่น จังหวัด ชลบุรี ระยอง (ชายฝั่ง) และ ชัยนาท สระบุรี (พื้นที่เปิดโล่ง)	ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมและการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค จังหวัดที่มักประสบปัญหา เช่น ชัยนาท, สระบุรี, ชลบุรี, สระแก้ว
สถิติสำคัญ: มหาอุทกภัยปี 2554 ส่งผลกระทบต่อประชาชน 16 ล้านคนทั่วประเทศ ซึ่งภาคกลางเป็นพื้นที่สำคัญที่ได้รับผลกระทบอย่างมาก	สถิติสำคัญ: บ้านเรือนเสียหายจากวาตภัยเฉลี่ยปีละประมาณ 64,939 หลัง ทั่วประเทศ ซึ่งภาคกลางเป็นพื้นที่ที่ประสบภัยนี้เช่นกัน	สถิติสำคัญ: จ.ชลบุรี (ปี 2559-2563) เกิดภัยแล้ง 1,022 ครั้ง ใน 6 หมู่บ้าน
ตัวอย่างมาตรการ: การขุดลอกคูคลอง, การเสริมความแข็งแรงของคันกั้นน้ำ, การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย	ตัวอย่างมาตรการ: ระบบเตือนภัย 5 ระดับสี, การชักซ้อมแผนอพยพ, การเสริมความแข็งแรงของอาคารบ้านเรือน	ตัวอย่างมาตรการ: การส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย, การพัฒนาแหล่งน้ำสำรอง, การวางแผนการจัดสรรน้ำ

อ้างอิง: รายงานสรุปแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับภาค และสื่อออนไลน์ CR:นโยบายและยุทธศาสตร์ สสว.2 ชลบุรี

3.2.2 พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติในภาคกลาง

1. อุทกภัย (น้ำท่วม)

อุทกภัย (น้ำท่วม) เป็นภัยพิบัติที่เกิดบ่อยที่สุด และสร้างความเสียหายมาก จากสถิติน้ำท่วมปี 2554 ส่งผลกระทบต่อประชาชนกว่า 16 ล้านคนทั่วประเทศ

จังหวัดเสี่ยงสูง : พระนครศรีอยุธยา, ปทุมธานี, นนทบุรี

มาตรการรับมือ : ขุดลอกคูคลอง, เสริมความแข็งแรงของคันกั้นน้ำ, จัดทำแผนที่เสี่ยงภัย

2. วาตภัย (พายุ/ลมแรง)

หลายจังหวัดในภาคกลางมักเกิดจากพายุฤดูร้อน ส่งผลให้บ้านเรือนและพื้นที่เกษตรกรรมได้รับความเสียหายจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่ชายฝั่งและพื้นที่โล่ง จากสถิติบ้านเรือนได้รับความเสียหายเฉลี่ย 64,939 หลังทั่วประเทศ ซึ่งภาคกลางเป็นพื้นที่ที่ประสบภัยนี้เช่นกัน

จังหวัดเสี่ยง : ชลบุรี, ระยอง, ชัยนาท, สระบุรี

มาตรการรับมือ : ระบบเตือนภัย 5 ระดับ, แผนอพยพ, เสริมความแข็งแรงของที่อยู่อาศัย

3. ภัยแล้ง

ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและการขาดแคลนแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค จากสถิติจังหวัดชลบุรีเกิดภัยแล้ง 1,022 ครั้ง ในช่วงปี 2559-2563

จังหวัดที่มีผลกระทบ : ชัยนาท, สระบุรี, ชลบุรี, สระแก้ว

มาตรการรับมือ : ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย, พัฒนาแหล่งน้ำสำรอง

แผนภาพที่ 9 พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติหลากหลายประเภท (2)

พื้นที่เสี่ยงและมาตรการสำคัญของภัยพิบัติหลากหลายประเภท

ภาคกลางมีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติหลากหลายประเภท ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นวงกว้าง

ไฟฟ้า/PM2.5

เกิดจากการเผาในที่โล่ง, ไฟฟ้าลัดวงจร, หรืออุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม สร้างความเสียหายต่อทรัพย์สินและสุขภาพ เช่น **ปราจีนบุรี ระยอง**

สถิติสำคัญ:
จ.ปราจีนบุรี (ปี 2564-2565) อัคคีภัยโรงงานและชุมชนสร้างความเสียหายกว่า 200 ล้านบาท
จ.ระยอง
• ปี 2554: โรงงานผลิตเม็ดพลาสติกเสียหายกว่า 10 ล้านบาท
• ปี 2564: โกดังโรงงานอะไหล่รถยนต์เสียหายกว่า 30 ล้านบาท
• ปี 2567: โรงงานผลิตกระดาษเสียหายหลายล้านบาท

ตัวอย่างมาตรการ:
การจัดทำแนวกันไฟ, การตรวจเช็คไฟในที่โล่ง, การตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารและโรงงาน

อัคคีภัย/สารเคมี

เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการขนส่งสารเคมี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในพื้นที่อุตสาหกรรมของจังหวัดในเขต EEC (**ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา**) และ **สมุทรปราการ**

สถิติสำคัญ:
ปี 2565 เกิดอุบัติเหตุสารเคมีทั่วประเทศ 44 ครั้ง ซึ่งหลายเหตุการณ์เกิดขึ้นในภาคกลาง เช่น
จ.ระยอง & จ.ฉะเชิงเทรา
• จ.ระยอง (ปี 2567): โรงงานจัดเก็บกากสารเคมีไฟไหม้กระทบ 1,700 คน 700 ครอบครัว ถึงเก็บสารโพโรไลสแก๊สไฮโดรเจนไฟไหม้ เสียชีวิต 1 ราย บาดเจ็บ 5 ราย
• จ.ฉะเชิงเทรา (ปี 2562): สารเคมีรั่วไหลจากโรงงานร้างกระทบกว่า 2,000 คน

ตัวอย่างมาตรการ:
บังคับใช้กฎหมายควบคุมสารเคมี, ตรวจสอบความปลอดภัยโรงงาน, จัดทำแผนกักเก็บ/อพยพ, เตรียม EOC (ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน) ที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านเคมี เฉพาะทาง

ภัยจากช้างป่า

เกิดจากความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า โดยเฉพาะในพื้นที่เกษตรกรรมที่อยู่ใกล้ป่า พบในจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าร้อยละ 5 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ **ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว และ ตราด** มีแนวโน้มรุนแรงและซับซ้อนขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สถิติสำคัญ:
จ.ชลบุรี (ปี 2562-2563): เกิดเหตุ 35 ครั้ง มูลค่าความเสียหาย 23,374 บาท
• จำนวนครั้งที่ช้างป่าออกนอกพื้นที่: มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในหลายปีที่ผ่านมา
ฉะเชิงเทรา & ตราด
• จ.ฉะเชิงเทรา (ปี 2556): ทุเรียนเสียหายกว่า 10 ตัน มูลค่ากว่า 5 ล้านบาท
• จ.ตราด (ปี 2568): สวนทุเรียนเสียหายกว่า 3 แสนบาท

ในปี 2567 มีผู้เสียชีวิตจากช้างป่าในภาคตะวันออกไม่น้อยกว่า 15 ราย

ตัวอย่างมาตรการ:
สร้างแนวป้องกัน, จัดทำรั้วไฟฟ้า, สร้างแหล่งอาหาร/น้ำในป่า, ให้ความรู้ชุมชน, จัดชุดเฝ้าระวัง

อ้างอิง: รายงานสรุปแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับภาค และสื่อออนไลน์ CRนโยบายและยุทธศาสตร์ สสว.2 ชลบุรี

4. ไฟป่า/PM2.5

สาเหตุ: เกิดจากการเผาในที่โล่ง ไฟฟ้าลัดวงจร หรืออุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลต่อทั้งทรัพย์สินและสุขภาพ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5)

พื้นที่เสี่ยง: จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง

สถิติสำคัญ: จังหวัดปราจีนบุรี

ปี 2564-2565 : เกิดอัคคีภัยในโรงงานและชุมชน สร้างความเสียหายกว่า 200 ล้านบาท

จังหวัดระยอง

ปี 2554 : โรงงานผลิตเม็ดพลาสติก เสียหายกว่า 10 ล้านบาท

ปี 2564 : โกดังโรงงานอะไหล่รถยนต์ เสียหายกว่า 30 ล้านบาท

ปี 2567 : โรงงานผลิตกระดาษเสียหายหลายล้านบาท

มาตรการที่แนะนำ: การดับเพลิง , การรณรงค์ไม่เผาในที่โล่ง , การตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารและโรงงาน

5. อัคคีภัย/สารเคมี

สาเหตุ: เกิดจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและการขนส่งสารเคมี ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและสิ่งแวดล้อม

พื้นที่เสี่ยง: จังหวัดในเขต EEC ได้แก่ ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา รวมถึง สมุทรปราการ

สถิติสำคัญ: ปี 2565 เกิดอุบัติเหตุสารเคมี 44 ครั้ง โดยมากเกิดขึ้นในภาคกลาง

ปี 2567 จังหวัดระยอง เกิดโรงงานจัดเก็บกากสารเคมีใหม่เกิดเหตุระเบิด ไฟไหม้ เสียชีวิต 1 ราย

ปี 2562 จังหวัดฉะเชิงเทราสารเคมีรั่วไหลจากโรงงานกว่า 2,000 ลิตร

มาตรการที่แนะนำ: บังคับใช้กฎหมายควบคุมสารเคมี , ตรวจสอบความปลอดภัยโรงงาน , เตรียมอุปกรณ์ป้องกัน/แผนรองรับ ,อบรมเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เสี่ยง

6. ภัยจากช้างป่า

สาเหตุ : ความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า พบมากในจังหวัดที่มีป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ชลบุรี จันทบุรี ปราจีนบุรี สระแก้ว ตราด ซึ่งในปี 2567 มีผู้เสียชีวิตจากช้างป่าในภาคตะวันออก (เสียชีวิต 15 ราย)

ลักษณะภัย : ช้างป่าเข้ามาในพื้นที่เกษตรกรรม ส่งผลกระทบต่อทั้งชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้าน

สถิติสำคัญ : ปี 2562 - 2563 จังหวัดชลบุรีเกิดเหตุ 35 ครั้ง มูลค่าความเสียหายกว่า 23,374 บาท จำนวนครั้งที่ช้างออกนอกพื้นที่เพิ่มขึ้นหลายปีต่อเนื่อง

ปี 2556 จันทบุรี ถูกช้างป่าเข้ามาทำลายผลผลิตทุเรียนเสียหายกว่า 10 ตัน มูลค่ากว่า 5 ล้านบาท

ปี 2568 ตราดถูกช้างป่าเข้ามาทำลายสวนทุเรียนเสียหายกว่า 3 แสนบาท

มาตรการที่แนะนำ : การสร้างแนวรั้วกันช้าง , จัดเวรเฝ้าระวัง , สร้างแหล่งอาหาร/น้ำในป่า , ทำเขตรักษาพันธุ์ รวมถึงการจัดตั้งทีมตอบโต้ฉุกเฉิน

3.2.3 ข้อมูลกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ในเขตพื้นที่สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1, 2, 3 และ 7 (ภาคกลาง)

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 (ปทุมธานี)

รายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัดสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 ประจำปี 2567 ได้รวบรวมและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่รับผลกระทบ ดังนี้

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผลกระทบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 ประกอบด้วย จังหวัดนครนายก จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดอ่างทอง มีพื้นที่โดยรวม 7 จังหวัด ขนาด 12,376.05 ตารางกิโลเมตร โดยจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี มีพื้นที่ 3,576.49 ตารางกิโลเมตร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ 2,556.64 ตารางกิโลเมตร และจังหวัดนครนายก มีพื้นที่ 2,122.00 ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ

2. เขตการปกครอง

กลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.1 มีจำนวน 7 จังหวัด โดยพื้นที่การปกครองแบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 7 แห่ง เทศบาลนคร จำนวน 5 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 35 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 72 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 359 แห่ง

3. จำนวนประชากร

ประชากรกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.1 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,892,036 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 ของประชากรทั้งประเทศ ซึ่งประชากรไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 66,052,615 คน แบ่งเป็นช่วงอายุ 0 - 17 ปี จำนวน 1,036,498 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ช่วงอายุ 18 - 25 ปี จำนวน 556,425 คน คิดเป็นร้อยละ 9.44 ช่วงอายุ 26 - 59 ปี จำนวน 3,068,376 คน คิดเป็นร้อยละ 52.10 อายุ 60 ปีขึ้นไปหรือวัยผู้สูงอายุ จำนวน 1,148,778 คน คิดเป็นร้อยละ 19.50 และอื่นๆ 1,032 คน โดยกลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.1 เป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aged Society)

4. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

กลุ่มจังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.1 มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มตอนล่างของประเทศ ซึ่งเริ่มจากสระบุรีลงไปจนจรดอ่าวไทย ภูมิประเทศภาคกลางตอนล่างบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินตะกอนที่แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งตะกอนเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบด้วยทรายละเอียด ดินเหนียว และดินตะกอน บางส่วนไปตกตะกอนในบริเวณปากแม่น้ำเจ้าพระยา ตะกอนที่ทับถมห่างจากชายฝั่งออกไปไม่ต่ำกว่า 1.5 กิโลเมตร และยังก่อให้เกิดสันดอนในแม่น้ำ ทำให้เกิดอุปสรรคในการคมนาคมทางน้ำเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ดินตะกอนที่แม่น้ำพัดพามามีประโยชน์ในการปลูกข้าวซึ่งเป็นพืชหลักของประเทศ ทั้งนี้เพราะดินตะกอนสามารถอุ้มน้ำได้ ความหนาของชั้นดินตะกอนในบางบริเวณที่มีการขุดเจาะเพื่อสำรวจทางธรณีวิทยา พบว่าบางแห่งหนาเกิน 120 เมตร จึงจะถึงหินดินดาน (dedrock) ข้างใต้

ในกลุ่มจังหวัดเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.1 มีลักษณะภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน (Aw) คือมีฝนตกปานกลางและสลับกับฤดูร้อน บริเวณภาคกลางตอนล่างจะมีอากาศชุ่มชื้นมากกว่าเนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลมากกว่าภาคกลางตอนบน ฤดูร้อน คือช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ฤดูฝน คือช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และฤดูหนาว คือช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม

จังหวัดนครนายก อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมพัดปกคลุมประเทศไทย 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมตั้งแต่ประมาณเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ลมนี้พัดพาความหนาวเย็นจากประเทศจีนเข้ามาสู่ประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดนครนายกประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝนประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นส่วนใหญ่และเป็นลมที่พัดผ่านทะเลนำความชื้นและไอน้ำเข้าสู่จังหวัด ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกโดยทั่วไป

จังหวัดนนทบุรี แบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดู ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม โดยเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดและมีความชื้นสูงสุด คือ เดือนกันยายน ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ และเดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม

จังหวัดปทุมธานี ตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศไทย ตั้งอยู่ที่ละติจูดที่ 14 องศา 43 ลิปดา 20 พิลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 100 องศา 13 ลิปดา 30 พิลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 6 เมตร ในปีที่ผ่านมาอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 30.3 องศาเซลเซียส อากาศค่อนข้างร้อน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 72.2 ปริมาณน้ำฝนรวม 1,500.3 มิลลิเมตร โดยมีฝนตกชุกระหว่างเดือนมิถุนายนถึงตุลาคม

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ถูกขนาบด้วยพื้นที่สูง 3 ด้านคือ ทิวเขาทางด้านตะวันตกของประเทศ และเขตเทือกเขาและที่สูงภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเขตที่ราบสูง จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 13.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 39.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดที่ 36.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 22.3 องศาเซลเซียส

จังหวัดสมุทรปราการ มีสภาพภูมิอากาศแบบพื้นที่ชายทะเล ในฤดูร้อน มีความชื้นในอากาศสูง เนื่องจากอิทธิพลของลมทะเลและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฤดูฝนมีฝนตกมาก ฤดูหนาวก็ไม่หนาวจนเกินไป อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุด 32.60 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 28.91 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ย 29.75 องศาเซลเซียส

จังหวัดสระบุรี แบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงประมาณกลางเดือนพฤษภาคมซึ่งเป็นช่วงที่เปลี่ยนจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เดือนที่มีอากาศร้อนที่สุด คือ เดือนเมษายน ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม ฤดูนี้จะเริ่มเมื่อมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งเป็นลมชื้นพัดปกคลุมประเทศไทย ขณะที่ร่องความกดอากาศต่ำ(ร่องฝน) พาดผ่านประเทศไทยทำให้มีฝนตกชุก โดยเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนกันยายน ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคม-ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มพัดปกคลุมประเทศไทยประมาณกลางเดือนตุลาคม ซึ่งจะนำความหนาวเย็นมาสู่ประเทศไทย

จังหวัดอ่างทอง ตั้งอยู่ที่เขตพื้นที่ร้อนชื้นชื้น ภูมิอากาศจึงเป็นแบบฝนเมืองร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ทำให้อากาศเย็นและแห้งแล้ง และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ทำให้มีเมฆมากและมีฝนตกชุก และประสบปัญหาอุทกภัย ในบางปีที่มีปริมาณน้ำฝนมากและน้ำทะเลหนุน ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วม

5. ภัยพิบัติจากอุทกภัย

5.1 สถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้น 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2564 - 2567)

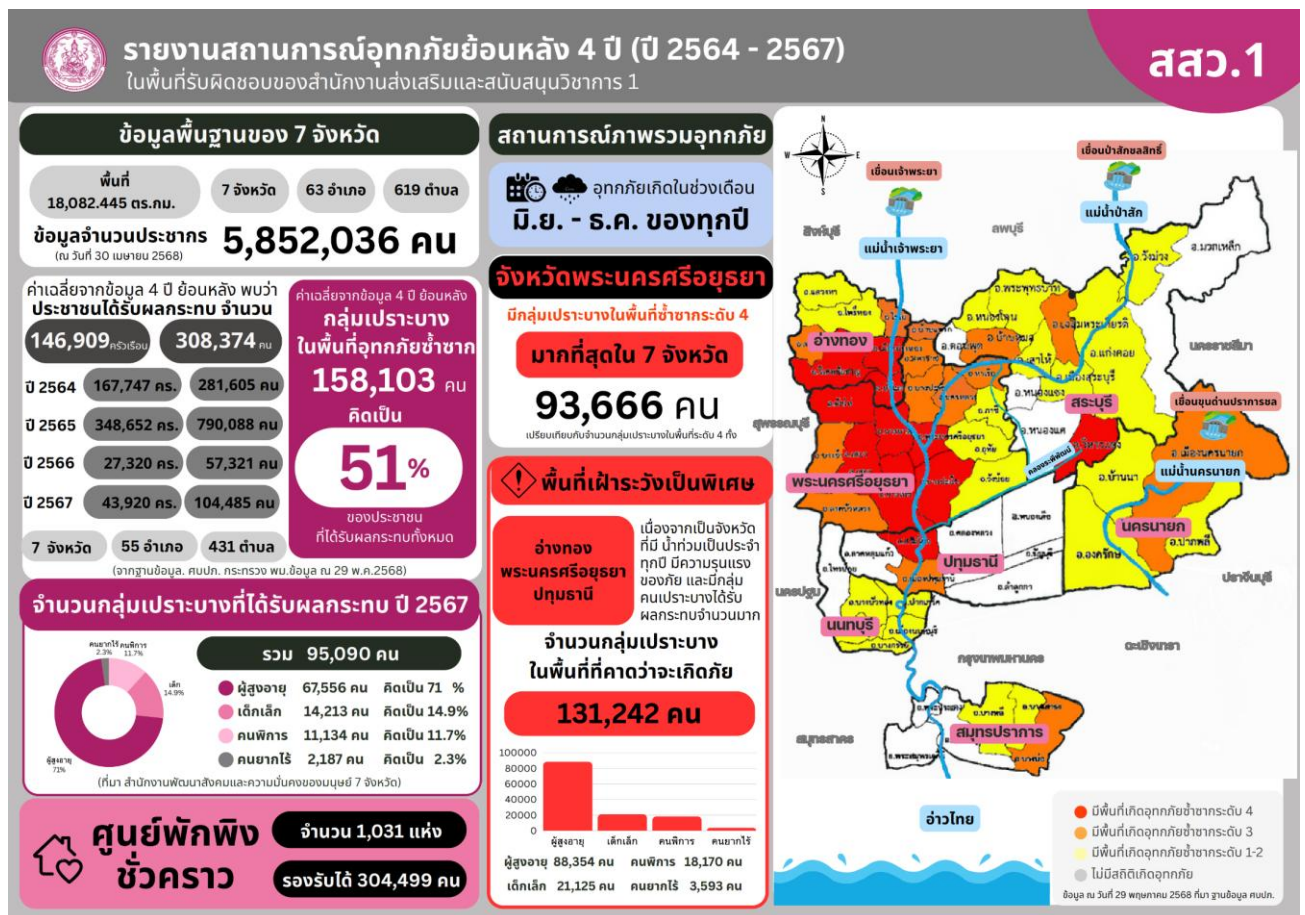
อุทกภัย เป็นภัยพิบัติสำคัญของจังหวัดในพื้นที่รับผิชอบของ สสว.1 เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม จึงมีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย ได้แก่ น้ำท่วม น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม และน้ำท่วมขังรอการระบาย มีจังหวัดที่ได้รับผลกระทบน้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะจังหวัดที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน เริ่มจาก จังหวัดอ่างทอง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดสมุทรปราการ และมีจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากน้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม พายุฤดูร้อน ทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ได้แก่ จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระบุรี

5.2 กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ คาดการณ์จากข้อมูล MSO - Logbook

จากการศึกษาข้อมูลสามารถคาดการณ์กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย จำนวน 640,635 คน แบ่งตามรายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก 21,626 คน จังหวัดนนทบุรี 204,236 คน จังหวัดปทุมธานี 52,161 คน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 105,003 คน จังหวัดสมุทรปราการ 103,200 คน จังหวัดสระบุรี 93,678 คน และจังหวัดอ่างทอง 60,731 คน มีรายละเอียด ดังนี้

จังหวัด	จำนวน ทั้งหมด (คน)	จำนวนกลุ่มเปราะบาง (คน)			
		เด็กเล็ก อายุ 0 - 7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้มีรายได้น้อย
นครนายก	21,626	5,829	4,959	6,433	4,405
นนทบุรี	204,236	16,228	14,948	169,855	3,205
ปทุมธานี	52,161	5,208	5,030	39,992	1,931
พระนครศรีอยุธยา	105,003	15,867	12,830	73,481	2,825
สมุทรปราการ	103,200	17,603	16,357	65,043	4,197
สระบุรี	93,678	15,002	14,432	60,480	3,764
อ่างทอง	60,731	7,357	7,216	40,877	5,281
รวม	640,635	83,094	75,772	456,161	25,608

แผนภาพที่ 10 สถานการณ์ภัยพิบัติอุทกภัยย้อนหลัง 4 ปี ท่วมซ้ำซาก กลุ่มจังหวัด เขต สสว. 1

5.3 บทบาทของกระทรวง พม.

กระทรวง พม. โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. จังหวัด (พม.หนึ่งเดียวจังหวัด) ได้บูรณาการความช่วยเหลือร่วมกับจังหวัด มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางตั้งแต่ ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยมีการกำหนดแผนการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางที่ประสบอุทกภัย ดังนี้

ก่อนเกิดภัย : ดำเนินการทบทวนข้อมูลกลุ่มเปราะบางในระบบ MSO - Logbook เทียบกับพื้นที่ประสบอุทกภัยซ้ำซาก และสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางเพิ่มเติม พร้อมทั้งร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ลงพื้นที่สำรวจพิกัดที่อยู่ของกลุ่มเปราะบางที่มีความจำเป็นต้องอพยพจากพื้นที่น้ำท่วมในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่อพยพในทันทีได้ยากต้อง โดยออกเยี่ยมบ้าน พูดคุยทำความเข้าใจในกรณีต้องออกจากที่อาศัยไปอยู่ในศูนย์พักพิง และนำเสนอข้อมูลต่อจังหวัดในการวางแผนรับมือก่อนเกิดสถานการณ์อุทกภัย และซักซ้อมทีมในการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดภัย

ขณะเกิดภัย : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการทำหน้าที่ประสานการทำงานกับหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวจังหวัดทำหน้าที่ชุดปฏิบัติการประสานและสนับสนุนความร่วมมือในการรวบรวมสถานการณ์สาธารณภัย การประสานความช่วยเหลือ และวางแผนการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับศูนย์อำนวยการของจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ การสงเคราะห์ครอบครัวผู้ประสบอุทกภัย จัดทีมเจ้าหน้าที่สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ร่วมเยี่ยมบ้านผู้ประสบอุทกภัย ให้คำปรึกษา พื้นฟูจิตใจให้คลายความกังวล และสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์อพยพ/ศูนย์พักพิง โดยจัดเตรียมในการเป็นสถานที่พักพิงชั่วคราวให้แก่ผู้ประสบภัย

หลังเกิดภัย : จัดทีมปฏิบัติการร่วมกับจังหวัดลงพื้นที่สำรวจประเมินความเสียหาย และประเมินความสูญเสียภายหลังเกิดอุทกภัย เพื่อประเมินความจำเป็นตามที่ได้รับผลกระทบ และจำเป็นต้องฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณภัย เพื่อนำเป็นข้อมูลในการวางแผนการฟื้นฟูระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 (ชลบุรี)

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

จากตารางที่ 1 ภาคตะวันออกมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,945,751 คน โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 34,380 ตารางกิโลเมตร เมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่า มีความหนาแน่น 134 ตารางกิโลเมตรต่อประชากร โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 มีเขตพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 7 จังหวัด แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มจังหวัดในการรับผิดชอบ ได้แก่ 1. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 เขตระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จังหวัดชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา 2.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 2 จังหวัดจันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี และสระแก้ว เป็นกลุ่มจังหวัดที่มีที่ราบสูงสลับกับภูเขาและชายฝั่งทะเล มีพื้นที่ในเขตรับผิดชอบ รวมกัน 34,380 ตารางกิโลเมตร หรือ คิดเป็น 20,443,497 ไร่ จังหวัดสระแก้ว มีพื้นที่ 7,195.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,496,962 ไร่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากที่สุด รองลงมา คือ จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,961,250 ไร่ และจังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ 5,351 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,300,000 ไร่ ทั้งนี้ความหนาแน่นของประชากร พบว่า จังหวัดชลบุรี มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ 370 คน/ตร.กม. รองลงมา จังหวัดระยอง 217 คน/ตร.กม. และจังหวัดฉะเชิงเทรา 136 คน/ตร.กม. โดยมีจังหวัดตราด และจังหวัดสระแก้ว ที่เป็นจังหวัดชายแดนติดกับประเทศกัมพูชา

ตารางที่ 1 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร*	จำนวนครัวเรือน**
จันทบุรี	6,338.00	536,436	84.64	102,948
ฉะเชิงเทรา	5,351.00	730,543	136.52	151,383
ชลบุรี	4,363.00	1,618,066	370.86	301,302
ตราด	2,819.00	227,052	80.54	48,724
ปราจีนบุรี	4,762.36	499,563	104.90	113,864
ระยอง	3,552.00	771,189	217.11	152,798
สระแก้ว	7,195.14	562,902	78.23	120,909

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566)

*ความหนาแน่นของประชากร (ตร.กม./คน)

**ข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน (2566)

2. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงสลับกับภูเขาสูงเตี้ยๆ มีชายฝั่งทะเลที่เรียบยาวและโค้งเว้า มีทิวเขาจันทบุรีอยู่ทางด้านชายฝั่งทะเลตะวันออก ทอดตัวไปทางด้านทิศตะวันตก จรดกับทิวเขาบรรทัด ซึ่งเป็นทิวเขาที่เป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา และมีแม่น้ำสายสำคัญอยู่หลายสายที่ไหลลงสู่อ่าวไทยได้แก่ แม่น้ำระยอง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำประแสร์ แม่น้ำตราด แม่น้ำบางปะกง

นอกจากนี้ พื้นที่จังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว พื้นที่ตอนบน เป็นแนวเทือกเขาสูงอยู่ในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ต่อเนื่องไปจนถึงจังหวัดสระแก้ว ซึ่งแนวเขาสูงดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีระดับความสูงของยอดเขาอยู่ในช่วง 300 - 1,300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ของภาคตะวันออก มีขอบเขตจรดภูมิภาคต่างๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาทินครราชสีมา บุรีรัมย์

ทิศตะวันออก จรดประเทศกัมพูชา

ทิศตะวันตก จรดภาคกลาง สมุทรปราการ ปทุมธานี และนครนายก

ทิศใต้ จรดอ่าวไทย มีแนวชายฝั่งทะเลยาว 500 กิโลเมตรแยกเป็น จังหวัดฉะเชิงเทรา 12 กิโลเมตร จังหวัดชลบุรี 172 กิโลเมตร จังหวัดระยอง 104 กิโลเมตร จังหวัดจันทบุรี 108 กิโลเมตร และจังหวัดตราด 104 กิโลเมตร

จากสภาพภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่และท้องทะเลที่กว้างใหญ่ มีโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ซึ่งกำหนดให้ เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหนัก ที่ต้องใช้พลังงานจากก๊าซธรรมชาติ เป็นวัตถุดิบ

ภูมิภาคนี้อยู่เป็นที่ตั้งของสนามบินอู่ตะเภา ซึ่งเป็นสนามบินของทหาร ใช้เป็นที่จอดเครื่องบินขณะร่วมซ้อมรบระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา อีกทั้งยังใช้เป็นสนามบินสำหรับเครื่องบินเช่าเหมาลำของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป อยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เขตอากาศแบบสะวันนา ส่วนใหญ่ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี และระยอง ลักษณะอากาศจะมีช่วงฤดูแล้งสลับฤดูฝนอย่างชัดเจน อิทธิพลจากลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือจะทำให้อากาศแห้งแล้ง ตั้งแต่เดือนธันวาคมถึงมีนาคม และฝนเริ่มตกตั้งแต่ เดือนเมษายน ถึงตุลาคม ปริมาณฝนเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยปริมาณฝนรวมเกิน 60 มิลลิเมตร ใน 8 เดือน และฝนตกชุกที่สุดในเดือนสิงหาคม

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3 (นครปฐม)

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดในเขตพื้นที่ สสว.3 มี 8 จังหวัด ประกอบด้วย กาญจนบุรี นครปฐม ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สุพรรณบุรี พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ใหญ่ที่สุด 19,483.15 ตารางกิโลเมตร แต่มีจำนวนประชากรเป็นอันดับสองรองจากจังหวัดนครปฐม คือจำนวน 895,281 คน และมีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด คือ 45.95 คนต่อตารางกิโลเมตร สำหรับจังหวัดที่มีพื้นที่น้อยที่สุด คือ จังหวัดสมุทรสงคราม 416.71 ตารางกิโลเมตร และมีจำนวนประชากรน้อยที่สุด 187,993 คน แต่มีความหนาแน่นของประชากรเป็นลำดับที่สอง 451.14 ตารางกิโลเมตรต่อคน รองจากจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร*	จำนวนครัวเรือน**
กาญจนบุรี	19,483.15	895,281	45.95	161,776
นครปฐม	2,168.33	924,521	426.38	161,292
ประจวบคีรีขันธ์	6,367.62	550,977	86.53	123,503
เพชรบุรี	6,225.14	483,668	77.70	187,149
ราชบุรี	5,196.46	864,746	166.41	169,518
สมุทรสงคราม	416.71	187,993	451.14	43,517
สมุทรสาคร	872.35	592,033	678.67	124,769
สุพรรณบุรี	5,358.01	826,391	154.23	212,626

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2566) | *ความหนาแน่นของประชากร (ตร.กม./คน) | **ข้อมูลของกรมการพัฒนาชุมชน(2566)

2. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สสว.3 มีพื้นที่รวม 46,090 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 8.98 ของประเทศ ภูมิประเทศ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ด้านตะวันตกเป็นพื้นที่สูงบริเวณเทือกเขาถนนธงชัย และตะนาวศรีเป็นแนวยาวไปทางใต้ตามแนวพรมแดน มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำที่เกิดจากการทับถมของดินตะกอนที่แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำสาขาต่างๆ พัดพามา สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์สูง และตอนล่างเป็นพื้นที่ราบและที่ราบชายฝั่งทะเลมีด้านถาวร 1 ด้าน คือ ด้านถาวรบ้านพุน้ำร้อน จุดผ่อนปรน 2 จุด คือ จุดผ่อนปรนพิเศษด่านสิงขร และจุดผ่อนปรนด่านพระเจดีย์สามองค์ ที่เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทรัพยากรธรรมชาติ

ดิน ดินที่พบส่วนใหญ่ในบริเวณที่ราบมีลักษณะเป็นดินลุ่มน้ำหรือดินตะกอนที่แม่น้ำแม่กลอง มีคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เช่น ดินเหนียวดำ เป็นดินที่มีเนื้อละเอียดเหมาะที่จะใช้เพาะปลูกข้าวหรือยกร่องปลูกมะพร้าว ดินร่วนกึ่งแฉะเป็นดินบริเวณขอบของที่ราบภาคกลางใช้ปลูกพืชไร่ดี และดินเหนียวทำจันทน์ พบในเขตที่ติดต่อกับทะเล หากยกร่องให้สูงขึ้นสามารถปลูกมะพร้าว ผัก หรือ ไม้ผลอื่นๆ หรือใช้พื้นที่เลี้ยงกุ้งเลี้ยงปลาหรือทำนาเกลือ

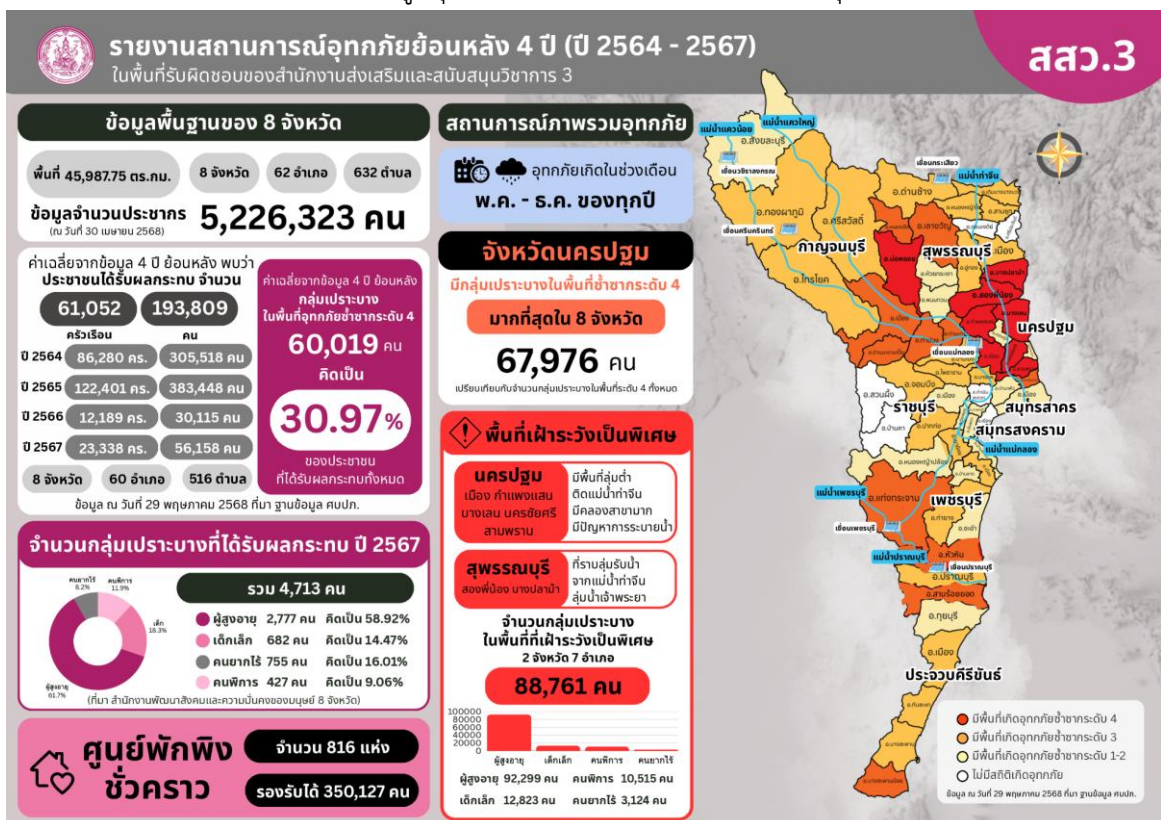
แหล่งน้ำ มีลุ่มน้ำและแม่น้ำที่มีความสำคัญ 7 ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำท่าจีน ลุ่มน้ำแม่กลอง ลุ่มน้ำเพชรบุรี และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันตก โดยกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 ซึ่งได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีชายฝั่งทะเลยาว 359 กิโลเมตร และเป็นปากแม่น้ำสำคัญ 4 สาย ที่ไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย คือ แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำปราณบุรีด้านทิศตะวันตกในเขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงชัน แล้วค่อยลาดต่ำลงมาทางทิศตะวันออก เกิดเป็นสันปันน้ำ แบ่งน้ำส่วนหนึ่งไหลลงสู่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ป่าไม้ มีพื้นที่ป่าไม้ 12.74 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.93 ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ ลักษณะของป่าไม้ในส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ ลักษณะทั่วไปเป็นป่าโปร่งพื้นที่ป่าไม้ไม่รกทึบโดยมีไม้ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหลายชนิด ได้แก่ ไม้สัก ไม้มะค่า และยังมีป่าไม้ประเภทอื่นๆ ด้วย เช่น ป่าดิบชื้น ขึ้นอยู่ในที่ราบหรือบนภูเขาที่ระดับความสูงเกิน 600 เมตร จากระดับน้ำทะเล ป่าชายเลน มักพบขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลปากแม่น้ำลำคลองและบริเวณรอบเกาะที่มีสภาพเป็นดินเลน และป่าชายหาด ป่าที่ขึ้นคลุมดินหรือเนินทรายชายฝั่งทะเลที่ยกตัวจนน้ำท่วมไม่ถึงแต่ได้รับผลกระทบจากทะเล เช่น ไม้ความเค็ม และลมจากทะเล ภูมิอากาศ สภาพภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าเมืองร้อน มีฝนตกปานกลางและสลับกับฤดูแล้ง ลำดับพื้นที่ลาดลงมาทางใต้ตามลำดับจนถึงอ่าวไทยมีภูเขาบ้างแต่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาที่ไม่สูงมากเว้นแต่ด้านตะวันตกใกล้ชายแดนสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมามีเทือกเขาตะนาวศรีวางตัวในแนวเหนือ-ใต้ ทางด้านตะวันตกจึงเป็นแนวบังลมมรสุม ทำให้พื้นที่หลังเขามีฝนตกน้อย ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 1,500 มิลลิเมตรต่อปี ทั้งนี้ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้จะพัดปกคลุมระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ทำให้มีเมฆมากและฝนตกชุกโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเลและเทือกเขาตามรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นอกจากนี้ยังพัดพาความชุ่มชื้นมาจากทะเลอันดามันสู่กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ช่วงฤดูร้อนจะพบว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีอุณหภูมิสูงสุด มีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาความชุ่มชื้นมาจากทะเลอันดามันมาสู่กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ทั้งนี้บริเวณภาคกลางตอนล่างจะมีอากาศชุ่มชื้นมากกว่าภาคกลางตอนบน เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลมากกว่า

3. ภัยพิบัติจากอุทกภัย

3.1 สถานการณ์อุทกภัย

แผนภาพที่ 12 แผนที่ข้อมูลอุทกภัยย้อนหลัง 4 ปี ท่วมซ้ำซาก กลุ่มจังหวัด เขต สว.3

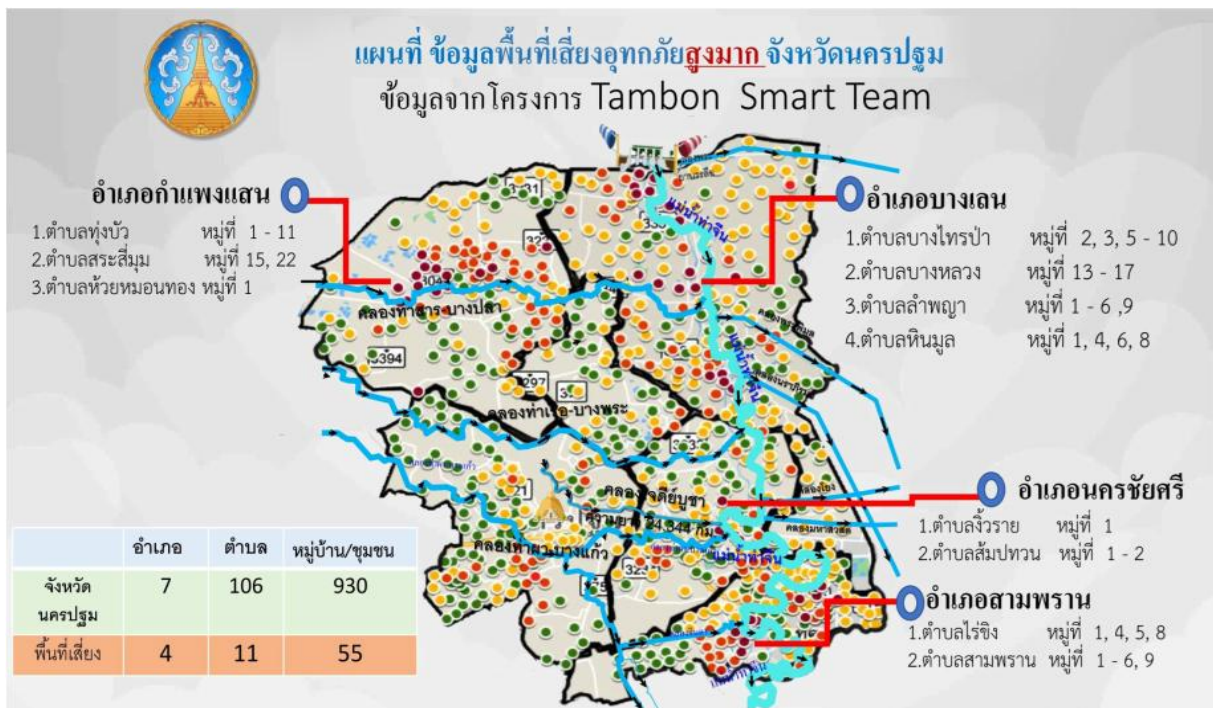
จังหวัดนครปฐม

สถานการณ์อุทกภัยจังหวัดนครปฐม แบ่งออกเป็น ลักษณะ ได้แก่ ปัญหาอุทกภัยในเมือง 3 ปัญหาอุทกภัยจากน้ำหลาก น้ำล้นตลิ่ง และสถานการณ์น้ำทะเลหนุนในแม่น้ำท่าจีน

พื้นที่ประสบปัญหาน้ำท่วมขังในเขตเมือง บริเวณน้ำท่วมหนัก

- บริเวณถนนราชวิถี (แยกสะพานน้ำจันท์ หน้าโรงแรมเวล)
- บริเวณริมถนนเพชรเกษม (หน้าโลตัสนครปฐม)
- บริเวณถนนหลังพระ (หน้าโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ - ประตูด้านข้างองค์พระปฐมเจดีย์)
- บริเวณถนนชาวพระ (หน้ากองกำกับการตำรวจภูธรเขต 3)
- บริเวณถนนทรงพล รวมถึงถนนสนามจันทร์ (หน้ามหาวิทยาลัยศิลปากร)
- บริเวณรอบอ่างเก็บน้ำประปา
- บริเวณถนนทหารบก (หน้าร้านโรส-ปากทางเข้าซอยทหารบกซอย 10)
- บริเวณถนนพุทธรักษา (ด้านหลังวัดพระปฐมเจดีย์)
- บริเวณถนนภายในตลาดตั้งเขยฮวด
- บริเวณถนนไผ่เตย
- บริเวณแยกถนนนาสร้าง (หน้าสถานีดับเพลิงศูนย์ประปา)

แผนภาพที่ 13 แผนที่ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยสูงมาก จังหวัดนครปฐม

สถิติอุทกภัยย้อนหลัง 3 ปี (2564 – 2566)

ปี	อำเภอ	ประกาศ เขตพื้นที่ ประสบ สาธารณ ภัย	ประชากร ได้รับผล กระทบ (คน)	ครัวเรือน ได้รับ ผลกระทบ	บ้านเรือน ได้รับ ผลกระทบ (หลัง)	อาคาร สถานที่ ได้รับ ผลกระทบ (แห่ง)	พื้นที่ การเกษตร ได้รับ ผลกระทบ (ไร่)	บ่อปลา/ บ่อกุ้ง ได้รับ ผลกระทบ (บ่อ)
2564	บางเลน	12	23,972	7,462	1,589	44	3,752	1,305
	ดอนตูม	2	1,430	790	54	0	300	24
	นครชัยศรี	8	26,136	12,124	9,259	33	4,414	71
	กำแพงแสน	10	4,932	1,233	491	7	2,946	0
	สามพราน	8	6,304	1,929	153	6	170	3
	เมืองนครปฐม	9	11,787	3,656	208	8	584	272
	พุทธมณฑล	2	3,120	1,477	15	2	14	0
รวม	7 อำเภอ	51	77,681	28,671	11,769	100	12,180	1,675
2565	บางเลน	12	15,689	5,394	2,338	56	1,447	7
	ดอนตูม	2	2,298	934	82	11	320	74
	นครชัยศรี	7	11,199	10,366	1,556	34	2,239	2
	กำแพงแสน	11	6,624	2,147	694	54	2,312	1
	สามพราน	7	8,392	4,099	115	17	3,424	0
	เมืองนครปฐม	23	8,964	3,069	390	37	2,718	2
	พุทธมณฑล	3	3,431	921	144	4	206	0
รวม	7 อำเภอ	65	56,597	26,930	5,319	213	12,484	86
ปี	อำเภอ	ประกาศ เขตพื้นที่ ประสบ สาธารณ ภัย	ประชากร ได้รับผล กระทบ (คน)	ครัวเรือน ได้รับ ผลกระทบ	บ้านเรือน ได้รับ ผลกระทบ (หลัง)	อาคาร สถานที่ ได้รับ ผลกระทบ (แห่ง)	พื้นที่ การเกษตร ได้รับ ผลกระทบ (ไร่)	บ่อปลา/ บ่อกุ้ง ได้รับ ผลกระทบ (บ่อ)
2566	บางเลน	2	992	314	0	11	0	0
	ดอนตูม	0	0	0	0	0	0	0
	นครชัยศรี	17	2,149	958	517	8	71	0
	กำแพงแสน	6	194	74	34	3	105	0
	สามพราน	14	2,201	1,545	221	4	0	0
	เมืองนครปฐม	11	1,014	474	133	0	87	1
	พุทธมณฑล	0	0	0	0	0	0	0
รวม	5 อำเภอ	50	6,550	3,365	905	26	263	1

พื้นที่คาดการณ์เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน เปราะบางในระบบ MSO-Logbook
เมืองนครปฐม	บ้านยาง	6 คอรั้ง	9
	หนองงูเห่ล้อม	8 หนองแก	5
	หนองงูเห่ล้อม	10 ไไร่ใหม่	3
	สามควายเผือก	8 กกโก	3

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน เปราะบางในระบบ MSO-Logbook
รวม	4	4	20
กำแพงแสน	สระพัฒนา	3 สระพัฒนา	1
		4 หัวซุกบัว	0
		5 หนองหมู	4
		6 หนองหมู	2
		11 หนองแกเล็ก	4
	สระสีมูม	17 ฝั่งคลอง	1
		19 หนองพงกลาง	1
		24 เจริญสุข	0
	ห้วยม่วง	1 ห้วยม่วง	7
		5 คลองไทร	2
		7 ท่าเสา	1
		11 ท่าเสา	4
		12 กระต๊อบ	8
รวม	3	13	35
บางเลน	หินมูล	1 ท่าดินแดง	0
		2 หวายน้อย	2
		3 หวายน้อย	1
		4 คลองขวิด	1
		5 ใต้วัดศิลามูล	4
		6 คลองท่อ	12
		7 ไม้หลวง	3
		8 หน้าวัดศิลามูล	1
		9 บัวลุ่มช้าง	2
	บางหลวง	13 ไร่บางน้อย	1
		14 ไร่บางน้อย	0
		15 หน้าตลาดบางหลวง	0
	บัวปากท่า	8 ตลาดญี่ปุ่น	5
		9 กระทุ่มหลักชัย	6
	บางปลา	1 บางวัว	0
		2 หน้าวัดบางปลา	1
		3 ตลาดบางปลา	2
		4 บางปลา	2
		5 ดอน	1
		6 บางปลา	9
		7 ลาดบัว	3
		10 ตลาดเกาะแรด	4
	บางระกำ	2 แหล่มไร่	0
		6 แหล่มไร่	1

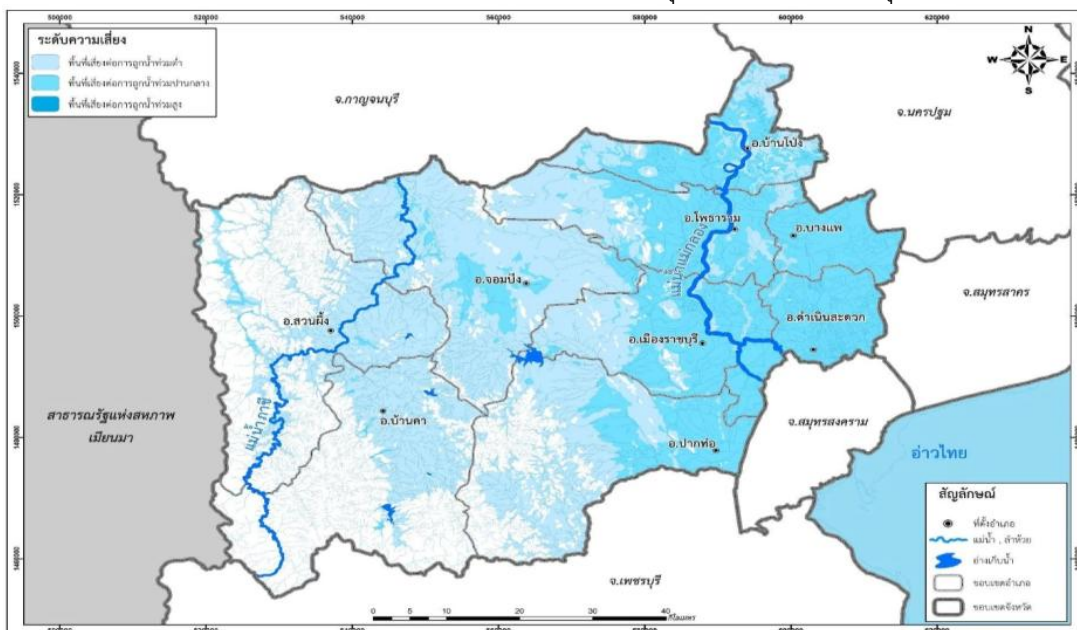
อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน เปราะบางในระบบ MSO-Logbook
		8 บางระกำ	5
		10 บางระกำ	1
	ลำพญา	1 สวนทางทวย	1
		2 สวนทางทวย	0
		3 ตลาดลำพญา	0
		4 ลำพญา	2
		5 ลำพญา	3
		6 ลำพญา	4
		9 แหลมไร่	7
รวม	6	33	84
นครชัยศรี	บางแก้วฟ้า	1 บางแก้วฟ้า	9
		2 แหลมไร่	9
		5 เหมือนนา	6
	ดอนแฝก	1 บางไกรซ้อน	9
		2 บางกระจันทร์	8
	ไทยवास	1 ปากน้ำ	6
		2 ท้ายคู้	6
		3 คลองสวนหมาก	12
		4 ท่ามอญ	18
	จี้วราย	1 ท่าเรือ	5
		2 โรงหวด	5
สามพราน	หอมเกร็ด	1 หอมเกร็ด	10
		5 บ่อทราย	0
	คลองใหม่	6 สะแกเล็ก	18
	ไร่ชิง	3 คลองใหม่	3
		4 ไร่ชิง	0
		8 ไร่ชิง	1
	ท่าตลาด	8 คลองลัดทางแทน	8
		9 ท่าตลาด	6
	ยายซา	3 สวนส้ม	4
		6 ใต้วัด	3
	สามพราน	1 สวนหลวง	13
		9 คลองแค	8
	ทรงคนอง	1 ทรงคนอง	22
		2 ทรงคนอง	9
		3 คลองยาว	1
		4 เหนือ	4
	บางเตย	3 คลองหลวง	3
		4 บางเตย	0

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน เปราะบางในระบบ MSO-Logbook
		5 คลองโพธิ์	0
รวม	8	19	113
ดอนตูม	สามง่าม	6 ลำไยเสา	13
	ดอนพุทรา	8 หัวถนน	6
		9 ปากหว่า	4
รวม	2	3	23

จังหวัดราชบุรี

อุทกภัยที่พบในพื้นที่จังหวัดราชบุรีบ่อยครั้ง คือ 2 น้ำท่วมขังในเขตเมืองและพื้นที่ลุ่มต่ำ (1) น้ำเอ่อล้นตลิ่งบริเวณริมน้ำสายย่อยและริมแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งรับน้ำจากเขื่อนขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี และไหลผ่านพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง โทธาราม เมืองราชบุรี และดำเนินสะดวก พื้นที่ริมน้ำลำภาชี ในอำเภอสวนผึ้งและจอมบึง น้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก ในพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง บ้านคา จอมบึง (3) และปากท่อ ซึ่งเป็นแนวเขาและพื้นที่สูง ทั้งนี้ มีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากฝนตกหนักหรือตกต่อเนื่องเป็นเวลานาน และการระบายน้ำจากเขื่อนขนาดใหญ่ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีที่เกินศักยภาพการรองรับน้ำในภาวะปกติ ความเสียหายส่วนใหญ่เกิดกับบ้านเรือนและพื้นที่การเกษตร

แผนภาพที่ 14 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงเกิดอุทกภัย จังหวัดราชบุรี

สถิติอุทกภัยจังหวัดราชบุรี ย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ.2561-2564)

ปี	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	คน
2561	- เมืองราชบุรี (9 ตำบล) - โพธาราม (6 ตำบล) - บ้านโป่ง (6 ตำบล) - ปากท่อ (6 ตำบล) - จอมบึง (1 ตำบล) - บางแพ (4 ตำบล)	32	142	1,405
2562	- เมืองราชบุรี (16 ตำบล) - โพธาราม (13 ตำบล) - บ้านโป่ง (8 ตำบล) - ปากท่อ (10 ตำบล) - จอมบึง (3 ตำบล) - บางแพ (6 ตำบล) - สวนผึ้ง (4 ตำบล) - บ้านคา (3 ตำบล) - วัดเพลง (3 ตำบล)	66	450	1,199
2563	- จอมบึง (3 ตำบล) - สวนผึ้ง (1 ตำบล) - บ้านคา (1 ตำบล)	5	14	0
2564	- เมืองราชบุรี (11 ตำบล) - โพธาราม (18 ตำบล) - บ้านโป่ง (14 ตำบล) - ปากท่อ (4 ตำบล) - จอมบึง (4 ตำบล) - บางแพ (1 ตำบล) - สวนผึ้ง (4 ตำบล) - บ้านคา (3 ตำบล)	59	549	90

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

พื้นที่เสี่ยงสูง	พื้นที่เสี่ยงปานกลาง	พื้นที่เสี่ยงต่ำ
เสี่ยงน้ำป่าไหลหลาก - อำเภอสวนผึ้ง - อำเภอบ้านคา - อำเภอปากท่อ	เสี่ยงน้ำท่วมขังและน้ำล้นตลิ่ง - อำเภอเมืองราชบุรี - อำเภอโพธาราม - อำเภอบ้านโป่ง - อำเภอจอมบึง	เสี่ยงน้ำท่วมขังและน้ำล้นตลิ่ง - อำเภอดำเนินสะดวก - อำเภอวัดเพลง - อำเภอบางแพ

เนื่องจากเป็นพื้นที่รับน้ำจากเขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์ จังหวัดกาญจนบุรี และมีพื้นที่ภูเขาสูงและพื้นที่ลาดชัน	เนื่องจากมีพื้นที่ติดริมแม่น้ำแม่กลองและลำน้ำสาขา และเป็นพื้นที่แอ่งกระทะ	เนื่องจากมีพื้นที่ติดริมแม่น้ำแม่กลองและลำน้ำสาขา
---	---	---

จังหวัดสุพรรณบุรี

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดสุพรรณบุรีที่มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและมีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มและมีพื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบสูงทางด้านตะวันออกของจังหวัดตลอดแนวเหนือจรดใต้ มีแม่น้ำ ลำคลอง หนองบึงอยู่ทั่วไป และมีแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณบุรีไหลผ่านจากเหนือสุดถึงใต้สุดของจังหวัด ในช่วงฤดูน้ำหลากหากมีฝนตกหนักในพื้นที่ที่จะเกิดน้ำท่วมขังและน้ำล้นตลิ่งบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำ ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง ส่วนพื้นที่ทางตอนเหนือและตะวันตกของจังหวัดมีสภาพเป็นภูเขาและที่ราบสูงในเขตพื้นที่อำเภอเดิมบางนางบวช อำเภอด่านช้าง และในบางพื้นที่ของอำเภอดอนเจดีย์ และอำเภอหนองหญ้าไซ หากเกิดฝนตกหนักเป็นเวลานาน มักเกิดน้ำท่วมเฉียบพลัน น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่มตามมา สร้างความเสียหายแก่บ้านเรือน พื้นที่เพาะปลูก และทรัพย์สินต่างๆ ของประชาชน

สถิติอุทกภัยย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ.2562-2565)

ปี	พื้นที่ประสบภัย		ได้รับผลกระทบ (ครัวเรือน)	เสียชีวิต (คน)
	อำเภอ	ตำบล		
2562	-	-	-	-
2563	8	66	32,638	-
2564	10	110	44,428	20
2565	10	101	54,470	-

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

1. พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมขังและน้ำล้นตลิ่ง

จังหวัดสุพรรณบุรีมีแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำสุพรรณบุรีไหลผ่านจากเหนือสุดถึงใต้สุดของจังหวัด ซึ่งในฤดูฝนหรือฤดูน้ำหลาก หากเกิดฝนตกหนักในพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนพร้อม ๆ กันอาจส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วมขังและน้ำล้นตลิ่งได้

2. พื้นที่เสี่ยงน้ำป่าไหลหลาก

เนื่องจากบริเวณพื้นที่ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันตกของอำเภอด่านช้างเป็นพื้นที่เทือกเขาสูง โดยมียอดเขาสูงสุด คือ ยอดเขาเทวดา สูงประมาณ 1,220 เมตร ในช่วงฤดูฝนหากฝนตกมากอาจก่อให้เกิดน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม

3.2 จำนวนกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย

จากการประมวลผลข้อมูลกลุ่มเปราะบางจากฐานข้อมูลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับฐานข้อมูลพื้นที่เกิดอุทกภัยจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2567 พบว่า กลุ่มจังหวัดเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.3 มีกลุ่มเปราะบางอยู่ในพื้นที่ประสบอุทกภัย จำนวน 1,152,033 คน แบ่งตามรายจังหวัด ดังนี้

จังหวัด	รวม (คน)	เด็กเล็ก อายุไม่เกิน 7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ
กาญจนบุรี	146,625	33,965	21,032	91,628
นครปฐม	244,411	32,515	24,414	167,482
ประจวบคีรีขันธ์	104,874	21,907	13,250	69,717
เพชรบุรี	121,569	18,180	10,777	92,612
ราชบุรี	149,331	21,765	20,592	106,974
สมุทรสงคราม	40,732	4,672	5,371	30,689
สมุทรสาคร	126,512	17,871	13,523	95,118
สุพรรณบุรี	237,979	33,301	27,000	177,678
รวม	1,152,033	184,176	135,959	831,898

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (ลพบุรี)

1. ที่ตั้งและอาณาเขต

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 จังหวัดลพบุรี มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ 6 จังหวัด โดยสามารถแบ่งเป็น 2 เขต ได้แก่ จังหวัดภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท และจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย นครสวรรค์ พิจิตร และอุทัยธานี มีพื้นที่โดยรวม 6 จังหวัด ขนาด 30,350.91 ตารางกิโลเมตร และเมื่อวิเคราะห์ความหนาแน่นของประชากร พบว่า มีความหนาแน่น 102.58 คน/ตารางกิโลเมตร โดยจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุด ได้แก่ สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี พิจิตร นครสวรรค์ และอุทัยธานี ตามลำดับ

1) จังหวัดลพบุรี เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณภาคกลางตอนบน มีขนาดพื้นที่ 6,199.75 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 4 ล้านไร่) โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 121 ตำบล 1,122 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 729,697 คน มีความหนาแน่นของประชากร 117.10 คน/ตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 170,994 ครัวเรือน พื้นที่ส่วนใหญ่ในจังหวัดลพบุรีเป็นที่ตั้งของกองกำลังทั้งทหารบกและทหารอากาศหลายหน่วย เป็นศูนย์กลางทางการทหาร กองกำลังทางการรบ พื้นที่ส่วนใหญ่จึงเป็นพื้นที่ของทหาร

2) จังหวัดชัยนาท เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณภาคกลางตอนบน มีขนาดพื้นที่ 2,469.75 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1 ล้านไร่) โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 52 ตำบล 505 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 316,220 คน มีความหนาแน่นของประชากร 128.04 คน/ตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือน 90,310 ครัวเรือน

3) จังหวัดสิงห์บุรี เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่บริเวณภาคกลางตอนบน มีขนาดพื้นที่ 822.48 ตารางกิโลเมตร โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 43 ตำบล 364 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร 201,439 คน มีความหนาแน่นของประชากร 244.92 คน/ตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือน 51,127 ครัวเรือน

จากข้อมูลดังกล่าวในข้างต้น เมื่อเปรียบเทียบความหนาแน่นของประชากร ทั้ง 6 จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 จังหวัดลพบุรี จะเห็นได้ว่า จังหวัดสิงห์บุรี เป็นจังหวัดที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด โดยมีความหนาแน่นของประชากรมากถึง 244.92 ตารางกิโลเมตร/คน

ตารางที่ 2 พื้นที่ จำนวนประชากร และความหนาแน่นของประชากร

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร	ความหนาแน่นของประชากร*	จำนวนครัวเรือน**
ชัยนาท	2,469.75	316,220	128.04	90,310
นครสวรรค์	9,597.68	1,021,883	106.47	247,546
พิจิตร	4,531.01	521,907	115.19	133,482
ลพบุรี	6,199.75	729,697	117.70	170,994
สิงห์บุรี	822.48	201,439	244.92	51,127
อุทัยธานี	6,730.25	322,273	47.88	329,355

2. ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ

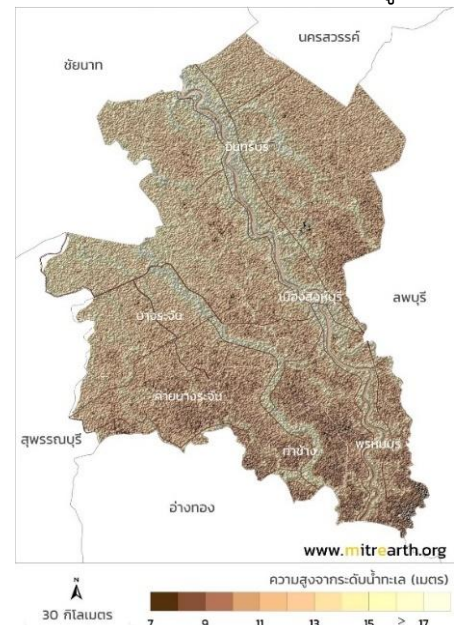
1) กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน (จังหวัดลพบุรี สิงห์บุรี และชัยนาท)

1.1) จังหวัดลพบุรี ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำลพบุรี ห่างจากกรุงเทพฯ มหันนครไปตามเส้นทางถนนพหลโยธินประมาณ 153 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์และเพชรบูรณ์ ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสระบุรีทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิและนครราชสีมา และทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดนครสวรรค์ สิงห์บุรี และอ่างทอง

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดลพบุรี จำแนกได้เป็น 2 ส่วน คือ ที่ราบลุ่ม มีพื้นที่ 1,170 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ของอำเภอท่าม่วงทั้งหมด ตอนบนและตะวันตกของอำเภอมืองลพบุรี ตอนกลางและตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอโคกสำโรง และส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านหมี่ พื้นที่ราบตอนกลางของอำเภอมืองลพบุรี บริเวณหมู่บ้านสะพานอิฐ และหมู่บ้านหินสองก้อน จะมีดินสีเทาที่สามารถนำมาทำดินสอพองได้ และดินสอพองของจังหวัดลพบุรีได้ชื่อว่าเป็นดินสอพองที่ดีที่สุดของเมืองไทย และที่ราบสลับเนินเขาและภูเขา มีพื้นที่ 4,816.67 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ด้านตะวันออกของอำเภอมืองลพบุรี ทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอบ้านหมี่ บางส่วน ทิศตะวันตกเฉียงเหนือและตะวันออกของอำเภอโคกสำโรงและอำเภอท่าหลวง

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดลพบุรี อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดลพบุรีประสบกับสภาวะหนาวเย็นและแห้ง กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดปกคลุมในช่วงฤดูฝน ทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกทั่วไป และเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแบ่งฤดูกาลของจังหวัดลพบุรีออกได้ 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่มีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดลพบุรีอยู่ต่ำลงมาทางตอนกลางของประเทศ อิทธิพลของความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งแผ่ลงมาปกคลุม ในช่วงฤดูหนาวจึงหนาวช้ากว่าในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจะเริ่มมีอากาศหนาวเย็นประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

- ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลงคือประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำ เนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน

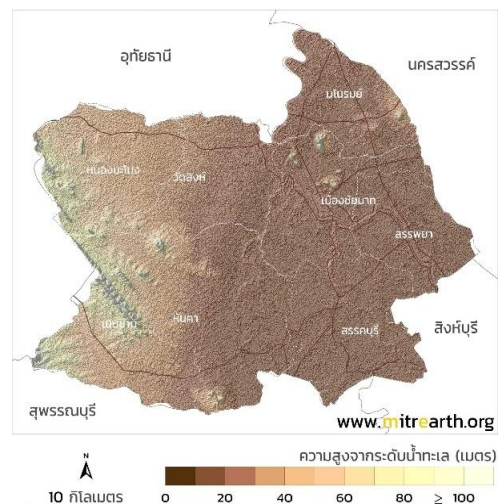
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคมเป็นช่วงที่มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับในระยะนี้ ทำให้มีฝนตกชุกขึ้นตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปีและเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง เว้นแต่ในช่วงปลายเดือนมิถุนายนต่อกับเดือนกรกฎาคม ปริมาณฝนอาจจะลดน้อยลงทำให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงขึ้น ซึ่งในระยะนี้จะมีอากาศร้อนอบอ้าวและแห้งแล้ง

1.2) จังหวัดสิงห์บุรี ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนพหลโยธินประมาณ 142 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือติดกับจังหวัดชัยนาทและนครสวรรค์ ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดลพบุรี ทิศใต้ติดกับจังหวัดอ่างทอง และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดชัยนาทและสุพรรณบุรี

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดสิงห์บุรี ส่วนใหญ่เป็นแบบร้อนชื้น บริเวณตอนล่างจะมีอากาศชุ่มชื้นมากกว่าเนื่องจากอยู่ใต้ทะเล พื้นที่ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอับฝน ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ทำให้อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งในช่วงนี้ และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน ทำให้มีเมฆมากและฝนตกชุกในช่วงนี้ เนื่องจากลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มมีความแตกต่างของระดับพื้นดินเพียงเล็กน้อยสภาพอากาศจึงมีลักษณะค่อนข้างสม่ำเสมอตลอดพื้นที่ และเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแบ่งฤดูกาลของจังหวัดสิงห์บุรีออกได้ 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน
- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม
- ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - มกราคม

1.3) จังหวัดชัยนาท ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามเส้นทางถนนพหลโยธินประมาณ 195 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับบริเวณใกล้เคียง ดังนี้ ทิศเหนือติดกับจังหวัดนครสวรรค์และอุทัยธานี ทิศใต้ติดกับจังหวัดสิงห์บุรี ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดนครสวรรค์ และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดสิงห์บุรี สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชัยนาท

มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่สูง ที่ราบลุ่มและที่ราบ มีพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีภูเขาสลับเป็นบางช่วง โดยมีลักษณะที่สูงจากทิศตะวันตกและทิศเหนือลาดสู่ราบส่วนใหญ่ตอนกลางและตอนใต้ของจังหวัด ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนริมแม่น้ำเป็นเวลานานจนดินแข็งกลายเป็นที่ราบ โดยสามารถแบ่งสภาพภูมิประเทศออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ที่ราบลุ่ม พื้นที่ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด ได้แก่ พื้นที่ตอนกลาง ตอนใต้ และตะวันออกของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบจนถึงพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และที่ราบสลับเนินเขาเตี้ย ประกอบด้วยพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลูก สลับที่ราบและภูเขา

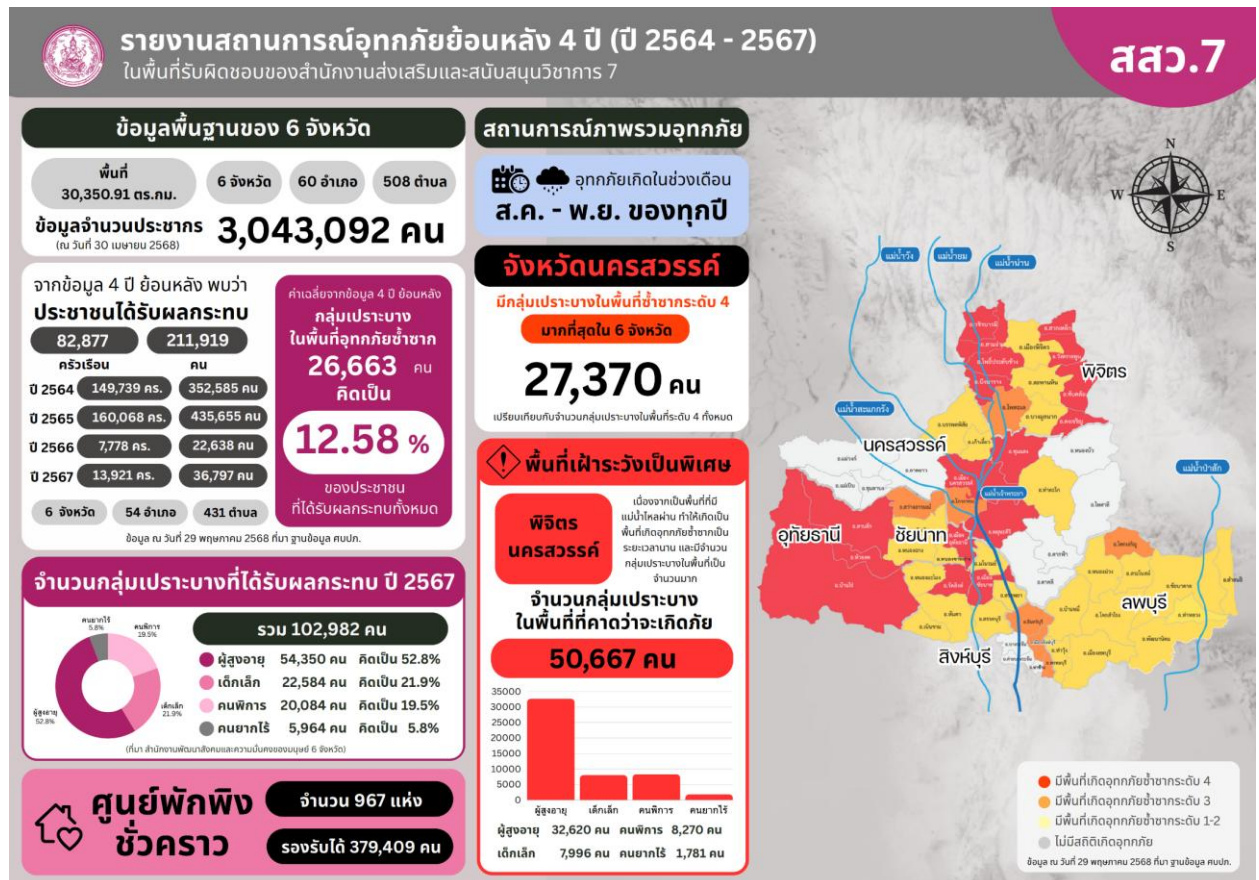
ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดชัยนาท มีอุณหภูมิคล้ายคลึงกับจังหวัดใกล้เคียงซึ่งอยู่ภายใต้ อิทธิพลของลมมรสุมพัดผ่านประจำฤดู และเมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดชัยนาทออกได้ 3 ฤดู ดังนี้

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ระยะนี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุม จึงมีลมจากทิศใต้และตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุม
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนและชื้น พัดจากมหาสมุทรอินเดียผ่านอ่าวไทย ปกคลุมประเทศไทยทำให้มีฝนตกชุกโดยทั่วไป
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะพัดพาเอาความแห้งแล้งและความหนาวเย็นจากประเทศจีนเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้มีอากาศเย็นโดยทั่วไป

3. ข้อมูลสถิติพื้นที่หมู่บ้าน /ชุมชนที่เกิดเหตุอุทกภัย ระหว่างปี 2558 – 2563 ที่เกิดภัยอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และกลุ่มเป้าหมายในระบบสมุดปกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ (MSO – Logbook) ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (ลพบุรี) ข้อมูล ณ วันที่ 9 กันยายน 2567

จังหวัด	จำนวนครัวเรือน	จำนวนกลุ่มเป้าหมายจากระบบสมุดปกครอบครัวอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับผลกระทบ (คน)					
		เด็กเล็ก	เด็ก	เด็กโต/วัยรุ่น	วัยแรงงาน	ผู้สูงอายุ	รวม
ลพบุรี	148	447	1,907	751	1,440	1,486	6,179
สิงห์บุรี	132	76	320	155	558	612	1,853
ชัยนาท	157	88	410	165	669	734	2,223

แผนภาพที่ 15 แผนที่ข้อมูลอุทกภัยย้อนหลัง 4 ปี ท่วมซ้ำซาก กลุ่มจังหวัด เขต สสว.7

4. ผลกระทบจากอุทกภัยต่อกลุ่มเปราะบาง

4.1 เด็ก

ความเสี่ยงในการติดเชื้อโรค น้ำท่วมมักนำพาเชื้อโรคต่าง ๆ เช่น แบคทีเรีย ไวรัส และปรสิต ซึ่งอาจทำให้เด็กป่วยเป็นโรคต่าง ๆ ได้เช่น โรคท้องร่วง อาหารเป็นพิษ โรคผิวหนัง และโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ

การขาดแคลนอาหาร น้ำท่วมทำให้อาหารขาดแคลน รวมทั้งการเข้าถึง อาหารที่จำกัด ทำให้เด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอซึ่งอาจส่งผลต่อ การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็ก

การสูญเสียโอกาสทางการศึกษา การที่น้ำท่วมโรงเรียน ทำให้โรงเรียนต้อง ปิดทำการชั่วคราว ส่งผลให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้ซึ่งแม้จะมีการเรียน ออนไลน์ชดเชยแต่เด็กในพื้นที่ห่างไกลหรือขาดแคลนอุปกรณ์อาจเข้าถึง การเรียนออนไลน์ได้ยาก ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการเรียนรู้รวมทั้ง การขยายตัวของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เพิ่มมากขึ้นและมีความเสี่ยง ที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษา

การบาดเจ็บหรือเสียชีวิต เศษซากจากบ้านเรือนที่พังทลายหรือวัตถุที่ลอยมาตามน้ำ สภาพแวดล้อมอาจเต็มไปด้วยอันตราย เช่น ไฟฟ้ารั่ว สัตว์มีพิษ ทำให้เด็กมีความเสี่ยงที่จะได้รับอันตราย รวมทั้งการจมน้ำ

เกิดความเครียดและปัญหาสุขภาพจิต ความตื่นตระหนก และหวาดกลัว จากการสูญเสียบ้านเรือน การอพยพย้ายที่อยู่ซึ่งอาจนำมาสู่ปัญหาสุขภาพจิต ของเด็กในอนาคต

4.2 คนพิการ

ความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สิน คนพิการบางประเภทอาจมีข้อจำกัด ในการเคลื่อนไหวทำให้ยากต่อการอพยพ เคลื่อนย้าย ซึ่งในกรณีฉุกเฉิน หากไม่มีการเตรียมความพร้อมในการอพยพจะทำให้ไม่สามารถอพยพ ได้ทันต่อสถานการณ์และเกิดการสูญเสียทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึง มีข้อจำกัดในการสื่อสารความต้องการ การเข้าถึงระบบเตือนภัย ข้อมูล ข่าวสาร สิทธิต่าง ๆ เนื่องจากคนพิการมีความต้องการเฉพาะ เช่น อักษรเบรลล์ ล่ามภาษามือ

ผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจเพิ่มสูงขึ้น จากการไม่ได้รับ การรักษาหรือรับยาอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อสุขภาพของคนพิการ การเผชิญกับ ภาวะเครียด วิตกกังวล ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและใจ และเสี่ยง ต่อการป่วยจากภาวะแทรกซ้อน

ความยากลำบากในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหลังน้ำท่วม บ้าน/อุปกรณ์ที่ใช้ ในการอำนวยความสะดวกในชีวิตที่ได้รับความเสียหาย ผู้พิการไม่สามารถ ทำความสะอาด ซ่อมแซม หรือฟื้นฟูได้ด้วยตนเอง ต้องได้รับการสนับสนุน และการช่วยเหลือจากผู้อื่น

4.3 ผู้สูงอายุ

ความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต เนื่องจากการเคลื่อนไหวที่ช้าลง ทำให้ ความสามารถในการว่ายน้ำหรือหลีกเลี่ยงอันตรายลดลง

ปัญหาสุขภาพรุนแรงมากขึ้น ผู้สูงอายุมีภูมิต้านทานต่ำทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อ เช่น โรคทางเดินหายใจ โรคฉี่หนูหรือโรคติดเชื้อทางผิวหนัง และ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำท่วมขังหรือถนนที่เสียหาย ทำให้ ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและการบาดเจ็บเพิ่มขึ้น

เกิดความเครียดและเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า ผู้สูงอายุที่สูญเสียทรัพย์สินหรือ พลัดพรากจากครอบครัว มีความเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้าและมีความวิตกกังวล มากขึ้น

ความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ ผู้สูงอายุเสี่ยงต่อการบาดเจ็บจากการลื่นล้ม ในสภาพแวดล้อมที่เปียกชื้นหรือไม่ปลอดภัย และในบางกรณีหากการจัดทีม ช่วยเหลือในการอพยพไม่ได้คำนึงถึงความต้องการพิเศษของผู้สูงอายุ เช่น การใช้รถเข็นหรือไม่เท่า

โอกาสในการสูญเสียทรัพย์สินส่วนตัวและขาดรายได้สูงขึ้น ผู้สูงอายุ ที่อาศัยในพื้นที่ชนบท หรือพื้นที่ลุ่มน้ำมักสูญเสียทรัพย์สิน เช่น บ้านเรือน พืชผลการเกษตร หรือสัตว์เลี้ยง และผู้สูงอายุในครอบครัวที่พึ่งพาการเกษตร หรืออาชีพอิสระมักสูญเสียแหล่งรายได้หลัก

ภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น หลังน้ำท่วม ผู้สูงอายุต้อง รับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคที่เพิ่มขึ้น เช่น การซื้อยาหรือการรักษา อาการบาดเจ็บ

4.4 คนยากไร้พึ่ง

การสูญเสียอาชีพและรายได้เพิ่มสูงขึ้น คนยากไร้ส่วนใหญ่พึ่งพารายได้จาก ค่าจ้าง เงินเดือน กำไรจากการเกษตรและมีรายได้ที่ไม่มั่นคงแน่นอนมากกว่า กลุ่มคนที่ไม่ยากไร้ดังนั้น อุทกภัยจะมีผลกระทบโดยตรงต่อ ปริมาณผลผลิต การเกษตรและอุปกรณ์เครื่องมือทางเกษตรที่จะมีความเสียหาย นอกจากนี้ ในกลุ่มคนยากไร้ที่เป็น แรงงานที่ได้รับค่าจ้างเป็นรายวันจากภาคการผลิตหรือภาคบริการ/การค้า ก็อาจจะสูญเสียรายได้จากการที่ต้องหยุด กิจการ ทั้งระหว่างหรือหลังเกิดภัยพิบัติจึงทำให้ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็น ต่อการดำรงชีวิตได้รวมถึงมีแนวโน้ม ที่จะต้องพึ่งพาหนี้สินมากขึ้น โดยเฉพาะ หนี้สินของคนยากไร้ส่วนใหญ่ใช้ในการตอบสนองความต้องการ ในการ ดำรงชีวิตประจำวันและค่าใช้จ่ายสำหรับการชำระหนี้ที่เกิดจากการ กู้ยืมเพื่อการเกษตร

ที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหายหรือถูกทำลายอย่างสมบูรณ์ เนื่องจาก อาศัยอยู่ในที่อยู่อาศัยที่ไม่ เหมาะสมหรือสภาพแวดล้อมที่เปิดรับต่อภัยพิบัติ ไม่มีเงินเพียงพอในที่อยู่อาศัยเพื่อเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ รวมถึงการ ไม่มีที่อยู่อาศัยหลังจากภัยพิบัติและอาจนำไปสู่การเป็นคนเร่ร่อน ในที่สุด

การขาดแคลนอาหารและน้ำสะอาด เนื่องจากคนยากไร้ไม่มีเงินเพียงพอ ในการกักตุนอาหารหรือซื้อน้ำ ดื่มสะอาดในช่วงน้ำท่วม และมักพึ่งพาตลาด หรือแหล่งอาหารในพื้นที่ ซึ่งอาจถูกน้ำท่วมจนไม่สามารถเปิดให้บริการได้ รวมทั้งอาหารและน้ำดื่มสะอาดในช่วงวิกฤตมักมีราคาสูงขึ้น ทำให้คนยากไร้ ไม่สามารถเข้าถึงได้

สุขภาพอ่อนแอลง การไม่มีอาหารเพียงพอและการดื่มน้ำที่ปนเปื้อนอาจทำให้ คนยากไร้ เผชิญกับภาวะขาดสารอาหารและโรคที่เกิดจากน้ำ เช่น ท้องร่วง หรือโรคน้ำกัดเท้า

ส่วนที่ 3

1. แนวทางการบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภัยความร้อนจากการที่อุณหภูมิมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในหลายพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและชีวิตประจำวันของประชาชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ เด็กเล็ก และผู้ที่มีโรคประจำตัว รวมถึงภัยแล้งที่ส่งผลกระทบขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค กระทบต่อภาคเกษตรกรรม ส่งผลให้ผลผลิตลดลงและกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร นอกจากนี้การกัดเซาะชายฝั่งที่เกิดการสูญเสียพื้นที่ดินชายฝั่งอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่งและผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ รวมถึงวิถีชีวิตของชุมชนชายฝั่งที่ต้องสูญเสียที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน ตลอดจนอุทกภัยที่สร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน และโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งสถานการณ์ที่เกิดขึ้นล้วนส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุและคนยากไร้ ที่มักได้รับผลกระทบหนักที่สุด ทั้งนี้ อุทกภัยถือเป็นหนึ่งในภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายมากที่สุด เนื่องจากส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนในวงกว้าง โดยเฉพาะต่อกลุ่มเปราะบางที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงทรัพยากรและความช่วยเหลือ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีบทบาทสำคัญในการบรรเทาผลกระทบและให้ความช่วยเหลือประชากรกลุ่มเปราะบางอย่างทั่วถึง จึงได้กำหนดมาตรการรองรับสถานการณ์ภัยพิบัติเพื่อดูแลกลุ่มเปราะบางในระยะต่างๆ ของการเกิดภัยพิบัติ โดยครอบคลุมการเข้าใจความเสี่ยงและผลกระทบของภัยพิบัติการเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูรวมถึงการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเปราะบางได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมและทันท่วงที โดยมีแนวทางการบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงานก่อนเกิดภัย แนวทางการดำเนินงานระหว่างเกิดภัย แนวทางการดำเนินงานหลังเกิดภัย และเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติรายละเอียดตามแผนภาพที่ 12

- 2

3

4

-

มาตรการรองรับ	หน่วยงานรับผิดชอบ	
แนวทาง การดำเนินงาน ก่อนเกิดภัย	มาตรการที่ 1 การเตรียมความพร้อมกลุ่มเปราะบางเพื่อป้องกันและรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติ	
	1.1 การสนับสนุนข้อมูลและชี้เป้าประชากรกลุ่มเปราะบาง เพื่อใช้ประกอบการประเมินสถานการณ์และแนวทางการอพยพที่ปลอดภัยและสะดวก ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการสนับสนุนทีมอาสาสมัครช่วยเหลือการอพยพ	พม. ดศ. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ. สททช.
	1.2 การสำรวจและจัดทำบัญชีข้อมูลสิ่งจำเป็น ระบบการจัดการทรัพยากรทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อประสานเครือข่ายในการขอรับการสนับสนุนสิ่งของจำเป็น เช่น ถังยุงชีพ เครื่องปั่นไฟ วิทยุสื่อสาร โดรน	พม. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ.
	1.3 การเสริมสร้างความตระหนักรู้ให้แก่กลุ่มเปราะบาง ชุมชน และภาคีเครือข่ายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ผลกระทบและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุของการจมน้ำในเด็กระหว่างเกิดอุทกภัย	พม. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ.
	1.4 การพัฒนาระบบสื่อสารเพื่อเตือนภัยสำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มเปราะบาง เช่น เด็ก คนพิการ ผู้สูงอายุ และคนยากไร้ ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและทันเวลาเพื่อเตรียมตัวและอพยพไปยังที่ปลอดภัยได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งช่วยให้กลุ่มเปราะบางสามารถรับรู้ข่าวสารและคำแนะนำในการปฏิบัติตัวได้อย่างทั่วถึงและมีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติ	พม. ดศ. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ.

	มาตรการรองรับ	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทาง การดำเนินงาน ก่อนเกิดภัย	มาตรการที่ 2 การเตรียมการดูแลกลุ่มเปราะบางภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว	
	2.1 การจัดเตรียมศูนย์พักพิงชั่วคราว ภายใต้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของ พม. ในการสนับสนุนกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ เพื่อฟื้นฟูภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว และรับผิดชอบในการเตรียมการ และบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ตลอดจน เป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนการปฏิบัติ งานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) ส่วนงานสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีขอบเขตหน้าที่ในการประสานงานและสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว	พม. มท. (สธ.ปภ.)
	2.2 การจัดเตรียมศูนย์พักพิงชั่วคราวของ พม. ที่สามารถรองรับกลุ่มเปราะบางได้ และการเตรียมข้อมูลศูนย์พักพิงที่มีในจังหวัด เพื่อให้การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางอย่างรวดเร็ว และได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในศูนย์พักพิง	พม. มท. (สธ.ปภ.)
	2.3 การบริหารดูแลศูนย์พักพิงชั่วคราวของ พม. 2.3.1 การจัดพื้นที่ภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว (Zoning) โดยคำนึงถึงการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ถูกสุขลักษณะ ความจำเป็นเฉพาะทาง และความปลอดภัย เช่น การให้นมบุตร การดูแลคนพิการ/ผู้สูงอายุที่ติดเตียง 2.3.2 การจัดเตรียมสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ถุงยังชีพ อุปกรณ์ช่วยหายใจ เครื่องช่วยฟัง ห้องน้ำสำหรับคนพิการ/ผู้สูงอายุ ทางลาด หรือทางสำหรับคนตาบอด ล่ามภาษามือ เป็นต้น	พม.

มาตรการรองรับ		หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทาง การดำเนินงาน ก่อนเกิดภัย	2.3.3 การเตรียมความพร้อมในการดูแล กลุ่มเปราะบาง โดยซักซ้อมการปฏิบัติ เสมือนจริง เช่น การเผชิญเหตุ การปฐม พยาบาล การปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัย รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลด้วยภาษาที่ เข้าใจง่าย 2.3.4 การจัดกิจกรรมนันทนาการโดย นักกิจกรรมบำบัดให้กับกลุ่มเปราะบาง ภายในศูนย์ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ หรือการเรียนทางไกลสำหรับเด็ก การจัด กิจกรรมนันทนาการต่างๆ ให้กับกลุ่ม เปราะบางเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลายและลดภาวะความตึงเครียด	
	2.4 การวางแผนกำลังคนให้เพียงพอต่อการ ดูแลกลุ่มเปราะบางภายในศูนย์พักพิง ชั่วคราว เพื่อให้การดูแลผู้ประสบภัยกลุ่ม เปราะบางเป็นไปอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพ เช่น การดูแลสุขภาพ การจัด อาหาร การอำนวยความสะดวก ในการเข้าถึง สิ่งของจำเป็น	พม.
แนวทางการ ดำเนินการ ระหว่างเกิดภัย	มาตรการที่ 3 แนวทางการช่วยเหลือดูแลกลุ่มเปราะบางภายในศูนย์พักพิงชั่วคราวของ พม.	
	3.1 การจัดทำข้อมูลทะเบียนกลุ่มเปราะบางที่ เข้ารับบริการในศูนย์พักพิงชั่วคราว เพื่อคัดกรองและจัดสรรทรัพยากรให้ตรง ตามความต้องการของผู้ใช้บริการ	พม. มท. (สส.ปภ.) สธ. ศธ.
	3.2 การจัดบริการภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว 3.2.1 การจัดเตรียมอาหาร คำนึงถึง ความ หลากหลายทางบริบทพื้นที่ ศาสนา วัฒนธรรม สุขภาพ ซึ่งมีความแตกต่าง ของความต้องการ ทางอาหารของแต่ละ บุคคล เช่น ผู้ป่วย ผู้สูงอายุ เด็กเล็ก เพื่อให้ การช่วยเหลือเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและครอบคลุม	พม. มท. (สส.ปภ.) สธ.

มาตรการรองรับ	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางการดำเนินการระหว่างเกิดภัย	3.2.2 การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจของกลุ่มเปราะบาง ในศูนย์พักพิงชั่วคราว จัดทีม นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์และ นักกิจกรรมบำบัดเข้าไปให้คำปรึกษา และดูแลสภาพจิตใจของกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบ 3.2.3 การจัดทีมแพทย์และพยาบาล ในศูนย์พักพิงชั่วคราว รวมถึง การจัดหาอุปกรณ์การแพทย์พื้นฐาน เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันที และการประสาน ส่งต่อกรณีที่ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ (มีแผนอพยพในกรณีที่มีความเสี่ยงต้องเคลื่อนย้าย) 3.2.4 การรักษาความปลอดภัยภายในศูนย์พักพิงชั่วคราว จัดอาสาสมัคร/ เครือข่าย เช่น อปพร./อพม./ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อทำหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยภายในศูนย์ฯ
	3.3 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนอุปกรณ์ อำนวยความสะดวกในการดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ เด็ก เช่น กรณีที่สถานศึกษาไม่ได้รับผลกระทบ หรือหยุดทำการเรียนการสอน อาจจัดหาพาหนะในการเดินทางไปยังสถานศึกษาให้กับเด็กในพื้นที่ประสบภัย หรือการเคลื่อนย้ายส่งต่อผู้สูงอายุ คนพิการ ไปเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ฯลฯ ตลอดจนประสานส่งต่อข้อมูลกลุ่มเปราะบาง ที่ได้รับผลกระทบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	3.4 การประสานขอรับการบริจาคสิ่งของ จำเป็น/ถูกยั้งชีพ จากภาคีเครือข่าย ซึ่งสิ่งของบริจาคที่ได้รับจะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยในเบื้องต้น
	พม. มท. (สส.ปภ.) สธ. ศธ. พม. มท. (สส.ปภ.)

มาตรการรองรับ		หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางการดำเนินการระหว่างเกิดภัย	มาตรการที่ 4 การจัดหาสิ่งของจำเป็น ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการเข้าเยี่ยมเยียน มอบสิ่งของที่จำเป็น และตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ	พม. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ.
	มาตรการที่ 5 การรับแจ้งเหตุและขอรับความช่วยเหลือ รวมถึงการประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือ อย่างรวดเร็ว และทันท่วงที	พม. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ.
แนวทางการดำเนินการหลังเกิดภัย	มาตรการที่ 6 การฝึกอาชีพและสร้างรายได้ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อาศัยการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ การวางแผนในการปรับเปลี่ยนอาชีพ การพัฒนาทักษะอาชีพ (Reskill/Upskill/Newskill) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากไร้ ซึ่งเป็นวัยแรงงานที่มีรายได้น้อย เมื่อได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทำให้สูญเสียอาชีพและรายได้ จึงต้องพัฒนาทักษะอาชีพ หรือปรับเปลี่ยนอาชีพ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน ภายหลังการเกิดภัยพิบัติ	พม. รง. มท. กษ.
	มาตรการที่ 7 การซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัย ให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และทนทานต่อสภาพอากาศที่รุนแรงได้	พม. มท. (สธ.ปภ.) สธ. (สปสช.)
	มาตรการที่ 8 การเยียวยาฟื้นฟูสภาพจิตใจ โดยนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ร่วมกับทีมสหวิชาชีพในพื้นที่ และการร่วมออกแบบกิจกรรมด้านการบำบัด ฟื้นฟูให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	พม. สธ.
	มาตรการที่ 9 การช่วยเหลือด้านการเงิน อาทิ การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม กรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบการจ่ายเงินอุดหนุน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 และการช่วยเหลือกรณีมีผู้เสียชีวิต	พม. กค.

	มาตรการรองรับ	หน่วยงานรับผิดชอบ
แนวทางการดำเนินการหลังเกิดภัย	จากภัยพิบัติต่างๆ ตามประกาศมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการจ่ายเงิน สรรองจ่าย จังหวัดในการช่วยเหลือประชาชน ผู้ประสบภัย พิบัติกรณีต่าง ๆ พ.ศ. 2564	
	มาตรการที่ 10 การติดตามการดูแลให้ความช่วยเหลือ การรายงานผลการดำเนินงาน การติดตามผลการให้ความช่วยเหลือรายกรณี	พม. มท. (สธ.ปภ.) สธ. ศธ. รง.
	มาตรการที่ 11 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผลหลังเกิดภัยที่เหมาะสม กับบริบทของพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทาง ในการผลักดันให้เกิดนโยบายในระดับจังหวัด สนับสนุนการดำเนินงานในพื้นที่ให้มี ประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความ ต้องการและประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ ได้อย่างทั่วถึง	พม. มท. สธ. ศธ. ทส.
	มาตรการที่ 12 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยการเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรที่ เกี่ยวข้องทุกระดับ ในการเตรียมความพร้อม ให้สามารถปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉินและ มีการซักซ้อมการปฏิบัติการเข้าช่วยเหลือกลุ่ม เปราะบางในสถานการณ์ภัยพิบัติอย่างต่อเนื่อง	พม. มท. สธ. ศธ. รง.
	มาตรการที่ 13 การพัฒนากฎหมาย โดยการ ทบทวนและปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่ เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือกลุ่ม เปราะบางให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์	พม. กค. สธ. (สปสช.)
	มาตรการที่ 14 ข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูล โดยปรับปรุงข้อมูลในระบบ MSO-Logbook และ พม.Smart ให้มีความถูกต้องและเป็น ปัจจุบัน ในการสนับสนุนการดำเนินงานการ วางแผนการช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงเป้าหมายมากขึ้น รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูล จากหน่วยงานภายนอก เช่น กรมป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย กรมทรัพยากรน้ำ เป็นต้น	พม. มท. ทส.

```

graph TD
    A[รมว.พม.] --> B[สภ.คส.]
    B --> C[ส่วนกลาง]
    B --> D[ระดับจังหวัด]
    C --> E[ผอ. กยผ.]
    C --> F[ผอ. สส.]
    C --> G[ผอ. สสว.]
    D --> H[สภ.คส.จังหวัด]
    D --> I[สสว.จังหวัด]
    H --> J[สส.]
    H --> K[สสว.]
    H --> L[คส.]
    H --> M[คส.]
  
```

โครงสร้างการบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ (สบปท.)

รมว.พม.

สภ.คส.

ส่วนกลาง

- ผอ. กยผ.
- ผอ. สส.
- ผอ. สสว.

ระดับจังหวัด

สภ.คส.จังหวัด

- สส.
- สสว.
- คส.
- คส.

ที่มา : ศูนย์บริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ (ศบปภ)

นอกจากนี้ ได้มีกลไกบูรณาการการทำงานเพื่อดูแลกลุ่มเปราะบาง ดังนี้

2.1 หน่วยงานภายในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ ศบปภ. ศรส. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ บ้าน/ศูนย์/สถาน

2.2 หน่วยงานภายนอกกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษา มูลนิธิ อาสาสมัคร (อพม. อปพร. อสม) มูลนิธิต่างๆ NGO/ภาคประชาสังคม และสถานประกอบการเอกชน

ส่วนที่ 4

ภัยอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1

1. อัคคีภัย

สถานการณ์อัคคีภัยที่เกิดขึ้น 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ.2564 - 2567)

ทุกจังหวัดมีความเสี่ยงในการเกิดอัคคีภัยซึ่งมีความรุนแรงตามลักษณะพื้นที่และสาเหตุ จากข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า สถิติการเกิดอัคคีภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีการเกิดเหตุอัคคีภัย ปี 2564 จำนวน 220 ครั้ง ปี 2565 จำนวน 295 ครั้ง ปี 2566 จำนวน 445 ครั้ง และปี 2567 จำนวน 466 ครั้ง จังหวัดที่เกิดอัคคีภัยมากที่สุดเรียงตามลำดับ คือ จังหวัดสมุทรปราการ 392 ครั้ง จังหวัดปทุมธานี 342 ครั้ง จังหวัดนนทบุรี 293 ครั้ง จังหวัดสระบุรี 192 ครั้ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 104 ครั้ง จังหวัดอ่างทอง 86 ครั้ง และจังหวัดนครนายก 20 ครั้ง จะเห็นได้ว่าจังหวัดนครนายกมีเหตุอัคคีภัยจำนวนน้อยครั้งแต่เป็นอัคคีภัยที่มีความรุนแรงและมีผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมาก คือ ไฟป่า ดังตัวอย่างเช่น เหตุไฟป่าพื้นที่ป่าเขาแหลม - เขาชะพลู จังหวัดนครนายก ครอบคลุมเป็นพื้นที่บริเวณกว้างดังทะเลเพลิงและลุกลามตามกระแสลม ตั้งแต่ช่วงเย็นของวันพุธที่ 29 มีนาคม 2566 โดยใช้เวลา 5 วัน สามารถควบคุมและดับไฟป่าลงได้ทั้งหมด ภาพรวมพื้นที่เสียหาย 1,805 ไร่ โดยสามารถควบคุมได้ไฟลามจากเขาตะแบกไม่ให้เขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ได้แล้ว

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ คาดการณ์จากข้อมูล MSO - Logbook

จากการศึกษาข้อมูลสามารถคาดการณ์กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากอัคคีภัย จำนวน 528,260 คน แบ่งตามรายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก 22,316 คน จังหวัดนนทบุรี 166,667 คน จังหวัดปทุมธานี 73,329 คน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 52,169 คน จังหวัดสมุทรปราการ 128,557 คน จังหวัดสระบุรี 53,157 คน และจังหวัดอ่างทอง 32,065 คน

จังหวัด	จำนวนทั้งหมด (คน)	จำนวนกลุ่มเปราะบาง (คน)			
		เด็กเล็ก อายุ 0 - 7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้มีรายได้น้อย
นครนายก	22,316	3,280	2,595	13,774	2,667
นนทบุรี	166,667	9,540	10,717	144,226	2,184
ปทุมธานี	73,329	14,733	10,263	45,823	2,510
พระนครศรีอยุธยา	52,169	9,257	7,651	33,728	1,533
สมุทรปราการ	128,557	12,009	12,383	100,898	3,267
สระบุรี	53,157	8,490	7,737	34,840	2,090
อ่างทอง	32,065	3,721	3,905	22,173	2,266
รวม	528,260	61,030	55,251	395,462	16,517

บทบาทของกระทรวง พม.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักของจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย และหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวจังหวัดเป็นหน่วยสนับสนุน มีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในระยะหลังเกิดภัย โดยประสานและบูรณาการความร่วมมือในการช่วยเหลือร่วมกับมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยตามระเบียบ และติดตามสำรวจกลุ่มเปราะบางที่อาจได้รับผลกระทบจากอัคคีภัย ไฟป่า และหมอกควันในอนาคต

2. วิกฤติภัย

สถานการณ์วาทภัย ที่เกิดขึ้น 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ.2564 - 2567)

ข้อมูลจังหวัดที่ประสบวาทภัย ในช่วง 4 ปีย้อนหลังที่ผ่านมา ข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า การเกิดวาทภัยในแต่ละปีมีจำนวนวันที่เกิดวาทภัยที่ใกล้เคียงกันตามลำดับ คือ ปี 2564 จำนวน 107 วัน ปี 2565 จำนวน 136 วัน ปี 2566 จำนวน 150 วัน ปี 2567 จำนวน 133 วัน รวมจำนวน 4 ปีที่ผ่านมา มีจังหวัดที่ประสบวาทภัยเรียงลำดับจากมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดสระบุรี 166 วัน จังหวัดปทุมธานี 102 วัน จังหวัดอ่างทอง 99 วัน จังหวัดสมุทรปราการ 51 วัน จังหวัดนนทบุรี 39 วัน จังหวัดนครนายก 37 วัน และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 32 วัน

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ คาดการณ์จากข้อมูล MSO - Logbook

จากการศึกษาข้อมูลสามารถคาดการณ์กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากวาทภัย จำนวน 514,621 คน แบ่งตามรายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครนายก 25,893 คน จังหวัดนนทบุรี 162,788 คน จังหวัดปทุมธานี 73,329 คน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 38,832 คน จังหวัดสมุทรปราการ 128,557 คน จังหวัดสระบุรี 53,157 คน และจังหวัดอ่างทอง 32,065 คน

จังหวัด	จำนวนทั้งหมด (คน)	จำนวนกลุ่มเปราะบาง (คน)			
		เด็กเล็ก อายุ 0 - 7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้มีรายได้น้อย
นครนายก	25,893	3,885	3,614	14,996	3,398
นนทบุรี	162,788	8,621	7,960	144,097	2,110
ปทุมธานี	73,329	14,733	10,263	45,823	2,510
พระนครศรีอยุธยา	38,832	6,261	5,583	26,075	913
สมุทรปราการ	128,557	12,009	12,383	100,898	3,267
สระบุรี	53,157	8,490	7,737	34,840	2,090
อ่างทอง	32,065	3,721	3,905	22,173	2,266
รวม	514,621	57,720	51,445	388,902	16,554

บทบาทของกระทรวง พม.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักของจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบวาทภัย และหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวจังหวัดเป็นหน่วยสนับสนุน มีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในระยะหลังเกิดภัย โดยประสานและบูรณาการความร่วมมือในการช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือผู้ประสบวาทภัย และติดตามสำรวจกลุ่มเปราะบางที่อาจได้รับผลกระทบเพิ่มเติมในอนาคต

3. ภัยแล้ง

สถานการณ์ภัยแล้ง ที่เกิดขึ้น 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ.2564 - 2567)

ในช่วง 4 ปีย้อนหลังที่ผ่านมา จากข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า มีจังหวัดที่ประสบปัญหาภัยแล้งเพียง 1 จังหวัด คือ จังหวัดสระบุรี พื้นที่ อำเภอแก่งคอย อำเภอพระพุทธบาท อำเภอวังม่วง และอำเภอมวกเหล็ก ในปี 2566 โดยประกาศพื้นที่ประสบภัยเริ่มตั้งแต่วันที่ 25 สิงหาคม 2566 และประกาศสิ้นสุดภัย วันที่ 22 กันยายน 2566 ส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เกษตรกรรมแต่ไม่รุนแรง เนื่องจากเกิดภัยแล้งไม่นาน และได้มีการเตรียมความพร้อมของพื้นที่การเกษตรไว้เบื้องต้นแล้ว

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ คาดการณ์จากข้อมูล MSO - Logbook

จากการศึกษาข้อมูลสามารถคาดการณ์กลุ่มเปราะบางที่อยู่ในพื้นที่เกิดภัยแล้ง จำนวน 25,038 คน ตามรายละเอียด ดังนี้

จังหวัด	จำนวนทั้งหมด (คน)	จำนวนกลุ่มเปราะบาง (คน)			
		เด็กเล็ก อายุ 0 – 7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้มีรายได้น้อย
สระบุรี	25,038	3,760	3,529	16,644	1,105

บทบาทของกระทรวง พม.

กระทรวง พม. โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. จังหวัด (พม.หนึ่งเดียวจังหวัด) ได้บูรณาการความช่วยเหลือร่วมกับจังหวัด มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางตั้งแต่ ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยมีการกำหนดแผนการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางที่ประสบภัยแล้ง ดังนี้

ก่อนเกิดภัย : ดำเนินการทบทวนและสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง พร้อมทั้งร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน พูดคุยทำความเข้าใจ และซักซ้อมทีมในการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดภัย

ขณะเกิดภัย : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการทำหน้าที่ประสานการทำงานกับหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวจังหวัดทำหน้าที่ชุดปฏิบัติการประสานและสนับสนุนความร่วมมือในการรวบรวมสถานการณ์สาธารณภัย การประสานความช่วยเหลือ และวางแผนการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับศูนย์อำนวยการของจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ การสงเคราะห์ครอบครัวผู้ประสบอุทกภัย จัดทีมเจ้าหน้าที่สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ร่วมเยี่ยมบ้านผู้ประสบภัย ให้คำปรึกษา ฟื้นฟูจิตใจให้คลายความกังวล

หลังเกิดภัย : จัดทีมปฏิบัติการร่วมกับจังหวัดลงพื้นที่สำรวจประเมินความเสียหายและประเมินความสูญเสียภายหลังเกิดภัย เพื่อประเมินความจำเป็นตามที่ได้รับผลกระทบ และจำเป็นต้องฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณภัย เพื่อนำเป็นข้อมูลในการวางแผนการฟื้นฟูระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

4. ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

สถานการณ์ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย ที่เกิดขึ้น 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ. 2564 - 2567)

ในช่วง 4 ปีย้อนหลังที่ผ่านมา จากข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า มีจังหวัดที่ประสบภัยสารเคมีและวัตถุอันตรายในช่วงปี พ.ศ.2565 – 2566 เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 7 ครั้ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 5 ครั้ง จังหวัดปทุมธานี 1 ครั้ง และจังหวัดอ่างทอง 1 ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภัยจากสารเคมีรั่วไหล แก๊สทุ้งต้มระเบิด ทำให้มีผู้บาดเจ็บรวมทั้งหมด 26 คน และมีผู้เสียชีวิต รวมทั้งหมด 1 คน

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ คาดการณ์จากข้อมูล MSO - Logbook

จากการศึกษาข้อมูลสามารถคาดการณ์กลุ่มเปราะบางที่อยู่ในพื้นที่เกิดภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย จำนวน คน แบ่งตามรายจังหวัด ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี 5,214 คน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2,316 คน จังหวัดสมุทรปราการ 22,393 คน และจังหวัดอ่างทอง 724 คน

จังหวัด	จำนวนทั้งหมด (คน)	จำนวนกลุ่มเปราะบาง (คน)			
		เด็กเล็ก อายุ 0 – 7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้มีรายได้น้อย
ปทุมธานี	5,214	3,004	1,851	151	208
พระนครศรีอยุธยา	2,316	951	841	317	207
สมุทรปราการ	22,393	5,220	4,842	10,905	1,426
อ่างทอง	724	295	214	95	120
รวม	30,647	9,470	7,748	11,468	1,961

บทบาทของกระทรวง พม.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักของจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยและได้รับผลกระทบจากภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย และหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวจังหวัดเป็นหน่วยสนับสนุน มีบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในระยะหลังเกิดภัย โดยประสานและบูรณาการความร่วมมือในการช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยสารเคมีและวัตถุอันตรายที่ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิต เป็นการให้เงินสงเคราะห์ พุดคุยให้กำลังใจฟื้นฟูสภาพจิตใจจากการสูญเสียและติดตามสำรวจกลุ่มเปราะบางที่อาจได้รับผลกระทบจากภัยสารเคมีและวัตถุอันตรายในอนาคต

5. ภัยความร้อน

สถานการณ์ภัยความร้อน ที่เกิดขึ้น 4 ปีย้อนหลัง (ปี พ.ศ.2564 - 2567)

จากวิกฤตการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate change) หรือที่หลาย ๆ เรียกกันว่าภาวะโลกร้อน เกิดขึ้นจากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซเรือนกระจกอื่นๆ ออกสู่บรรยากาศโลกในช่วง 150 กว่าปีที่ผ่านมา ก๊าซเรือนกระจกดูดซับและกักเก็บความร้อนที่แผ่ออกจากโลก ผลคือโลกร้อนขึ้น กิจกรรมของมนุษย์ทั้งจากการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล การตัดไม้ทำลายป่า และการทำปุ๋ยสัตว์เชิงอุตสาหกรรมเร่งให้เกิดภาวะโลกร้อน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นอันตราย ภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นถี่ และทวีความรุนแรงมากขึ้นก็เป็นผลมาจากภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงไปเช่นกันโดยภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกิดขึ้นนั้นสร้างความเสียหายต่อทุกชีวิต และทำให้เกิดสถานการณ์ที่ยากลำบากแก่ผู้คนมากมาย โดยเฉพาะปัญหาสุขภาพที่ส่งผลให้ร่างกายเกิดภาวะตัวร้อนเกิน (Hyperthermia) จากการที่ร่างกายได้รับความร้อนสูงเกินไป และไม่สามารถระบายความร้อนออกได้ทัน จนทำให้เกิดโรคหรืออาการเจ็บป่วยจากความร้อน เช่น โรคผื่นร้อน โรคตะคริวแดด โรคเพลียแดด หรือโรคลมแดดที่เป็นภาวะฉุกเฉินทางการแพทย์ อาการเจ็บป่วยจากความร้อนระดับเล็กน้อย เช่น ปวดศีรษะ ปัสสาวะสีเข้ม อ่อนเพลีย หรือผื่นแดงบนผิวหนัง ระดับรุนแรง เช่น อาการของโรคโรคลีทสโตรก (โรคลมแดด) ที่ทำให้ระบบประสาทส่วนกลางถูกทำลาย สมองได้รับความเสียหาย อวัยวะภายในหยุดทำงาน และอาจทำให้เสียชีวิตได้

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ คาดการณ์จากข้อมูล MSO - Logbook

จากการประมวลผลข้อมูลกลุ่มเปราะบางจากฐานข้อมูลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับฐานข้อมูลพื้นที่อุณหภูมิสูงสุดในรอบ 4 ปีจากกรมอุตุนิยมวิทยา ปรับปรุงข้อมูล ณ วันที่ 24 เมษายน 2568 พบว่า กลุ่มจังหวัดเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สสว.1 มีกลุ่มเปราะบางอยู่ในพื้นที่เสี่ยงประสบภัย ความร้อนอุณหภูมิสูงสุด จำนวน 1,831,617 คน แบ่งตามรายจังหวัด ดังนี้

จังหวัด	อุณหภูมิ สูงสุด (องศา เซลเซียส)	จำนวน ทั้งหมด (คน)	จำนวนกลุ่มเปราะบาง (คน)			
			เด็กเล็ก อายุ 0-7 ปี	คนพิการ	ผู้สูงอายุ	ผู้มีรายได้น้อย
นครนายก	31.2	77,584	10,501	9,986	48,107	8,990
นนทบุรี	41.1	268,020	24,558	26,286	211,821	5,355
ปทุมธานี	42.8	235,735	33,383	25,362	169,262	7,728
พระนครศรีอยุธยา	42.2	199,326	30,901	24,737	138,576	5,112
สมุทรปราการ	39.2	278,199	30,912	31,460	207,244	8,583
สระบุรี	43	154,709	25,321	23,279	99,390	6,719
อ่างทอง	42.2	81,080	9,745	9,970	54,807	6,558
รวม		1,294,653	165,321	151,080	929,207	49,045

บทบาทของกระทรวง พม.

กระทรวง พม. โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวง พม. จังหวัด (พม.หนึ่งเดียวจังหวัด) ได้บูรณาการความช่วยเหลือร่วมกับจังหวัด มีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางตั้งแต่ ก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย โดยมีการกำหนดแผนการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางที่ประสบอุทกภัย ดังนี้

ก่อนเกิดภัย : ดำเนินการทบทวนและสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงได้รับผลกระทบจากภัยความร้อน พร้อมทั้งร่วมบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และนำเสนอข้อมูลต่อจังหวัดในการวางแผนรับมือการเกิดภัย และชักชวนทีมในการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดภัย

ขณะเกิดภัย : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหัวหน้าชุดปฏิบัติการทำหน้าที่ประสานการทำงานกับหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียวจังหวัดทำหน้าที่ชุดปฏิบัติการประสานและสนับสนุนความร่วมมือในการรวบรวมสถานการณ์สาธารณภัย การประสานความช่วยเหลือ และวางแผนการให้ความช่วยเหลือในพื้นที่รับผิดชอบ ร่วมกับศูนย์อำนวยการของจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ การสงเคราะห์ครอบครัวผู้ประสบอุทกภัย จัดทีมเจ้าหน้าที่สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ร่วมเยี่ยมบ้านผู้ประสบภัย ให้คำปรึกษา พื้นฟูจิตใจให้คลายความกังวล

หลังเกิดภัย : จัดทีมปฏิบัติการร่วมกับจังหวัดลงพื้นที่สำรวจประเมินความเสียหายและประเมินความสูญเสียภายหลังเกิดภัย เพื่อประเมินความจำเป็นตามที่ได้รับผลกระทบ และจำเป็นต้องฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณภัย เพื่อนำเป็นข้อมูลในการวางแผนการฟื้นฟูระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2

1. วาตภัย

ในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากวาตภัย (พายุและลมกระโชกแรง) หลายระลอก โดยเฉพาะจาก พายุเตี้ยนหมู่, ไลอออนร็อก (Lionrock), และ คมปาซุ (Kompasu) ซึ่งทำให้เกิดฝนตกหนัก ลมแรง และ น้ำท่วมในหลายพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งสร้างความเสียหายใน 70 จังหวัด มีผู้เสียชีวิต 42 คน บ้านเรือนเสียหาย 197,108 หลัง ในช่วงเดือนกันยายน – ธันวาคม 2564

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

• **ปราจีนบุรี** ลมแรงและฝนตกหนักจากอิทธิพลของพายุทำให้บ้านเรือนหลายหลังเสียหาย และบางพื้นที่ประสบกับน้ำป่าไหลหลาก

• **สระแก้ว** เกิดวาตภัยและฝนตกหนักในอำเภออรัญประเทศและพื้นที่ชายแดน

• **ฉะเชิงเทรา-ชลบุรี** ลมพัดหลังคาบ้านและเสาไฟฟ้าหักโค่นในบางอำเภอ โดยเฉพาะในพื้นที่ใกล้ชายฝั่ง

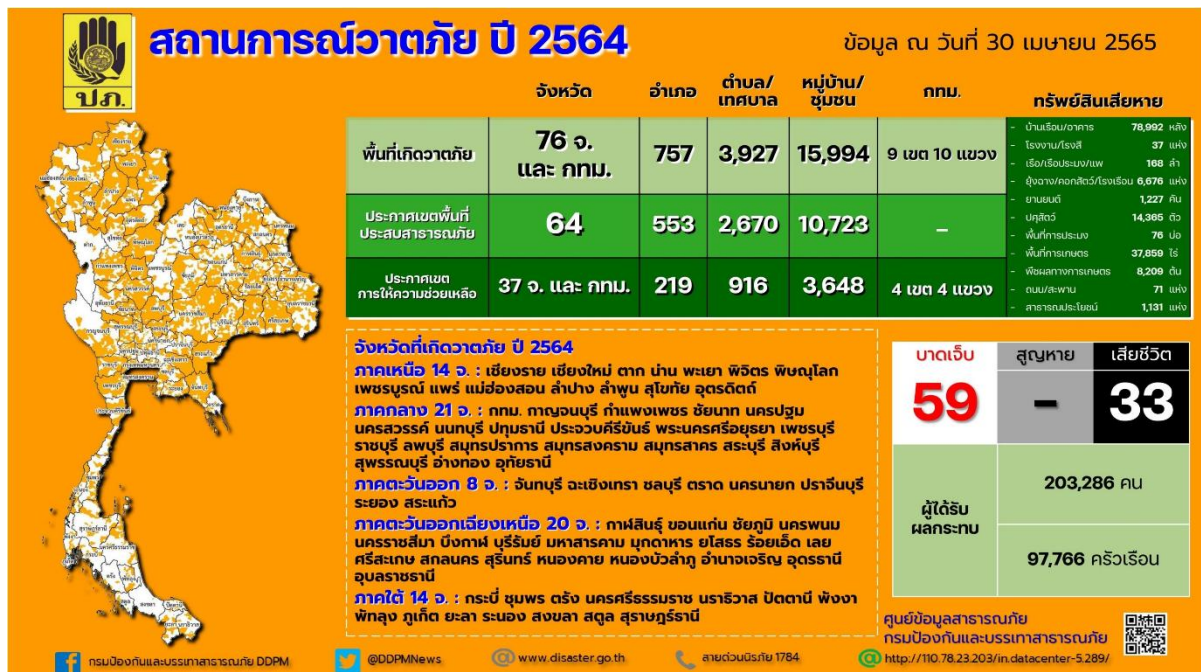
ผลกระทบที่เกิดขึ้น

• บ้านเรือนเสียหายหลายพันหลัง

• ไฟฟ้าดับในบางพื้นที่ชั่วคราว

• มีรายงานผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจากต้นไม้ล้มและโครงสร้างถล่ม (ตัวเลขรายจังหวัดอาจมีความคลาดเคลื่อน ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รายงาน)

แผนภาพที่ 16 สถานการณ์วาตภัย ปี 2564

ผลกระทบต่อประชาชน โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายหลักที่ได้รับผลกระทบได้แก่

1. ครอบครัวในพื้นที่เสี่ยงภัย

- ที่อยู่อาศัยปลูกสร้างด้วยวัสดุไม่มั่นคง เช่น สังกะสี ไม้ กระเบื้องลอนบาง
- ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มต่ำหรือชุมชนริมแม่น้ำ ซึ่งเสี่ยงต่อทั้งลมกระโชกแรงและน้ำท่วม
- ขาดแผนการรับมือหรืออพยพในยามฉุกเฉิน

2. ผู้สูงอายุและผู้พิการ

- เคลื่อนไหวลำบาก ไม่สามารถหลบภัยได้ทันที
- ขาดผู้ดูแลหรืออยู่ลำพังในพื้นที่ห่างไกล
- เข้าถึงสิ่งของช่วยเหลือหรือบริการภาครัฐได้ลำบาก

3. เกษตรกรรายย่อย

- พายุทำลายแปลงเพาะปลูกและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์
- รายได้สูญเสียในช่วงฤดูเก็บเกี่ยวที่สำคัญ
- ขาดเงินทุนในการฟื้นฟูอาชีพหลังภัย

4. ผู้มีรายได้น้อย และแรงงานนอกระบบ

- ไม่มีเงินสำรองหรือประกันสังคมเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน
- ไม่สามารถซ่อมแซมที่อยู่อาศัยได้ด้วยตนเอง
- หลากรอบครัวขาดเอกสารสิทธิ์ ทำให้เข้าถึงความช่วยเหลือล่าช้า

5. เด็กและนักเรียน

- โรงเรียนในพื้นที่ได้รับความเสียหาย ทำให้หยุดเรียนหรือย้ายชั้นเรียนชั่วคราว
- สภาพจิตใจได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- ขาดอุปกรณ์การเรียนและการสนับสนุนในช่วงฟื้นฟู

บทบาทของกระทรวง พม. ต่อวาทภัยในภาคตะวันออก ปี 2564

1. ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง

ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือ ผู้สูงอายุ, ผู้พิการ, เด็ก, และครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ที่ได้รับผลกระทบ จัดตั้งทีม One Home พม. ในแต่ละจังหวัด เช่น ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี และสระแก้ว เพื่อประสานงานช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน

2. เยียวยาและฟื้นฟูหลังภัย

จัดสรรเงินช่วยเหลือในเบื้องต้นแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์วาทภัย เช่น ค่าซ่อมบ้าน ค่าเครื่องใช้จำเป็นประสานงานกับ กองทุนผู้ประสบภัยและสาธารณภัย เพื่อให้การช่วยเหลือทางการเงิน

3. ให้คำปรึกษาด้านจิตใจ (Psychosocial Support)

ส่งนักสังคมสงเคราะห์และทีมให้คำปรึกษาเพื่อดูแลสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย โดยเฉพาะเด็กและผู้สูงอายุ

4. สนับสนุนศูนย์พักพิงชั่วคราว

จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค (เช่น อาหาร น้ำดื่ม ผ้าใบ ฝืนนอน) และสนับสนุนพื้นที่ปลอดภัย สำหรับครอบครัวที่บ้านเรือนได้รับความเสียหาย

5. ประสานการทำงานกับองค์กรภาคี

ทำงานร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ เช่น อบต., อำเภอ, และ ปก. รวมถึงภาคประชาสังคม เพื่อการช่วยเหลืออย่างครอบคลุม

ตัวอย่างพื้นที่ที่ พม. เข้าไปช่วยเหลือ

- **ชลบุรี** พม.จังหวัดชลบุรีลงพื้นที่เยี่ยมและช่วยเหลือบ้านเรือนที่ได้รับความเสียหายในอำเภอบ่อทอง และอำเภอบางละมุง

- **ฉะเชิงเทรา** ทีม One Home พม. นำสิ่งของจำเป็นไปมอบให้ผู้ประสบภัยในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว

- **สระแก้ว – ปราจีนบุรี** จัดทีมช่วยเหลือเด็กและผู้สูงอายุในศูนย์พักพิงของท้องถิ่น

เครื่องมือแจ้งเตือนการเกิดภัย

1. ระบบเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System)

- ใช้ข้อมูลจาก **กรมอุตุนิยมวิทยา** แจ้งเตือนพายุ ลมแรง ฝนตกหนัก และฟ้าคะนอง
- ประกาศเตือนผ่านระดับสี (เช่น สีเหลือง – ฝ้าระวัง, สีส้ม – เตรียมพร้อม, สีแดง – อพยพ)
- ช่องทางสื่อสาร: SMS, วิทยุกระจายเสียง, โทรศัพท์, LINE Official ของหน่วยงาน และแอปพลิเคชัน เช่น “ThaiWeather”

2. การบูรณาการจากหน่วยงานหลัก

- **กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.)** ร่วมกับ **สำนักงานป้องกันฯ ระดับจังหวัด** และ **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** เตรียมชุดเคลื่อนที่เร็ว, ศูนย์พักพิงชั่วคราว, และยุทโธปกรณ์ฉุกเฉิน
- กำหนด “จุดเสี่ยงภัย” ในแต่ละพื้นที่ โดยมีการเฝ้าระวังต่อเนื่อง

3. ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ระดับจังหวัด

- จังหวัดในภาคตะวันออก เช่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี สระแก้ว ปราจีนบุรี มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการฯ พร้อมเจ้าหน้าที่เวร 24 ชม. เพื่อประสานข้อมูลและสั่งการช่วยเหลือทันที

การฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติ

ในปี 2564 รัฐบาลและหน่วยงานท้องถิ่นในภาคตะวันออก ได้ดำเนินการ ฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติ เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติ ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจากพายุฤดูร้อนและพายุเขตร้อน โดยการฝึกซ้อมเหล่านี้ มีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างทักษะและประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

- **จัดการฝึกซ้อมอพยพหนีภัยร่วมกับชุมชนในเขตเสี่ยงภัย** เช่น ริมแม่น้ำ/ชายฝั่งทะเล หรือพื้นที่ที่มีประวัติลมกระโชกแรง

- **การฝึกซ้อมระดับจังหวัด/อำเภอ จังหวัดต่างๆ** เช่น ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ชลบุรี และสระแก้ว ได้จัด “การฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการรับมือภัยพิบัติ” ประจำปี โดยเน้นการรับมือภัยจาก ลมพายุ ฝนฟ้าคะนอง น้ำป่าไหลหลาก และดินถล่ม

- **มีการจำลองสถานการณ์จริง** เช่น ต้นไม้ล้มทับบ้าน บ้านเรือนได้รับความเสียหาย ประชาชนติดอยู่ในบ้าน เพื่อฝึกการช่วยเหลือกู้ภัย การอพยพ และการดูแลผู้ประสบภัย

- **การฝึกอบรบและเสริมศักยภาพ** ฝึกอบรม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เจ้าหน้าที่ อบต. ผู้นำชุมชน และกลุ่มเยาวชน ให้สามารถรับมือภัยได้อย่างปลอดภัย

- **เสริมความรู้ด้านการแจ้งเตือนภัย** การช่วยชีวิตเบื้องต้น (First Aid) และการใช้เครื่องมือดับเพลิง หรืออุปกรณ์กู้ภัยเบื้องต้น

- **การฝึกซ้อมในชุมชนเสี่ยงภัย** หลายชุมชนใน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว (ฉะเชิงเทรา) และ อำเภอกบินทร์บุรี (ปราจีนบุรี) ได้รับเลือกให้เป็น “หมู่บ้านต้นแบบเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ”

- มีการจัดเวทีให้ความรู้ การจำลองการอพยพ และการวางแผนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ และคนพิการ

- **บูรณาการกับหน่วยงานภาคี** ร่วมมือกับ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) สภากาชาดไทย ทหาร และโรงพยาบาล ในการฝึกปฏิบัติจริงและเตรียมระบบสื่อสารฉุกเฉิน

ผลลัพธ์และจุดสังเกต

- การฝึกซ้อมช่วยให้หน่วยงานและประชาชนมีความพร้อมมากขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับวาทภัยจริง อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงชุมชนห่างไกลยังมีข้อจำกัด เช่น การสื่อสารไม่ทั่วถึง และขาดเครื่องมือฝึกอบรม

ปัญหาที่ยังพบ

- การรับข้อมูลเตือนภัยของประชาชนบางพื้นที่ยังล่าช้า โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุหรือชุมชนห่างไกล
- โครงสร้างพื้นฐานหลายแห่งยังไม่ทนต่อวาทภัย เช่น สายไฟฟ้ามลงดิน, บ้านเรือนไม่มั่นคง

การคาดการณ์การเกิดวาทภัย ในภาคตะวันออก ปี 2568

ในปี 2568 สามารถคาดการณ์แนวโน้มและความเสี่ยงของการเกิดวาทภัยในภาคตะวันออกโดยอิงจาก ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ สถิติในอดีต และการคาดการณ์สภาพอากาศในเบื้องต้นได้ ดังนี้

ปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดวาทภัยในภาคตะวันออก

- **ฤดูฝนและพายุหมุนเขตร้อน** ภาคตะวันออกตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) ซึ่งเป็นช่วงที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง และพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือขึ้นฝั่ง

- **ลักษณะภูมิประเทศ** พื้นที่ชายฝั่งทะเลของภาคตะวันออกมีความเสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากพายุที่เคลื่อนตัวมาจากทะเลจีนใต้

- **สภาวะอากาศแปรปรวน** การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจทำให้เกิดสภาวะอากาศที่รุนแรง และคาดการณ์ได้ยากขึ้น

แนวโน้มการเกิดวาทภัยในปี 2568 (คาดการณ์เบื้องต้น)

- **ช่วงก่อนฤดูฝน (ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม):** อาจเกิดพายุฤดูร้อน ซึ่งมีลักษณะของพายุฝนฟ้าคะนอง ลมกระโชกแรง และอาจมีลูกเห็บตกในบางพื้นที่

- **ช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม):** เป็นช่วงที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดต่อการเกิดวาทภัย เนื่องจากอิทธิพลของลมมรสุมและพายุหมุนเขตร้อนที่อาจก่อตัวในทะเลจีนใต้และเคลื่อนเข้าสู่ประเทศไทย โดยภาคตะวันออกเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ

- **ช่วงปลายฤดูฝนและต้นฤดูหนาว (ประมาณเดือนพฤศจิกายน - มกราคม):** ความเสี่ยงของการเกิดพายุหมุนเขตร้อนจะลดลง แต่ยังคงต้องระวังอิทธิพลของลมหนาวที่อาจทำให้เกิดลมแรงในบางพื้นที่

การเตรียมรับมือวาทภัยในภาคตะวันออก ปี 2568 (แนวทางเบื้องต้น)

เพื่อให้การเตรียมรับมือวาทภัยในปี 2568 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการดำเนินการในหลายระดับ ดังนี้

ระดับบุคคลและชุมชน

- **ติดตามข่าวสารพยากรณ์อากาศ** ประชาชนควรติดตามข่าวสารและประกาศเตือนภัยจากกรมอุตุนิยมวิทยา และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

- **ตรวจสอบความแข็งแรงของบ้านเรือน** ซ่อมแซมส่วนที่ชำรุด และดูแลสิ่งปลูกสร้างให้มั่นคงแข็งแรง เพื่อป้องกันความเสียหายจากลมแรง

- **จัดเก็บสิ่งของ** เคลื่อนย้ายสิ่งของที่อาจถูกลมพัดปลิวเสียหาย หรือกีดขวางทางน้ำ เข้าที่ร่มและปลอดภัย

- **เตรียมพร้อมสิ่งของจำเป็น** เตรียมไฟฉาย แบตเตอรี่สำรอง อาหารแห้ง น้ำดื่ม ยา และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล
- **วางแผนอพยพ** กำหนดเส้นทางอพยพและสถานที่ปลอดภัยในกรณีที่ต้องอพยพออกจากพื้นที่เสี่ยง
- **เรียนรู้การปฏิบัติตัว:** ทำความเข้าใจและฝึกซ้อมการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องเมื่อเกิดพายุ

ระดับหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น

- **ติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์** กรมอุตุนิยมวิทยาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องติดตามและวิเคราะห์แนวโน้มการเกิดพายุอย่างใกล้ชิด และแจ้งเตือนประชาชนล่วงหน้า
- **เตรียมความพร้อมของบุคลากรและอุปกรณ์** หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องเตรียมพร้อมบุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- **ตรวจสอบโครงสร้างพื้นฐาน** ตรวจสอบความแข็งแรงของเสาไฟฟ้า ป้ายโฆษณา ต้นไม้ใหญ่ที่อาจล้มทับก่อให้เกิดอันตราย
- **เตรียมสถานที่อพยพ** จัดเตรียมศูนย์พักพิงชั่วคราวให้พร้อมใช้งาน
- **วางแผนการจัดการเมื่อเกิดภัย** กำหนดแผนปฏิบัติการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การกักกันการรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูหลังเกิดภัย
- **บูรณาการความร่วมมือ** ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับภาคเอกชน

- **ตรวจสอบความปลอดภัยของอาคารและสิ่งปลูกสร้าง** ดูแลความแข็งแรงของอาคาร โรงงาน และป้ายต่างๆ
- **วางแผนรับมือและช่วยเหลือ** เตรียมแผนฉุกเฉินและทรัพยากรในการช่วยเหลือพนักงานและชุมชนโดยรอบหากได้รับผลกระทบ

2. ภัยจากช้างป่า

ในช่วงปี พ.ศ. 2564–2567 (ค.ศ. 2021–2024) ปัญหาช้างป่าในภาคตะวันออกของประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดชลบุรี จันทบุรี ระยอง ตราด สระแก้ว ฉะเชิงเทรา และปราจีนบุรี

สถิติและสถานการณ์ช้างป่า (พ.ศ. 2564–2567)

- **ปี 2564:** ช้างป่าออกนอกพื้นที่ 8,006 ครั้ง เกิดความเสียหาย 1,398 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 19 ราย และบาดเจ็บ 12 ราย
- **ปี 2565:** ช้างป่าออกนอกพื้นที่ 16,376 ครั้ง เกิดความเสียหาย 1,510 ครั้ง มีผู้เสียชีวิต 23 ราย และบาดเจ็บ 14 ราย
- **ต้นปี 2566:** ช้างป่าออกนอกพื้นที่ 3,353 ครั้ง เกิดความเสียหาย 954 ครั้ง
- **ปี 2567:** ช้างป่ากระจายอยู่ใน 41 อำเภอของ 7 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว จันทบุรี และตราด

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ

1. กลุ่มประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง

1.1 เกษตรกร

- ผู้มีพืชผลหรือทรัพย์สินถูกทำลาย เช่น สวนผลไม้ อ้อย ข้าวโพด
- อาจสูญเสียรายได้และประสบปัญหาความเป็นอยู่

1.2 ชาวบ้านที่อยู่ใกล้แนวป่าหรือแนวอพยพของช้างป่า

- เสี่ยงต่ออันตรายทางร่างกาย ทรัพย์สินเสียหาย หรือมีความวิตกกังวลสูง

2. กลุ่มเปราะบางทางร่างกายและจิตใจ

2.1 ผู้สูงอายุ / ผู้ป่วย / คนพิการ

- เคลื่อนย้ายหรือหลบหนีช้า หากเกิดเหตุฉุกเฉิน

2.2 เด็กเล็ก / เยาวชน

- เสี่ยงต่อผลกระทบทางจิตใจ ความกลัว หรือบาดเจ็บหากอยู่ในพื้นที่เสี่ยง

2.3 สตรีมีครรภ์

- อาจได้รับผลกระทบจากความเครียดหรือการอพยพอย่างกะทันหัน

3. กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและไร้หลักประกัน

3.1 ครวเรือนยากจน / ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน

- มักอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงริมป่า ไม่มีทรัพย์สินสำรองหรือทุนสำรองหากเสียหาย

3.2 แรงงานเกษตร/รับจ้างในพื้นที่ป่าชุมชน

- อาจตกงานชั่วคราว หรือไม่มีรายได้เมื่อพื้นที่เพาะปลูกได้รับความเสียหาย

4. ผู้ประสบปัญหาทางสังคมในความดูแลของ พม.

4.1 ผู้พักอาศัยในสถานสงเคราะห์ของ พม. ที่อยู่ในเขตเสี่ยงภัย

- ต้องมีแผนอพยพและดูแลเฉพาะหากช้างป่าเข้ามาใกล้สถานสงเคราะห์

4.2 ผู้เข้ารับบริการที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟู / ติดตาม

- เช่น เด็กในครอบครัวเปราะบาง ที่อาจได้รับผลกระทบซ้ำซ้อน

มาตรการและการดำเนินการ

- การจัดตั้งชุดเคลื่อนที่เร็ว: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดตั้งชุดเคลื่อนที่เร็ว เฝ้าระวังและผลักดันช้างป่าในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา จันทบุรี ระยอง ชลบุรี และสระแก้ว เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากช้างป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์

- การสนับสนุนเครือข่ายชุมชน: มีการสนับสนุนงบประมาณให้กับเครือข่ายเฝ้าระวังช้างป่าและสัตว์ป่าออกนอกพื้นที่อนุรักษ์ จำนวน 92 เครือข่าย เครือข่ายละ 50,000 บาท เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการเฝ้าระวังและผลักดันช้างป่า

- การใช้เทคโนโลยี: มีการนำโดรนตรวจจับความร้อนมาใช้ในการเฝ้าระวังช้างป่าในพื้นที่ป่ารอยต่อ 7 จังหวัดภาคตะวันออก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและป้องกันเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

บทบาทหลักของกระทรวง พม.

1. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเบื้องต้น

- 1.1 สนับสนุน เครื่องอุปโภคบริโภค, ที่พักชั่วคราว, งบเยียวยาเบื้องต้น
- 1.2 จัดทีม นักสังคมสงเคราะห์ ลงพื้นที่ดูแลผู้ประสบภัย

2. ศูนย์ช่วยเหลือสังคมสายด่วน 1300

- 2.1 รับแจ้งเหตุและให้คำปรึกษาตลอด 24 ชั่วโมง
- 2.2 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน เช่น เหตุด่วนเหตุร้าย อัคคีภัย ความรุนแรง ในครอบครัว หรือภัยพิบัติ

3. หน่วยเคลื่อนที่เร็ว (Mobile Team)

- 3.1 ส่งลงพื้นที่ทันทีเมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน
- 3.2 ให้การดูแลด้านจิตใจ (การบำบัด ฟื้นฟูสภาพจิตใจ) และสวัสดิการแก่ผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

4. การคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง

- 4.1 เช่น เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้หญิงตั้งครรถ์ และผู้ด้อยโอกาส
- 4.2 ให้การคุ้มครองและจัดหาที่พักพิงในกรณีไม่สามารถกลับบ้านได้ หรืออยู่ในภาวะเสี่ยง

5. การฟื้นฟูหลังเหตุการณ์

- 5.1 ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง เช่น ฝึกอาชีพ สนับสนุนทุนประกอบอาชีพ
- 5.2 ประสานเครือข่ายสังคมในพื้นที่ เช่น อพม. (อาสาสมัครพัฒนาสังคมฯ) เพื่อดูแลต่อเนื่อง

การเตรียมรับมือภัยพิบัติจากช้างป่า

1. แผนยุทธศาสตร์และการบูรณาการ

- 1.2 จัดทำ แผนเผชิญเหตุช้างป่า ระดับจังหวัด/พื้นที่เสี่ยง โดยเฉพาะใน 7 จังหวัดภาคตะวันออก
- 1.3 บูรณาการความร่วมมือระหว่าง กรมอุทยานฯ, พม., ปภ., อปท., และภาคประชาชน

2. ชุดเคลื่อนที่เร็วเฝ้าระวังช้างป่า

- 2.1 จัดตั้งชุดเฝ้าระวังและผลักดันช้างป่าในพื้นที่รอยต่อ เช่น ปราจีนบุรี สระแก้ว จันทบุรี ฯลฯ
- 2.2 ใช้ โดรนตรวจจับความร้อน, กล้องวงจรปิด และระบบ GPS ติดตามฝูงช้าง

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน

- 3.1 สนับสนุนงบประมาณให้ เครือข่ายเฝ้าระวังช้างป่า และ อาสาสมัคร อพม. ดูแลพื้นที่
- 3.2 ฝึกอบรมชาวบ้านเรื่องความปลอดภัย และวิธีการแจ้งเตือนเมื่อพบช้าง

4. การแจ้งเตือนภัย

- 4.1 พัฒนาระบบ แจ้งเตือนผ่านเสียงตามสาย วิทยุชุมชน และแอปพลิเคชันมือถือ
- 4.2 ปรับปรุงเส้นทางสัญจรและติดตั้งป้ายเตือนในพื้นที่เสี่ยง

5. การดูแลผู้ได้รับผลกระทบ

- 5.1 เครื่องยังชีพ / ที่พักชั่วคราว
- 5.2 การเยียวยาจิตใจโดยนักสังคมสงเคราะห์
- 5.3 ฟื้นฟูอาชีพในกรณีได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือผลผลิต

6. แนวทางเชิงป้องกันระยะยาว

- 6.1 ปลุกพืชอาหารช้างไว้ในป่า เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่เกษตร
- 6.2 สร้างแนวรั้วไฟฟ้า หรือแนวกันช้างแบบธรรมชาติ (เช่น คุ่น้ำ, ไม้หนาม)
- 6.3 วิจัยและพัฒนา โซนนิ่งพื้นที่คน-ช้าง และผลักดันนโยบาย “อยู่ร่วมกันอย่างสมดุล”

คาดการณ์การเกิดภัยพิบัติ “ช้างป่า”

1. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยซ้ำซาก

- 1.1 เขตแนวป่าอนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่, อุทยานแห่งชาติเขาสิบห้าชั้น, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ,เขาอ่างฤๅไน
- 1.2 พื้นที่รอยต่อระหว่างป่าธรรมชาติกับชุมชน เช่น อ.วังน้ำเย็น (สระแก้ว), อ.นาดี (ปราจีนบุรี), อ.มะขาม (จันทบุรี)

2. ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้คาดว่าจะเกิดภัยซ้ำ

2.1 การบุกรุกป่าและรุกรานเส้นทางเดินช้าง

- การขยายพื้นที่เกษตรและบ้านเรือนเข้ามาในแนวทางการเดินประจำของช้าง

2.2 ฤดูแล้งหรือช่วงแล้งจัด (พ.ย. – เม.ย.)

- แหล่งอาหารและน้ำในป่าลดลง ทำให้ช้างออกจากป่าเพื่อหาอาหารในไร่ชาวบ้าน

2.3 พื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารช้าง

- เช่น ข้าวโพด สับปะรด อ้อย กล้วย มักเป็นเป้าหมายหลักของช้าง

2.4 การเปลี่ยนพฤติกรรมของช้างป่า

- ช้างบางกลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกับคน (habituation) ทำให้ไม่กลัวและรุกรานมากขึ้น

3. แนวโน้มในปี 2567-2568

3.1 คาดว่าจะมีแนวโน้ม “เพิ่มขึ้น” ในบางพื้นที่ โดยเฉพาะ: ในช่วงหน้าแล้งและต่อเนื่องถึงต้นฤดูฝน

3.2 พื้นที่ที่ยังไม่มีแนวรั้วไฟฟ้า / แนวกันช้างที่มีประสิทธิภาพ

3.3 มีแนวโน้มเกิด เหตุการณ์รุนแรง เช่น ช้างบุกบ้านเรือน ทำลายทรัพย์สิน หรือมีผู้บาดเจ็บ

หากไม่มีมาตรการเชิงรุก

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 3

ภัยที่เกิดในพื้นที่ จังหวัดนครปฐม

1. อัคคีภัย

1.1 สถิติการเกิดอัคคีภัยย้อนหลัง พ) 5 ปี (2561-2565)

อำเภอ	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
เมืองนครปฐม	9	5	3	14	11
สามพราน	13	15	12	18	17
นครชัยศรี	5	6	10	11	4
อำเภอ	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2565
บางเลน	3	5	7	6	9
กำแพงแสน	2	4	0	3	5
ดอนตูม	0	2	1	0	3
พุทธมณฑล	4	0	0	2	4
รวม	36	37	37	54	53

1.2 เหตุการณ์เพลิงไหม้ครั้งสำคัญ

เหตุการณ์	วันที่เกิดเหตุ	ความเสียหาย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรง
โรงงานผลิตตุ๊กตาและของเด็กเล็ก บริษัท เคเคอร์อินดัส	วันที่ 10 พฤษภาคม	เสียชีวิต 188 ราย บาดเจ็บ 469 ราย	- การก่อสร้างไม่ได้มาตรฐาน โรงงานอุตสาหกรรม

เหตุการณ์	วันที่ เกิดเหตุ	ความเสียหาย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรง
เทรียล (ไทยแลนด์) จำกัด ถนนพุทธมณฑลสาย 4 อำเภอ สามพราน จังหวัดนครปฐม	2536 เวลา 16.00 น.		- ไม่มีการซักซ้อมการรับมืออัคคีภัยให้กับพนักงาน - ไม่ได้สร้างบันไดหนีไฟและทางสำรอง - ประตูทางเข้า-ออกมีน้อย และคับแคบเกินกว่ากฎหมายกำหนด - ไม่มีระบบเตือนภัยที่สมบูรณ์ และได้มาตรฐาน - พนักงานรักษาความปลอดภัยปิดประตูโรงงานเพราะกลัวคนงานขโมยทรัพย์สินในอาคาร
ตลาดบางหลวง รศ.122 (ตลาดเก่า 100 ปี) ตำบล บางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	วันที่ 5 ตุลาคม 2559 เวลา 09.30 น.	บ้านเรือนประชาชน ได้รับความเสียหาย จำนวน 42 ครัวเรือน 109 ราย	- เป็นชุมชนเก่า โครงสร้างเป็นบ้านไม้หลายหลังติดกัน ทำให้เพลิงลุกลามง่ายและรวดเร็ว - ไม่มีระบบแจ้งเตือนภัย - ประชาชนขาดการฝึกซ้อมรับมืออัคคีภัย - มีสิ่งกีดขวางทางรถดับเพลิง - ทางเข้ามีขนาดเล็กและคับแคบ
สถานที่เก็บน้ำมันหล่อลื่น บริษัท ประภากรออยล์ จำกัด เลขที่ 26/15 หมู่ที่ 2 ถนน เพชรเกษม ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม	- วันที่ 21 เมษายน 2564 เวลา 17.15 น. - วันที่ 20 พฤษภาคม 2564 - วันที่ 29 พฤศจิกายน 2564	ไม่มีผู้บาดเจ็บ แต่ คราบน้ำมันไหลลงสู่ แหล่งน้ำสาธารณะ บริเวณข้างเคียงท่อน้ำ ทิ้งริมถนนเพชรเกษม ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและ ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น รบกวน	- จุดจ่ายน้ำประปาอยู่ไกลสถานที่เกิดเหตุ - มีผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ รบกวนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกีดขวางการจราจร - มีการไลฟ์และร้องขอทรัพยากรในการช่วยเหลือโดยไม่มีการประเมินสถานการณ์ก่อน - ไม่มีการจัดพื้นที่ Hot Zone (พื้นที่การปฏิบัติการค้นหาและกู้ภัยเชิงเทคนิค) - ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการดับเพลิงที่มีเชื้อเพลิงเป็นน้ำมัน และไม่มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอาคารในขณะเกิดเหตุ

เหตุการณ์	วันที่ เกิดเหตุ	ความเสียหาย	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรุนแรง
ชุมชนริมน้ำตลาดสามพราน หมู่ที่ 8 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม	วันที่ 14 พฤษภาคม 2567 เวลา 14.30 น.	บ้านเรือนประชาชน ได้รับความเสียหาย จำนวน 24 ครัวเรือน 42 ราย	- เป็นชุมชนเก่า โครงสร้างเป็นบ้านไม้หลายหลังติดกัน ทำให้เพลิงลุกลามง่ายและรวดเร็ว - สายไฟฟ้าเก่าหรือชำรุด - เกิดเหตุในช่วงเวลาทำงาน มีผู้พักอาศัยจำนวนน้อย บ้านเรือนถูกล็อกไว้ ทำให้เข้าถึงจุดเกิดเหตุได้ยาก - ไม่มีระบบแจ้งเตือนภัย - ประชาชนขาดการฝึกซ้อมรับมืออัคคีภัย - ทางเข้ามีขนาดเล็กและคับแคบ

1.3 พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย

1.3.1 พื้นที่เสี่ยงในชุมชน

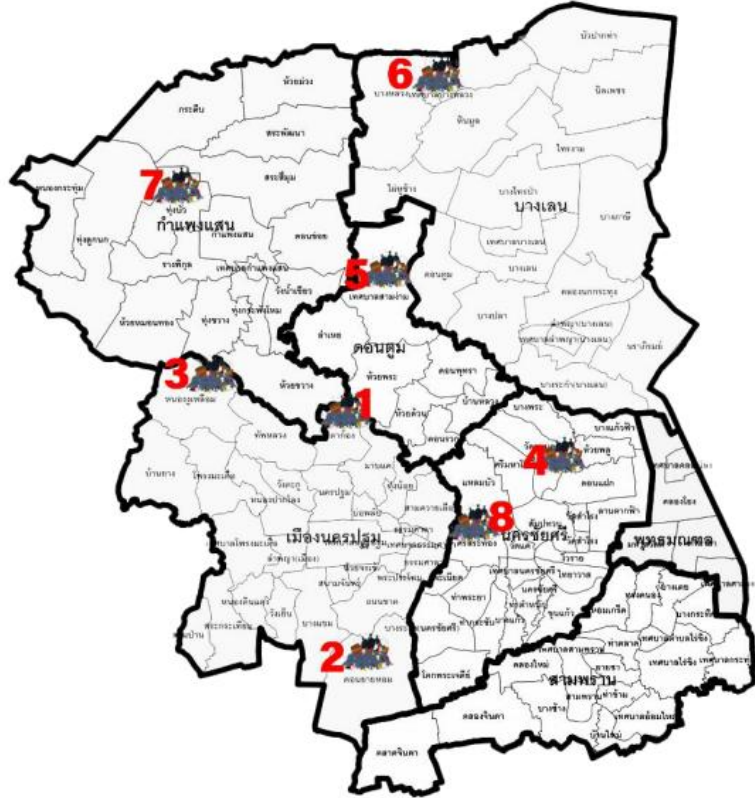
(ข้อมูล ณ วันที่ 19 มิถุนายน 2567 เวลา 14.00 น. ที่มา กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครปฐม)

อำเภอ	พื้นที่รับผิดชอบ	จำนวนบ้านพักอาศัยที่สำรวจประเมินความเสี่ยง	อำเภอ	พื้นที่รับผิดชอบ	จำนวนบ้านพักอาศัยที่สำรวจประเมินความเสี่ยง
เมืองนครปฐม	ทต.ดอนยายหอม	70	สามพราน	ทม.ไร่จิง	5
	ทต.ตาก้อง	3		ทม.กระทุ่มล้ม	170
	ทต.ธรรมศาลา	212		อบต.ตลาดจินดา	1
	ทต.บ่อพลับ	4		อบต.ทรงคนอง	19
	ทต.มาบแค	1		อบต.บางช้าง	5
	อบต.โพรงมะเดื่อ	24		ทม.สามพราน	70
	อบต.ถนนขาด	207	รวม		270
	อบต.ทัพหลวง	26	กำแพงแสน	ทต.กำแพงแสน	126
	อบต.ทุ่งน้อย	4		อบต.รางพิบูล	30
	อบต.ธรรมศาลา	2		อบต.กำแพงแสน	22
	อบต.วังเย็น	1		อบต.ทุ่งขวาง	2
	อบต.วังตะกู	8		อบต.ทุ่งบัว	8
	อบต.สนามจันทร์	1		อบต.ทุ่งลูกนก	1
	อบต.หนองดินแดง	1		อบต.ห้วยม่วง	371
	อบต.หนองปากโลง	67		อบต.สระพัฒนา	6
	อบต.บางแพม	77	รวม		566
รวม		708	ดอนตูม	ทต.สามง่าม	2,187

อำเภอ	พื้นที่รับผิดชอบ	จำนวนบ้านพักอาศัยที่สำรวจประเมินความเสี่ยง	อำเภอ	พื้นที่รับผิดชอบ	จำนวนบ้านพักอาศัยที่สำรวจประเมินความเสี่ยง
นครชัยศรี	ทต.ขุนแก้ว	5		อบต.ดอนพุทรา	1
	ทต.นครชัยศรี	2		อบต.ดอนรวก	9
	อบต.โคกพระเจดีย์	2		อบต.บ้านหลวง	16
	อบต.จั่วราย	22		อบต.ห้วยด้วน	616
	อบต.ดอนแฝก	28		อบต.ลำเหย	259
	อบต.นครชัยศรี	22		รวม	3,088
	อบต.บางแก้ว	34		ทต.ศาลายา	1
	อบต.บางแก้วฟ้า	20		ทต.คลองโยง	13
	อบต.บางพระ	3		อบต.ศาลายา	20
	อบต.ลานตากฟ้า	14	รวม		34
	อบต.วัดแค	29			
	อบต.วัดละมุด	26			
	อบต.สัมปทวน	117			
	อบต.วัดสำโรง	6			
รวม		330			
บางเลน	ทต.บางเลน	6			
	ทต.บางหลวง	1			
	ทต.รางกระทุ่ม	84			
	ทต.ลำพญา	307			
	อบต.คลองนกกระทุง	15			
	อบต.ดอนตูม	67			
	อบต.นิลเพชร	3			
	อบต.บางปลา	88			
	อบต.บางหลวง	1			
	อบต.ลำพญา	489			
	อบต.หินมูล	230			
	อบต.บางเลน	3			
รวม		1,294			

1.3.2 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

ในจังหวัดนครปฐมมีจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย 8 แห่ง อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง และอยู่ในความรับผิดชอบของเอกชน จำนวน 6 แห่ง แผนภาพที่ 17 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

2. อุบัติภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

จังหวัดนครปฐมเป็นพื้นที่เขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครและมีแหล่งอุตสาหกรรม มีพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ เขตอุตสาหกรรมอ้อมใหญ่ อำเภอสามปราชญ์ มีสถานประกอบการที่เก็บ/ใช้วัตถุหรือสารเคมีเพื่ออุตสาหกรรมต่าง ๆ และการขนส่งวัตถุหรือสารเคมีจากแหล่งผลิตจำหน่ายในจังหวัดใกล้เคียง มีการขนส่งผ่านพื้นที่จังหวัดนครปฐมเป็นจำนวนมากในแต่ละวันเนื่องจากมีถนนสายหลักผ่านจังหวัด

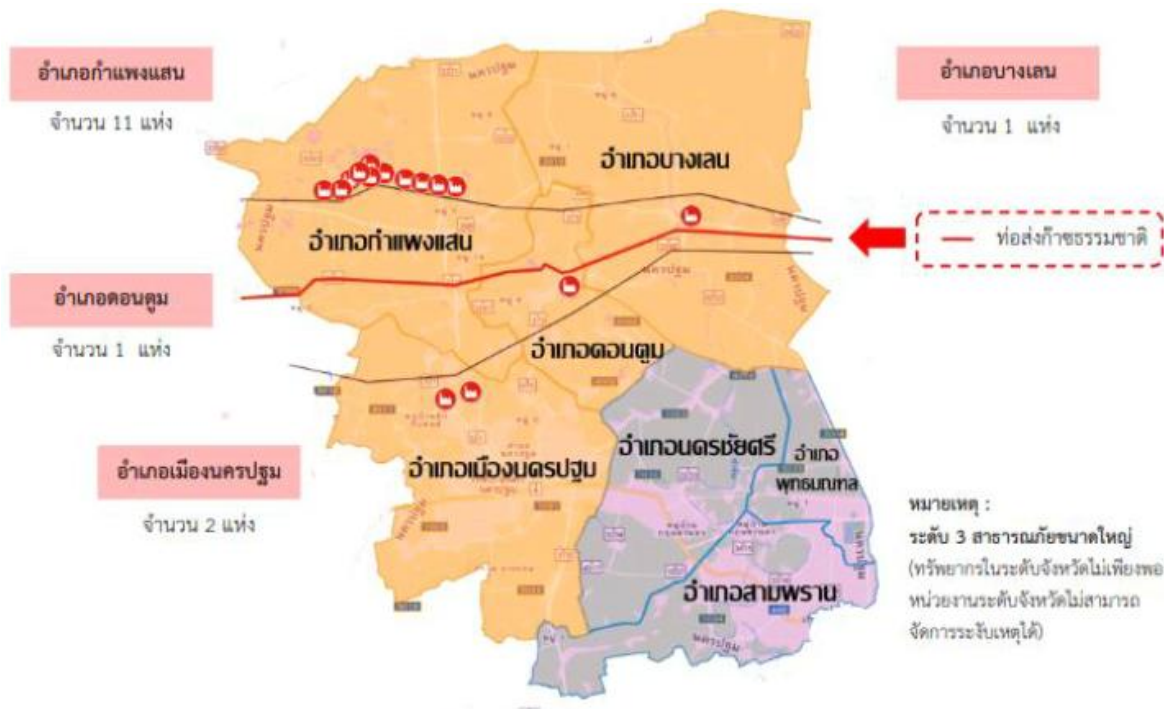
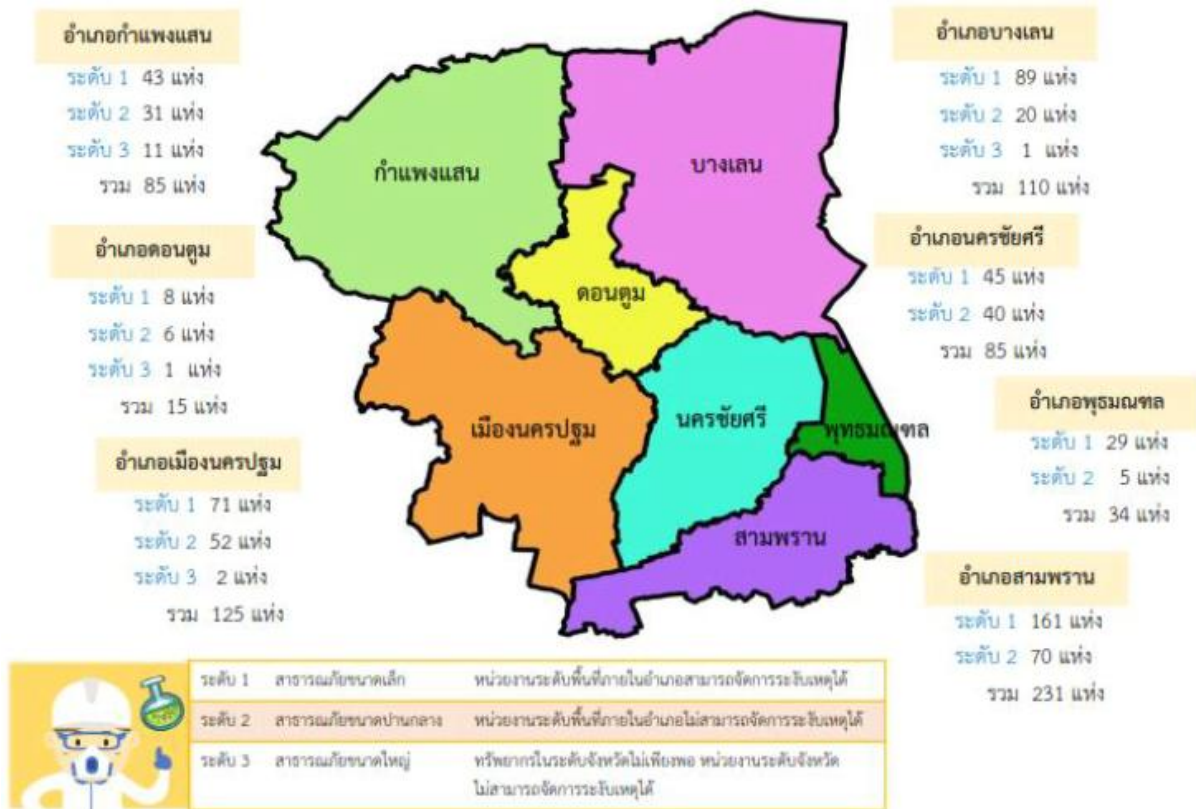
2.1 เหตุการณ์อุบัติเหตุจากสารเคมีและวัตถุอันตรายครั้งสำคัญ

2.1.1 เพลิงไหม้บริษัท ประภากรออยล์ จำกัด เลขที่ 15/26 หมู่ที่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามปราชญ์ จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นสถานที่เก็บน้ำมันหล่อลื่นและน้ำมันเครื่อง เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2564 วันที่ 20 พฤษภาคม 2564 และวันที่ 29 พฤศจิกายน 2564 57 ถึงแม้จะไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต แต่คราบน้ำมันที่ไหลลงสู่ท่อน้ำทิ้งริมถนนเพชรเกษมและแหล่งน้ำสาธารณะบริเวณข้างเคียง ส่งกลิ่นเหม็นและผลกระทบต่อระบบนิเวศและประชาชนโดยรอบเหตุสารเคมีรั่วไหลของบริษัท

2.1.2 อินโดรามา โพลีเอสเตอร์ อินดัสตรีส์ จำกัด (มหาชน) ตำบลขุนแก้ว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2565 เวลา 08.15 น. สาเหตุเกิดจากการรั่วไหลของท่อน้ำมันร้อนไอร่าเหย ทำให้เกิดเพลิงไหม้เม็ดพลาสติก ส่งผลให้ประชาชนทั้งในจังหวัดนครปฐมและจังหวัดใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากกลิ่นเหม็นรุนแรงเป็นวงกว้าง มีพื้นที่ได้รับผลกระทบในระยะรัศมี 20 กิโลเมตรจากโรงงาน และมีสถานศึกษาได้รับผลกระทบต้องประกาศปิดการเรียนการสอน

2.2 พื้นที่เสี่ยงภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย

แผนภาพที่ 18 ภาพแสดงพื้นที่เสี่ยงเกิดภัยสารเคมีและวัตถุอันตราย

3. ปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง

จังหวัดนครปฐมจะได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองขนาดเล็กในช่วงเดือนธันวาคม - มีนาคม ของทุกปี ค่าเฉลี่ยจากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ ณ สถานีผลิตน้ำประปานครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม แสดงค่าเฉลี่ย PM 2.5 เกินค่ามาตรฐาน ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพขอ 5.37ประชาชน โดยมีแหล่งกำเนิดฝุ่นละออง ดังนี้

- การคมนาคมและขนส่ง
- การเผาในที่โล่ง เช่น การเผาขยะมูลฝอย การประกอบอาหาร การเผาภาคการเกษตร
- การเผาไหม้ของหม้อไอน้ำของโรงงานอุตสาหกรรม
- การก่อสร้างและการขนย้ายวัสดุก่อสร้าง
- หมอกควันข้ามแดนจากการเป็นเขตติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดราชบุรีที่มีเขตติดต่อชายแดน

ภัยที่เกิดในพื้นที่ จังหวัดราชบุรี

1. อัคคีภัย

เหตุการณ์อัคคีภัยส่วนใหญ่ในจังหวัดราชบุรีเป็นเหตุการณ์ไฟไหม้หลังเดียว มีสาเหตุจากความประมาท ความพลั้งเผลอ หรือความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น จุดธูปหรือเทียนทิ้งไว้ และ ไฟฟ้าลัดวงจร เป็นต้น และพื้นที่เสี่ยงต่อการประสบอัคคีภัย เพราะบางพื้นที่มีชุมชนแออัด วัสดุปลูกสร้างติดไฟง่ายและเผาไหม้ได้รวดเร็ว อีกทั้งพื้นที่เข้าถึงได้ยาก การจราจรหนาแน่น เส้นทางแคบ ทำให้ยากต่อการเข้าควบคุมเพลิง

สถานการณ์อัคคีภัยย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ. 2561- 2564)

ปี	การรายงานเหตุด่วน (ครั้ง)	อำเภอที่มีการรายงานเหตุ
2561	21	เมืองราชบุรี โพธาราม บ้านโป่ง จอมบึง สวนผึ้ง ปากท่อ ดำเนินสะดวก
2562	30	เมืองราชบุรี โพธาราม บ้านโป่งจอมบึง สวนผึ้ง บ้านคา ปากท่อ ดำเนินสะดวก
2563	12	เมืองราชบุรี โพธาราม บ้านโป่งจอมบึง สวนผึ้ง ปากท่อ
2564	13	เมืองราชบุรี บ้านโป่ง จอมบึง บ้านคา ปากท่อบางแพ

2. วาตภัย

วาตภัยที่พบในจังหวัดราชบุรี ได้แก่ 2 พายุฝนฟ้าคะนอง พบบ่อยครั้งในฤดูฝน (1) พายุฤดูร้อน ในช่วงที่มีอากาศร้อนอบอ้าวติดต่อกันหลายวัน และ พายุหมุนเขตร้อน (3คือ ดีเปรสชัน ความเสียหายส่วนใหญ่เกิดกับบ้านเรือนและพื้นที่การเกษตร

สถิติวาทภัยย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ. 2561- 2564)

ปี	จำนวนครั้ง	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน
2561	50 (มี.ค. พ.ค. ก.ย.)	- เมืองราชบุรี (17 ตำบล) - โพธาราม (21 ตำบล) - ดำเนินสะดวก (11 ตำบล) - บ้านโป่ง (9 ตำบล) - ปากท่อ (6 ตำบล) - จอมบึง (4 ตำบล) - บางแพ (4 ตำบล) - สวนผึ้ง (3 ตำบล) - บ้านคา (3 ตำบล)	78	409	1,374
2562	41 (มี.ค. พ.ค. ก.ย.)	- เมืองราชบุรี (14 ตำบล) - โพธาราม (2 ตำบล) - ดำเนินสะดวก (3 ตำบล) - บ้านโป่ง (2 ตำบล) - ปากท่อ (1 ตำบล) - จอมบึง (5 ตำบล) - บางแพ (6 ตำบล) - สวนผึ้ง (3 ตำบล) - บ้านคา (3 ตำบล)	39	187	1,235
ปี	จำนวนครั้ง	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ครัวเรือน
2563	49 (มี.ค. พ.ค. ก.ค.)	- เมืองราชบุรี (16 ตำบล) - โพธาราม (2 ตำบล) - ดำเนินสะดวก (7 ตำบล) - บ้านโป่ง (2 ตำบล) - ปากท่อ (9 ตำบล) - จอมบึง (4 ตำบล) - บางแพ (7 ตำบล) - สวนผึ้ง (3 ตำบล) - บ้านคา (3 ตำบล)	63	314	1,521

2564	28 เม.ย. ส.ค.)	- เมืองราชบุรี (21 ตำบล) - โพธาราม (17 ตำบล) - ดำเนินสะดวก (12 ตำบล) - บ้านโป่ง (9 ตำบล) - ปากท่อ (11 ตำบล) - จอมบึง (6 ตำบล) - บางแพ (7 ตำบล) - วัดเพลง (3 ตำบล)	86	446	670
------	-------------------	--	----	-----	-----

2.1 พื้นที่เสี่ยงวาตภัย

ในจังหวัดราชบุรี ในบางพื้นที่ที่มีบ้านเรือนที่มีลักษณะชั่วคราว/กึ่งชั่วคราว บางส่วนตั้งอยู่ในแนวปะทะแรงลม และตั้งอยู่ใกล้ป้ายโฆษณาขนาดใหญ่ หรือสิ่งปลูกสร้างขวางทางลม

พื้นที่เสี่ยงสูง	พื้นที่เสี่ยงปานกลาง	พื้นที่เสี่ยงต่ำ
- อำเภอเมืองราชบุรี - อำเภอปากท่อ - อำเภอโพธาราม - อำเภอจอมบึง	- อำเภอดำเนินสะดวก - อำเภอสวนผึ้ง - อำเภอบ้านคา - อำเภอบ้านโป่ง	- อำเภอวัดเพลง - อำเภอบางแพ

3. ภัยแล้ง

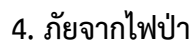
ภัยแล้งในจังหวัดราชบุรี มีสาเหตุหลักจาก 2 ฝนแล้ง (1) ฝนทิ้งช่วง ฝนตกน้อยกว่า มิลลิเมตร/ 1 วัน ในช่วงฤดูฝน โดนเดือนที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วงสูงคือ เดือนมิถุนายนและกรกฎาคม 15 น ติดต่อกันเกินวัน สถิติภัยแล้งย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ.2561-2564)

ปี	การประกาศเขตพื้นที่ประสบสาธารณภัย
2561	-
2562	-
2563	ปากท่อ จอมบึง รวม 4 ตำบล 18 หมู่บ้าน
2564	-

3.1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง

ในจังหวัดราชบุรี มีบางพื้นที่ที่มีปริมาณฝนน้อยกว่าค่าเฉลี่ยหรือฝนทิ้งช่วง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล และมีพื้นที่เพาะปลูกอยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน

พื้นที่เสี่ยงสูง	พื้นที่เสี่ยงปานกลาง	พื้นที่เสี่ยงต่ำ
- อำเภอสวนผึ้ง - อำเภอบ้านคา - อำเภอจอมบึง	- อำเภอบ้านโป่ง - อำเภอโพธาราม - อำเภอปากท่อ - อำเภอเมืองราชบุรี	- อำเภอดำเนินสะดวก - อำเภอวัดเพลง - อำเภอบางแพ

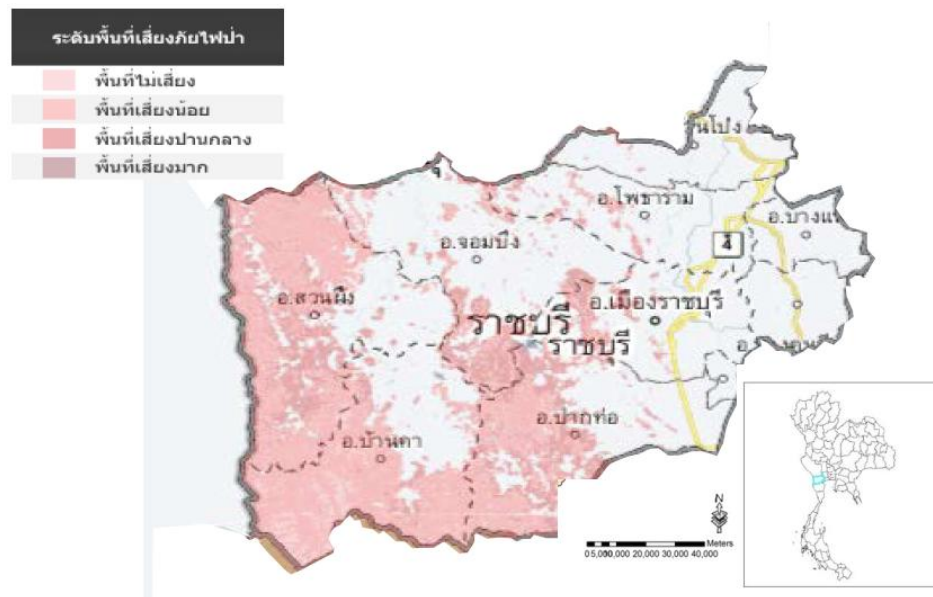
สถิติภัยจากไฟป่าย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ. 2561- 2564)

4.1 พื้นที่เสี่ยงภัยจากไฟฟ้า

ในจังหวัดราชบุรี มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวน ซึ่งมีชาวบ้านเข้าไปหาของป่า มีพื้นที่เกษตรกรรมรอบพื้นที่ป่า พื้นที่รกร้างแห้งแล้ง ป่าพงป่าหญ้า ใกล้เคียงกับพื้นที่ชุมชน ซึ่งชุมชนใช้เป็นพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ซึ่งหากเกิดไฟไหม้อาจลุกลามอย่างรวดเร็วและยากต่อการควบคุม

พื้นที่เสี่ยงสูง	พื้นที่เสี่ยงปานกลาง	พื้นที่เสี่ยงต่ำ
- อำเภอสวนผึ้ง - อำเภอบ้านคา - อำเภอปากท่อ - อำเภอจอมบึง	อำเภอเมืองราชบุรี	- อำเภอดำเนินสะดวก - อำเภอวัดเพลง - อำเภอบางแพ - อำเภอบ้านโป่ง - อำเภอโพธาราม

แผนภาพที่ 20 แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงเกิดภัยจากไฟฟ้าในจังหวัดราชบุรี

5. ภัยจากฝุ่นละอองและหมอกควัน

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ประมาณ 1,067,631.46 ไร่ (ร้อยละ ของพื้นที่จังหวัด) ในทุกอำเภอ 92.32 ยกเว้นอำเภอดำเนินสะดวก จึงมักเกิดไฟฟ้าขึ้นเป็นประจำในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เขตป่าสงวน ในเขตพื้นที่อำเภอปากท่อ สวนผึ้ง บ้านคา และจอมบึง ประเภทของไฟฟ้าที่พบ คือ ไฟผิวดิน

สถิติปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ. 2561- 2564)

ปี	PM10 (ค่ามาตรฐาน 120)	PM2.5 (ค่ามาตรฐาน 50)
2561	ค่าสูงสุด 133 ค่าต่ำสุด 20 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 3 วัน	ค่าสูงสุด 89 ค่าต่ำสุด 5 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 27 วัน
2562	ค่าสูงสุด 144 ค่าต่ำสุด 1 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 4 วัน	ค่าสูงสุด 102 ค่าต่ำสุด 4 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 52 วัน
2563	ค่าสูงสุด 146 ค่าต่ำสุด 14 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 15 วัน	ค่าสูงสุด 90 ค่าต่ำสุด 6 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 39 วัน
2564	ค่าสูงสุด 120 ค่าต่ำสุด 14 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 0 วัน	ค่าสูงสุด 73 ค่าต่ำสุด 5 จำนวนวันที่เกินมาตรฐาน 34 วัน

5.1 พื้นที่เสี่ยงภัยจากฝุ่นละอองและหมอกควัน

จังหวัดราชบุรีมีนิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม โรงผลิตไฟฟ้า โรงโม่หิน โรงงานอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาและผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบ มีการจราจรหนาแน่น มีโครงการก่อสร้างที่ก่อให้เกิดฝุ่นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และมีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อบ้านที่เกิดไฟป่าบ่อยครั้ง เสี่ยงต่อการได้รับผลกระทบจากปัญหามลพิษทางอากาศจากหมอกควันข้ามพรมแดน

พื้นที่เสี่ยงสูง	พื้นที่เสี่ยงปานกลาง	พื้นที่เสี่ยงต่ำ
- อำเภอเมืองราชบุรี - อำเภอบ้านโป่ง - อำเภอปากท่อ - อำเภอโพธาราม - อำเภอจอมบึง	- อำเภอปากท่อ - อำเภอโพธาราม - อำเภอจอมบึง - อำเภอดำเนินสะดวก - อำเภอสวนผึ้ง - อำเภอบ้านคา	- อำเภอวัดเพลง - อำเภอบางแพ

6. ภัยหนาว

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่บางส่วนติดกับเทือกเขาตะนาวศรี และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อำเภอปากท่อ จอมบึง สวนผึ้ง บ้านคา โพธาราม บ้านโป่ง เมืองราชบุรี วัดเพลง ดำเนินสะดวก และบางแพ จึงมีความเสี่ยงปานกลางถึงต่ำในการประสบภัยหนาว ซึ่งในช่วงระหว่างปี พ.ศ.2564-2561 จังหวัดราชบุรีไม่ประสบภัยหนาว

7. ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม สถานที่เก็บวัตถุอันตรายกระจายอยู่ทั่วไป โรงผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่ และแนวส่งท่อก๊าซธรรมชาติ จึงนับว่ามีความเสี่ยงหรือมีโอกาสที่จะเกิดภัยจากสารเคมีทั้งในกระบวนการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา การจำหน่าย การขนส่ง และการบำบัดกำจัดทำลาย

7.1 พื้นที่เสี่ยงภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย

พื้นที่เสี่ยงสูง	พื้นที่เสี่ยงปานกลาง	พื้นที่เสี่ยงต่ำ
- อำเภอเมืองราชบุรี - อำเภอบ้านโป่ง - อำเภอโพธาราม - อำเภอจอมบึง	- อำเภอวัดเพลง - อำเภอบางแพ - อำเภอปากท่อ - อำเภอดำเนินสะดวก - อำเภอปากท่อ	- อำเภอสวนผึ้ง - อำเภอบ้านคา

8. แผ่นดินไหวและภัยซึอน

จังหวัดราชบุรีไม่ได้ตั้งอยู่บนรอยเลื่อนของเปลือกโลก แต่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งตั้งอยู่บนรอยเลื่อนศรีสวัสดิ์และรอยเลื่อนเจดีย์สามองค์ และมีเขื่อนขนาดใหญ่ คือ เขื่อนศรีนครินทร์ และเขื่อนวชิราลงกรณ์ ซึ่งหากเกิดแผ่นดินไหว ขนาดความรุนแรงตั้งแต่ 5.5 - 6.7 แมกนิจูด อาจส่งผลกระทบกับโครงสร้างของเขื่อนทั้งสอง ที่ผ่านมาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ได้จำลองกรณีเขื่อนศรีนครินทร์แตก จะทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีน้ำท่วมสูง โดยระดับน้ำอาจสูงถึง 7 เมตร

8.1 การเตรียมการรับมือ

การแจ้งเตือนภัย (Warning) เป็นการดำเนินการแจ้งเตือนภัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อม การป้องกัน และการลดผลกระทบ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสาธารณภัยและการแจ้งเตือนภัยที่รวดเร็วไปยังพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้หน่วยงานและประชาชนเตรียมความพร้อมรับมือกับสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้การแจ้งเตือนภัยจะหมายรวมถึงการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning) ตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์และทันเหตุการณ์ผ่านช่องทางต่างๆ ไปยังหน่วยงาน/องค์กร และประชาชน เพื่อให้หน่วยงานและ/หรือบุคคลที่กำลังเผชิญความเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัยสามารถระงับการอย่างใดอย่างหนึ่ง (ติดตามวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์) โดยระบบเตือนภัยแบบครบวงจร (End-to-End Warning System) จะมุ่งเน้นกระบวนการดำเนินการตั้งแต่ต้นทางในการวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยง เพื่อแจ้งเตือนไปยังหน่วยงานและประชาชนให้มีความพร้อมในการรับมือกับสาธารณภัย และสามารถอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ ที่ได้จัดเตรียมไว้ วิธีการแจ้งเตือนภัย มีดังนี้

1) แจ้งเตือนผ่านหน่วยงาน โดยใช้กลไกระบบการบริหารราชการแจ้งเตือนผ่านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึง การปกครองท้องถิ่น ได้แก่ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน หน่วยช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยผ่านหน่วยงานระดับต่างๆ ไปสู่ระดับพื้นที่ ให้กับกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ และประชาชนทั่วไป

2) แจ้งเตือนประชาชนโดยตรง โดยผ่านทางสถานีโทรทัศน์ วิทยุชุมชน วิทยุสมัครเล่น โทรสาร โทรศัพท์มือถือ หอกระจายข่าว หอเตือนภัย เสียงตามสาย ไซเรนเตือนภัยแบบมือหมุน โทรโข่ง นกหวีด หรือสัญญาณเสียงที่กำหนดใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยประจำหมู่บ้านหรือตำบล หรือแอปพลิเคชันไลน์ (Line)

8.3 เครื่องมือแจ้งเตือนการเกิดภัย

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้กำหนดเครื่องมือแจ้งเตือนภัยในพื้นที่ ได้แก่

1) หอเตือนภัย เป็นระบบควบคุมการเตือนภัย ซึ่งจะติดตั้งอยู่ที่ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ มีหน้าที่ส่งสัญญาณเตือนภัยให้แก่หอเตือนภัย และสถานีรับสัญญาณเตือนภัยต่าง ๆ รวมทั้งจัดส่งคำเตือนเกี่ยวกับภัยพิบัติไปยัง หอเตือนภัย 338 แห่งทั่วประเทศ เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนถึงภัยพิบัติต่างๆ ในลักษณะเสียงไซเรน และคำพูดที่เตรียมไว้

2) สถานีถ่ายทอดสัญญาณเตือนภัย : ซึ่งจะติดตั้งที่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือส่วนราชการในตำบลที่มีพื้นที่ ที่จะได้รับผลกระทบจากดินถล่ม และน้ำป่า ไหลหลาก ทำหน้าที่รับสัญญาณเตือนภัยผ่านดาวเทียม จากศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และถ่ายทอดสัญญาณเตือนภัยสู่ เครื่องรับสัญญาณเตือนภัยในท้องที่ และหอกระจายข่าวในชุมชนโดยใช้คลื่นวิทยุ

3) หอกระจายข่าว : ติดตั้งในชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อรับ และกระจายสัญญาณ โดยรับสัญญาณเตือนภัยผ่านทางสถานีถ่ายทอดสัญญาณเตือนภัย โดยใช้คลื่นวิทยุ และกระจายข้อความและเสียงเตือนผ่านเสากระจายข่าว

4) เครื่องรับสัญญาณเตือนภัยผ่านดาวเทียม (EVAC) : ซึ่งจะติดตั้งที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด และศาลากลางจังหวัด เพื่อแจ้งเตือนภัยแก่หน่วยราชการ และประชาชนในจังหวัด โดยได้รับสัญญาณเตือนภัยโดยตรงผ่านดาวเทียม

8.4 แผนการซ่อมแซมเหตุ

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการประสานข้อมูลการเตรียมซักซ้อมแผนเผชิญเหตุร่วมกับหน่วยงาน พม.หนึ่งเดียว จังหวัด เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มเปราะบางในพื้นที่เพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น เช่น ในกรณีเหตุภัยพิบัติที่มีความจำเป็นต้องอพยพออกจากพื้นที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงลงพื้นที่สำรวจที่พักที่อยู่ของกลุ่มเปราะบางที่มีความจำเป็นต้องอพยพจากพื้นที่น้ำท่วมในกลุ่มผู้ป่วยติดเตียง คนพิการ และผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มที่อพยพในทันทีได้ยากต้องโดยออกเยี่ยมบ้าน พุดคุยทำความเข้าใจในกรณีต้องออกจากที่อาศัยไปอยู่ในศูนย์พักพิง

แผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติอุทกภัยภาคกลาง การวิเคราะห์สถานการณ์, แผนปฏิบัติการ,และแนวทางการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

บทสรุปสำหรับแผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบาง

ภัยพิบัติอุทกภัยเป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญและเกิดขึ้นซ้ำซากในประเทศไทย ซึ่งทวีความรุนแรงขึ้นจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. รายงานฉบับนี้ได้วิเคราะห์สถานการณ์อุทกภัยย้อนหลัง 4 ปี (พ.ศ. 2564-2567) โดยมุ่งเน้นผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบาง และนำเสนอแผนบริหารจัดการที่ครอบคลุมระยะก่อน ระหว่าง และหลังเกิดภัย พร้อมแนวทางการประเมินผลและการถอดบทเรียนจากความสำเร็จ

แผนบริหารจัดการที่นำเสนอในรายงานนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการบูรณาการข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับกลุ่มเปราะบาง การพัฒนาระบบเตือนภัยที่เข้าถึงได้ การจัดตั้งศูนย์พักพิงที่รองรับความต้องการเฉพาะ และการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย อาชีพ และสุขภาพกายใจอย่างยั่งยืน การดำเนินการเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงมาตรการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การลงทุนในการป้องกันและเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัยซ้ำซาก จะช่วยลดความสูญเสียและสร้างความยืดหยุ่นให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ความสำคัญของแผนบริหารจัดการภัยพิบัติสำหรับกลุ่มเปราะบาง

ประเทศไทยเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุทกภัย ซึ่งเป็นภัยที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งและสร้างความเสียหายอย่างมหาศาล. สถานการณ์นี้ทวีความรุนแรงขึ้นจากปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลก ซึ่งส่งผลให้เกิดเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้วบ่อยครั้งและรุนแรงขึ้น. ในบริบทของภัยพิบัติเหล่านี้ กลุ่มประชากรที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ ได้แก่ ผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ และผู้ป่วยติดเตียง มักได้รับผลกระทบอย่างไม่สมส่วน. ความเปราะบางของพวกเขามาจากข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว การเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ การมีปัญหาด้านสุขภาพเดิม และความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงกะทันหันที่ลดลง. ผลกระทบเหล่านี้อาจนำไปสู่การบาดเจ็บทางกาย ปัญหาสุขภาพจิตเรื้อรัง และการหยุดชะงักของวิถีชีวิตและทรัพย์สินอย่างรุนแรง

ดังนั้น การจัดทำแผนบริหารจัดการภัยพิบัติที่ครอบคลุมและละเอียดอ่อนต่อความต้องการของกลุ่มเปราะบางจึงไม่ใช่เพียงแค่ประโยชน์ แต่เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวด. แผนดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักในการลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินอย่างน่าเศร้า การจัดหาความช่วยเหลือที่เท่าเทียมและทันที่ และการอำนวยความสะดวกในกระบวนการฟื้นฟูที่ยั่งยืนและมีศักดิ์ศรี สำหรับประชากรกลุ่มที่อ่อนแอที่สุดเหล่านี้

แผนบริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติอุทกภัย

แผนบริหารจัดการนี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อความท้าทายที่ระบุไว้ในสถานการณ์อุทกภัย โดยมุ่งเน้นไปที่กลุ่มเปราะบางในทุกกระยะของวงจรภัยพิบัติ เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินการมีความครอบคลุม มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

- ระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ : การป้องกัน การลดผลกระทบ และการเตรียมความพร้อม

การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัยพิบัติเป็นรากฐานสำคัญในการลดความสูญเสียและผลกระทบ ต่อกลุ่มเปราะบาง การดำเนินการในระยะนี้มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจในความเสี่ยง การวางแผนเชิงรุก และการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน

1.การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

การมีข้อมูลที่แม่นยำและเป็นปัจจุบันเกี่ยวกับกลุ่มเปราะบางเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการวางแผน และดำเนินการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ. ฐานข้อมูลควรประกอบด้วยรายละเอียดที่ละเอียดอ่อน เช่น ชื่อ อายุ ที่อยู่ เบอร์ติดต่อ ความต้องการพิเศษทางการแพทย์หรือการเคลื่อนไหว และอาสาสมัครที่ได้รับมอบหมายให้ดูแล การจัดทำแผนที่ความเสี่ยงอุทกภัยโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการ ระบุพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเปราะบางที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เหล่านั้น. แผนที่นี้ควรรวมปัจจัยต่างๆ เช่น ระดับความสูง ความลาดชัน ปริมาณน้ำฝน ข้อมูลน้ำท่วมซ้ำซาก และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้ได้ภาพความเสี่ยงที่ครอบคลุม

สสว. มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการวิเคราะห์และจัดหาข้อมูลนี้. การพัฒนาระบบข้อมูลที่ สามารถเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยใช้ "data glossary" และ Venn diagram เพื่ออธิบาย ความสัมพันธ์ของข้อมูล จะช่วยให้การแปลความหมายข้อมูลมีความชัดเจนและแม่นยำมากขึ้น ซึ่งนำไปสู่ การตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ. การมีฐานข้อมูลที่ละเอียดและเข้าถึงได้นี้จะช่วยให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถระบุและเข้าถึงกลุ่มเปราะบางได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดภัยพิบัติ

2. ระบบเตือนภัยล่วงหน้าและการสื่อสารที่เข้าถึงได้

ระบบเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้กลุ่มเปราะบางมีเวลา เตรียมตัวและอพยพ. ควรใช้ช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น SMS, ระบบ Cell Broadcast Service (ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในไตรมาส 2 ปี 2568), วิดีโอ, โทรศัพท์ และสื่อสังคมออนไลน์. ข้อความเตือนภัยควรได้รับการ ปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเปราะบาง โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ชัดเจน และมีคำแนะนำที่ปฏิบัติได้จริงตามระดับ ความรุนแรงของภัย (เช่น ระดับ 3 สีเหลือง: เตรียมพร้อม, ระดับ 4 สีส้ม: อพยพกลุ่มเปราะบาง, ระดับ 5 สีแดง: อพยพพื้นที่)

นอกจากนี้ การเสริมสร้างระบบเตือนภัยในระดับชุมชน โดยการกำหนดจุดปลอดภัยและ เส้นทางอพยพที่ฝึกซ้อมไว้ล่วงหน้า เช่น วัด โรงเรียน หรือศาลากลางบ้าน จะช่วยให้การอพยพเป็นไปอย่างเป็น ระบบและปลอดภัยยิ่งขึ้น. การประสานงานระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.), กรมอุตุนิยมวิทยา, และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันผ่านช่องทางต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ

3. การจัดทำแผนอพยพและศูนย์พักพิงที่เข้าถึงได้

การวางแผนอพยพและจัดตั้งศูนย์พักพิงควรดำเนินการล่วงหน้าอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึง ความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง. สถานที่ปลอดภัยที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เช่น โรงเรียน วัด หรือพื้นที่ สาธารณะ ควรได้รับการประเมินความแข็งแรงของโครงสร้างและมีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ศูนย์พักพิงควรได้รับการออกแบบให้เข้าถึงได้สำหรับทุกคน โดยมีทางลาดสำหรับรถเข็น พื้นที่กว้างขวาง ประตู ทางเข้าที่กว้างพอ และราวจับในห้องน้ำ ควรจัดพื้นที่ชั้นล่างใกล้ทางออกสำหรับผู้ที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหว

แผนอพยพควรระบุวิธีการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยติดเตียงและคนพิการที่ต้องใช้อุปกรณ์เสริม เช่น เพลสนามหรือเชือกและเก้าอี้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีบทบาทหลักในการจัดทำทะเบียนผู้สูงอายุ/กลุ่มเปราะบาง การประสานงานกับโรงพยาบาลเพื่อจัดหาที่พักพิงชั่วคราวล่วงหน้าสำหรับผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และการจัดตั้งศูนย์พักพิงสำหรับคน สัตว์เลี้ยง และทรัพย์สิน นอกจากนี้ ควรมีการจัดเวรอาสาสมัครภายในศูนย์พักพิงเพื่อดูแลความปลอดภัยและให้ความช่วยเหลือ

4. การฝึกซ้อมแผนและการสร้างความตระหนักรู้ในชุมชน

การฝึกซ้อมแผนอพยพและการเคลื่อนย้ายกลุ่มเปราะบางควรจัดขึ้นเป็นประจำอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่มีความคุ้นเคยกับขั้นตอนปฏิบัติและสามารถตอบสนองได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดเหตุการณ์จริง การฝึกซ้อมควรครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเน้นวิธีการเคลื่อนย้ายกลุ่มเปราะบางทั้งแบบใช้อุปกรณ์และไม่ใช้อุปกรณ์

การมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้นำท้องถิ่นในการวางแผนและฝึกซ้อมเป็นสิ่งสำคัญ ควรมีการจัดทำคู่มือการอพยพและแผนผังชุมชนที่แสดงเส้นทางอพยพและจุดปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย สสว.2 สามารถสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และการสร้างขีดความสามารถให้กับบุคลากรและชุมชนในการจัดการภัยพิบัติ การสร้างความตระหนักรู้ด้านภัยพิบัติในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเปราะบางหลังเกิดภัยเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นของชุมชน

5. การเตรียมความพร้อมด้านสิ่งของจำเป็นและบุคลากร

การเตรียมสิ่งของจำเป็นล่วงหน้าเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มเปราะบาง ควรจัดเตรียมถุงยังชีพพิเศษที่มีสิ่งของจำเป็นเฉพาะสำหรับกลุ่มเปราะบาง เช่น ผ้าอ้อม นมผง นมกล่อง ผ้าอนามัย ภายอุปกรณ์ เสื้อผ้า และเครื่องนอน ซึ่งกรมบัญชีกลางได้อนุมัติให้เพิ่มค่าถุงยังชีพสำหรับกลุ่มเปราะบางได้ถึงชุดละไม่เกิน 1,000 บาทต่อคน

การจัดตั้งทีมบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่สหวิชาชีพ เจ้าหน้าที่จิตวิทยา และล่ามภาษามือ เป็นสิ่งจำเป็นในการดูแลกลุ่มเปราะบางที่มีความต้องการพิเศษ กระทรวง พม. มีเป้าหมายที่จะจัดตั้งศูนย์ดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติครบวงจรในทุกจังหวัด เพื่อให้การดูแลเป็นไปอย่างทันท่วงทีและครอบคลุม. นอกจากนี้ การประสานงานกับโรงพยาบาลล่วงหน้าเพื่อจัดหาที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้ป่วยติดเตียงหรือผู้ป่วยวิกฤตเป็นสิ่งสำคัญ

- ระยะเวลาหลังเกิดภัยพิบัติ : การตอบสนองและการช่วยเหลือฉุกเฉิน

เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้น การตอบสนองอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการลดความสูญเสียและบรรเทาความเดือดร้อนของกลุ่มเปราะบาง

1. การแจ้งเตือนและการอพยพกลุ่มเปราะบาง

เมื่อสถานการณ์เข้าสู่ระดับวิกฤต (ระดับ 4 สีส้ม หรือ ระดับ 5 สีแดง) ควรมีการแจ้งเตือนเพื่ออพยพกลุ่มเปราะบางออกจากพื้นที่น้ำท่วมทันที การสื่อสารควรชัดเจน ทันท่วงที และเข้าถึงได้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มเปราะบางได้รับข้อมูลและสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง การใช้จุดรวมพลที่กำหนดไว้ล่วงหน้าและเส้นทางอพยพที่ปลอดภัยซึ่งได้ฝึกซ้อมมาแล้ว จะช่วยให้กระบวนการอพยพเป็นไปอย่างราบรื่นและมีระเบียบ

2. การให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

การจัดหาสิ่งของบรรเทาทุกข์ขั้นพื้นฐาน เช่น อาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค เสื้อผ้า และผ้าห่ม เป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วน การจัดตั้งครัวชุมชนเพื่อจัดเตรียมอาหารให้แก่ผู้ประสบภัยในศูนย์พักพิงเป็นแนวทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมีการจัดเตรียมยาแก้พิษจากการถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย ซึ่งมักหนีน้ำท่วมขึ้นมายู่บนบ้านและหลังคาเรือน เช่น งู แมงป่อง ตะขาบ การเพิ่มมูลค่าถุงยังชีพสำหรับกลุ่มเปราะบางเป็นชุดละไม่เกิน 1,000 บาทต่อคน จะช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าถึงสิ่งของจำเป็นเฉพาะได้มากขึ้น

3. การดูแลทางการแพทย์และจิตใจในศูนย์พักพิง

ศูนย์พักพิงชั่วคราวควรมีสถานพยาบาลที่เพียงพอและทีมแพทย์ประจำวันเพื่อตรวจสอบสุขภาพผู้ป่วย การดูแลด้านสุขอนามัยและความสะอาดภายในศูนย์พักพิงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ควรจัดให้มีทีมปรึกษาด้านสุขภาพจิตในแต่ละวัน เพื่อดูแลและเยียวยาสุขภาพจิตของผู้ประสบภัย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่อาจได้รับผลกระทบทางจิตอย่างรุนแรง ทีมสหวิชาชีพ รวมถึงเจ้าหน้าที่จิตวิทยาและล่ามภาษามือ มีบทบาทสำคัญในการให้การดูแลที่ครอบคลุมและเข้าถึงได้ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมสันทนาการ เช่น การฝึกสมาธิ เล่นเกม หรือเต้นแอโรบิก สามารถช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีในศูนย์พักพิงได้

- ระยะหลังเกิดภัยพิบัติ : การฟื้นฟูและการประเมินผล

ระยะฟื้นฟูมุ่งเน้นการคืนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มเปราะบางให้กลับมาเป็นปกติหรือดีกว่าเดิม โดยคำนึงถึงความยั่งยืนและความยืดหยุ่นต่อภัยพิบัติในอนาคต

1. การประเมินความเสียหายและความต้องการ

การประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย (Post-Disaster Needs Assessment: PDNA) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมถึงประมาณการงบประมาณที่จำเป็นสำหรับการฟื้นฟู การประเมินนี้ควรเน้นการระบุความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบางในด้านสุขภาพ ที่อยู่อาศัย อาชีพ และการเยียวยาจิตใจ สสว.2 มีบทบาทในการสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานเพื่อใช้ในการวางแผนฟื้นฟู การประเมินความเสียหายควรครอบคลุมระบบสาธารณสุขบุคคลและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆ จนถึงระดับครัวเรือน เพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างคืนใหม่ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. การฟื้นฟูที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐานที่เข้าถึงได้

รัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือค่าซ่อมแซมบ้านเรือนที่อยู่อาศัยตามสภาพความเสียหาย โดยแบ่งเป็นระดับต่างๆ ตั้งแต่ไม่เกิน 15,000 บาท สำหรับความเสียหายน้อยกว่า 30% ไปจนถึงไม่เกิน 230,000 บาท สำหรับความเสียหายเกิน 70% สำหรับกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะ กระทรวง พม. ได้จัดเตรียมงบประมาณสนับสนุนการซ่อมแซมบ้านพักอาศัยครอบครัวละไม่เกิน 40,000 บาท

ในการฟื้นฟู ควรส่งเสริมการออกแบบที่อยู่อาศัยที่ทนทานต่อภัยพิบัติและเข้าถึงได้สำหรับกลุ่มเปราะบาง ซึ่งรวมถึงการใช้วัสดุที่แข็งแรงทนทาน (เช่น คอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาโลหะ), การยกฐานรากอาคารให้สูงขึ้นเพื่อลดความเสียหายจากน้ำท่วม, และการออกแบบภายในที่เอื้อต่อการใช้งานของผู้สูงอายุและคนพิการ (เช่น พื้นไม่ลื่น ราวจับ ทางลาด ประตูทางเข้ากว้างขวาง) การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบน้ำประปา ถนน และไฟฟ้า ควรดำเนินการโดยมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้มั่นใจว่าตอบสนองความต้องการและสร้างความยั่งยืน

3. การฟื้นฟูอาชีพและรายได้

การฟื้นฟูอาชีพและรายได้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกลับมาใช้ชีวิตปกติของกลุ่มเปราะบาง รัฐบาลและสถาบันการเงินมีมาตรการช่วยเหลือหลายรูปแบบ ได้แก่ การพักชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยสำหรับผู้ได้รับผลกระทบ การจัดสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำสำหรับค่าใช้จ่ายฉุกเฉินและการซ่อมแซมบ้านหรือฟื้นฟูกิจการก็เป็นอีก มาตรการหนึ่ง

นอกจากนี้ ควรมีการจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นเฉพาะพื้นที่ประสบภัยพิบัติ เพื่อให้ผู้ประสบภัยมีรายได้เลี้ยงดูครอบครัวในภาวะวิกฤต การสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และปัจจัยการผลิต เพื่อให้เกษตรกรกลับไปประกอบอาชีพได้รวดเร็ว รวมถึงการปรับพื้นที่และฟื้นฟูพื้นที่เกษตรให้กลับสู่สภาวะปกติ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการฟื้นฟูอาชีพ

4. การฟื้นฟูสุขภาพกายและใจ

การดูแลสุขภาพกายและใจของกลุ่มเปราะบางเป็นสิ่งสำคัญต่อเนื่องในระยะฟื้นฟู ควรมีการประเมินสุขภาพจิตเบื้องต้นและคัดกรองความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิตอย่างต่อเนื่อง โดยทีมสหวิชาชีพและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) การให้คำปรึกษา การเยี่ยมบ้านติดตาม และการส่งต่อผู้มีปัญหาเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขเพื่อพบแพทย์เป็นสิ่งจำเป็น ทีม MCATT ในระดับจังหวัดควรมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้การดูแลสุขภาพจิตมีประสิทธิภาพ

การฟื้นฟูควรเน้นการเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านสาธารณสุขภัยในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเปราะบางหลังเกิดภัย เพื่อให้พวกเขามีความรู้และทักษะในการรับมือกับภัยพิบัติในอนาคต นอกจากนี้ การให้กำลังใจและการจัดกิจกรรมที่ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจ เช่น การทำความสะอาดบ้านร่วมกัน การซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และการจัดกิจกรรมทางสังคม เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้กลุ่มเปราะบางสามารถกลับมาดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ

แนวทางการประเมินผลการฟื้นฟู

การประเมินผลการฟื้นฟูเป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อให้มั่นใจว่าแผนบริหารจัดการมีประสิทธิภาพและสามารถปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่อง การประเมินควรครอบคลุมทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพ และดำเนินการด้วยกลไกการมีส่วนร่วม

1. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพ

ตัวชี้วัดควรสะท้อนถึงผลลัพธ์ที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเปราะบาง และการเข้าถึงบริการอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม. ตัวอย่างตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่:

2. การเข้าถึงบริการสุขภาพ

อัตราการเข้าถึงบริการสุขภาพของกลุ่มเปราะบาง (เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยติดเตียง) และการลดลงของอุปสรรคในการเข้าถึงบริการ (เช่น การเดินทาง การดูแลผู้ป่วยติดเตียง)

3. สถานะสุขภาพจิต

การลดลงของความรู้สึกเครียด เศร้าสิ้นหวัง และความคิดฆ่าตัวตายในกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบ

4. การจัดการโรคเรื้อรัง

ความต่อเนื่องของการรักษาและการจัดการอาการสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อรังและผู้ป่วยติดเตียง

5. ความพึงพอใจในบริการ

ระดับความพึงพอใจของกลุ่มเปราะบางต่อบริการและความช่วยเหลือที่รัฐจัดให้

6. ความสำเร็จของแผน

ระดับความสำเร็จของการพัฒนาและดำเนินการระบบติดตามประเมินผลการปฏิบัติการทาง การแพทย์และสาธารณสุขหลังเกิดภัยพิบัติ

7. การฟื้นฟูสุขภาพ

ระดับความสำเร็จของการฟื้นฟูสุขภาพให้กลับสู่ภาวะปกติ ข้อมูลควรได้รับการจำแนกตามเพศและปัจจัยความเปราะบางอื่นๆ เพื่อให้เข้าใจถึงความแตกต่างของผลกระทบและความต้องการ

8. กลไกการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม

การประเมินผลควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบางและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ แนวคิดการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable Livelihoods Framework: SLF) และกรอบแนวคิดการเตรียมความพร้อมของเมืองกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Urban Climate Resilience Framework: UCRF) สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความเปราะบางและขีดความสามารถของชุมชนได้อย่างครอบคลุม

นอกจากนี้ แบบประเมินความพร้อมด้วยตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดการภัยพิบัติ (UN-DRR Self-Assessments: LG-SAT) สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานระดับพื้นที่และประเมินประสิทธิภาพ การถอดบทเรียนจากการทำงานในอดีตและการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเป็นสิ่งสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาแผนการรับมือภัยพิบัติในอนาคต สสว.2 สามารถอำนวยความสะดวกในกระบวนการประเมินแบบมีส่วนร่วมนี้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รายงานฉบับนี้ได้นำเสนอภาพรวมที่ครอบคลุมของสถานการณ์อุทกภัยในพื้นที่รับผิดชอบของ สสว. ในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา โดยเน้นย้ำถึงผลกระทบอันใหญ่หลวงต่อกลุ่มเปราะบางกว่า 1 ล้านคน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ปัญหาอุทกภัยซ้ำซากในหลายจังหวัด บ่งชี้ถึงความจำเป็นในการยกระดับแผนบริหารจัดการภัยพิบัติให้มีความแข็งแกร่งและยั่งยืนมากขึ้น

เพื่อให้การดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติอุทกภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ขอเสนอข้อแนะนำเชิงนโยบายดังต่อไปนี้

1. เสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลและกลไกการแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงาน:

- พัฒนาและบำรุงรักษาฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางที่ละเอียดและเป็นปัจจุบัน โดยระบุความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคล (เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ ผู้ป่วยติดเตียง) และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์
- จัดตั้งระบบการแบ่งปันข้อมูลที่มีมาตรฐานและสามารถทำงานร่วมกันได้ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น กระทรวง พม., ปก., กรมอนามัย, อปท.) เพื่อให้ข้อมูลที่จำเป็นเข้าถึงได้ทันที สำหรับการวางแผนและการตอบสนองของสสว. สามารถเป็นแกนกลางในการวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้

2. ให้ความสำคัญกับมาตรการเชิงรุกและการสร้างความยืดหยุ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยซ้ำซาก:

- ลงทุนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทานต่อภัยพิบัติ เช่น การยกฐานรากอาคาร การใช้วัสดุที่แข็งแรง และการปรับปรุงระบบระบายน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบอุทกภัยซ้ำซาก.
- ส่งเสริมการออกแบบที่อยู่อาศัยที่เข้าถึงได้สำหรับกลุ่มเปราะบาง โดยคำนึงถึงความสะดวก การเคลื่อนที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น
- พัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย โดยปรับรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มเปราะบาง

3. สร้างความมั่นใจในการดูแลที่เข้าถึงได้และเฉพาะทางในทุกระยะของภัยพิบัติ

- จัดทำแผนอพยพและศูนย์พักพิงที่ออกแบบมาเพื่อรองรับความต้องการเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้าถึงได้ บุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม และอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการเคลื่อนย้าย
- จัดหาชุดบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินที่มีสิ่งของจำเป็นเฉพาะสำหรับกลุ่มเปราะบาง (เช่น ผ้าอ้อม นมผง) และเพิ่มค่าถุงยังชีพให้เพียงพอต่อความต้องการ
- ให้การสนับสนุนด้านสุขภาพกายและใจอย่างต่อเนื่อง ทั้งในศูนย์พักพิงและในระยะฟื้นฟู โดยมี ทีมแพทย์ จิตวิทยา และสหวิชาชีพที่พร้อมให้ความช่วยเหลือ

4. สถาปนากลไกการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- พัฒนากิจกรรมการประเมินผลการฟื้นฟูที่ชัดเจน โดยใช้ตัวชี้วัดทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่สะท้อนถึงการเข้าถึงบริการ ความพึงพอใจ และผลลัพธ์ด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตของกลุ่มเปราะบาง
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและกลุ่มเปราะบางในการประเมินความเปราะบาง การวางแผน และการดำเนินกิจกรรมฟื้นฟู เพื่อให้แผนตอบสนองความต้องการที่แท้จริง
- จัดให้มีการถอดบทเรียนและประเมินผลหลังการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการปรับปรุงแผนและมาตรการในอนาคต

5. ส่งเสริมบทบาทของ สสว. ในฐานะผู้สนับสนุนเชิงวิชาการและยุทธศาสตร์:

- สนับสนุนให้ สสว. พัฒนาองค์ความรู้และเครื่องมือวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความเปราะบาง ของประชากรและผลกระทบจากภัยพิบัติ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย.
- มอบหมายให้ สสว. เป็นผู้ประสานงานหลักในการรวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลสถานการณ์อุทกภัย และผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นระบบ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้อย่างเต็มที่
- ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติสำหรับกลุ่มเปราะบาง โดยใช้ความเชี่ยวชาญทางวิชาการของ สสว.

รายงานสถานการณ์อุทกภัยย้อนหลัง 4 ปี (ปี 2564 - 2567)

ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1

สสว.1

แผนบริหาร

การดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ

ก่อนเกิดภัย

การเตรียมความพร้อมที่ดีเป็นหัวใจสำคัญ ในการลดความสูญเสียโดยมุ่งเน้นการวางแผนเชิงรุก และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงสูง

การป้องกันและเตรียมความพร้อม

มกราคม - เมษายน

1. การสำรวจคาดการณ์ข้อมูลสถานการณ์ภัยและผลกระทบต่อกลุ่มเปราะบาง
 - 1.1 mapping ข้อมูลกลุ่มเปราะบาง กับพื้นที่เสี่ยง
 - 1.2 จัดทำข้อมูลครัวเรือน → Individual Plan
2. เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย เพื่อเป็นกำลังเสริมการป้องกันสาธารณภัยในระดับชุมชน
 - 2.1 กิจกรรมขยายผล “ครู ก.” ขึ้นไป เฝ้าระวัง รายงาน สถานการณ์
 - 2.2 กิจกรรมการให้ความรู้ ความเข้าใจ สิกธีและสวัสดิการกลุ่มเปราะบาง กับ อปท.
3. เตรียมความพร้อมกลุ่มเปราะบางเพื่อป้องกันและรับมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติ
 - 3.1 การเฝ้าระวัง การจัดการในภาวะฉุกเฉิน ช่องทางแจ้งเหตุ อบรมและเผยแพร่องค์ความรู้สถานการณ์ภัยพิบัติ
 - 3.2 การชักชวนการอพยพ (ร่วมกับ อปท./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
 - 3.3 การส่งเสริม สนับสนุน ด้านทรัพยากร/ งบประมาณ พน.
4. ส่งเสริมและสนับสนุน การเตรียมความพร้อม ศูนย์รับแจ้ง/ ศูนย์พักพิง/ ทีม สสว./ ศูนย์ สถาน บ้าน นิคม ของ พน.หนึ่งเดียว

ระหว่างเกิดภัย

เมื่อภัยมาถึง

การอพยพ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการดูแลทางการแพทย์และจิตใจอย่างทันท่วงที คือสิ่งที่สำคัญที่สุด

การตอบสนองที่จับใจ

จำนวนกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ที่คาดว่าจะเกิดภัย

พฤษภาคม - ตุลาคม

1. สนับสนุนด้านสังคมสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัยและกลุ่มเปราะบาง (ทั้งในและนอกศูนย์พักพิง)
2. สนับสนุนด้านข้อมูล ระบบการรายงาน การบริหารจัดการ และกิจกรรมในศูนย์พักพิง รวมทั้ง การประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. วางแผนและฟื้นฟูด้านสังคม / จิตใจให้แก่ผู้ประสบภัย และผู้ประสบปัญหาทางสังคม

หลังเกิดภัย

การฟื้นฟูที่อยู่อาศัย อาชีพและสุขภาพกายใจ รวมถึงการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชน พร้อมรับมือภัยในอนาคตเป็นเป้าหมายหลัก

การฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

พฤศจิกายน - ธันวาคม

1. การฝึกอาชีพและสร้างรายได้ สสำรวจความต้องการด้านอาชีพ จัดฝึกอาชีพ
2. การซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัย สสำรวจความเสียหายและจัดหางบประมาณ
3. การเยียวยา ฟื้นฟูสภาพจิตใจ เยี่ยมบ้านให้กำลังใจ ให้คำปรึกษาที่เหมาะสม
4. การช่วยเหลือด้านการเงิน เช่น เงินสงเคราะห์ ทุนประกอบอาชีพ เป็นต้น
5. การติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือ สสำรวจความต้องการจำเป็นเพิ่มเติม
6. การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ ประเมินผล หลังเกิดภัยที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ จัดทำระบบข้อมูลเพื่อต่อการใช้ประโยชน์ในโอกาสต่อไป

แผนบริหาร

การดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ

ก่อนเกิดภัย

การเตรียมความพร้อมที่ดีเป็นหัวใจสำคัญ
ในการลดความสูญเสียโดยมุ่งเน้นการวางแผนเชิงรุก
และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน
โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงสูง

การป้องกันและเตรียมพร้อม

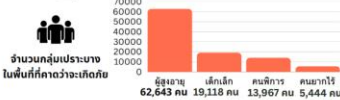
กฎหมาย - ทรัพยากร

- จัดตั้งฐานข้อมูล:** สนับสนุนการออกแบบแบบสำรวจ: ให้คำปรึกษาในการออกแบบแบบสำรวจข้อมูลครัวเรือนและชุมชนกับนักวิจัยแต่ละพื้นที่ และให้คำแนะนำหรือสนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถจัดเก็บ วิเคราะห์ และเรียกดูข้อมูลกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็ว
- จัดตั้งศูนย์ข้อมูล:** ให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาผลกระทบของภัยพิบัติและลักษณะของชุมชน รวมถึงการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน
- ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสถานที่:** สนับสนุนการสำรวจและประเมินศักยภาพของพื้นที่ที่สามารถใช้เป็นที่พักพิงหรือศูนย์พักพิง โดยพิจารณาจากความปลอดภัย การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น
- จัดกิจกรรมให้ความรู้:** สนับสนุนการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในชุมชน เช่น การจัดนิทรรศการ การบรรยาย หรือการจัด workshop เพื่อให้ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมพร้อม
- ให้คำแนะนำในการสำรวจความต้องการของชุมชน:** สนับสนุนการสำรวจและประเมินความต้องการของชุมชนของเจ้าหน้าที่สำนักงานในแต่ละพื้นที่ โดยประสานงานกับภาคีที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันทำแผนที่ชุมชน ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม เพื่อระดมทรัพยากรและสิ่งของจำเป็นสำหรับการช่วยเหลือ

ระหว่างเกิดภัย

เมื่อภัยมาถึง
การอพยพ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
และการดูแลทางการแพทย์และจิตใจอย่างทันท่วงที
คือสิ่งที่สำคัญที่สุด

การตอบสนองฉับไว

มาตรการ-พหุศรัทธา

- ให้ข้อมูลกลุ่มเปราะบาง:** รวบรวมและส่งมอบข้อมูลเชิงพื้นที่เกี่ยวกับจำนวน, ที่อยู่, และความต้องการเฉพาะ ของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่รับผิดชอบ
- การตั้งศูนย์พักพิง บริการที่จำเป็น และอุปโภคบริโภค:** ให้คำปรึกษาทางวิชาการ: สนับสนุนองค์ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราวให้ได้มาตรฐาน ทั้งในด้านสุขอนามัย การจัดสรรพื้นที่ และการจัดการทรัพยากรที่จำเป็น การจัดหาและจัดการทรัพยากร: ประสานงานกับภาคีเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับศูนย์พักพิง เช่น อาหาร, น้ำดื่ม, เวชภัณฑ์, และของใช้ส่วนตัว
- จัดทีมประสานงาน:** รวบรวมและจัดตั้งทีมสำหรับการพัฒนาระบบการรับมือเหตุการณ์ที่ประสบภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและขอความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็วและสะดวก
- สนับสนุนการสำรวจและประสานงาน:** รับผิดชอบการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มเปราะบางในพื้นที่
- การประเมินความต้องการแบบเรียลไทม์:** รับผิดชอบการติดตามและประเมินความต้องการของชุมชนแบบเรียลไทม์ ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดสรรทรัพยากรและให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที

หลังเกิดภัย

การฟื้นฟูที่อยู่อาศัย อาชีพและสุขภาพกายใจ
รวมถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
พร้อมรับมือภัยในอนาคตเป็นเป้าหมายหลัก

การฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

กฎหมาย-มาตรการ

- สนับสนุนการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล:** พัฒนาระบบหรือเครื่องมือสำหรับบันทึกและประมวลผลข้อมูลความเสียหายของที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมในชุมชน เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถระดมทุนเพื่อการฟื้นฟูได้อย่างยั่งยืน
- ประสานงานผู้เชี่ยวชาญ:** เป็นตัวกลางในการประสานงานกับนักจิตวิทยาจิตแพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต เพื่อให้คำปรึกษาและจัดกิจกรรมเยียวยาจิตใจแก่ผู้ประสบภัย รวมถึงส่งเสริมการสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคมในชุมชน
- ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพและรายได้:** สำรวจความต้องการและศักยภาพในพื้นที่ เพื่อออกแบบหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการและทักษะของชุมชนแต่ละพื้นที่ พัฒนาระบบการฝึกอบรมและส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและน่าสนใจ รวมถึงจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงง่าย เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ เชื่อมโยงเครือข่ายและแหล่งเงินทุน สืบเชื้อ และช่องทางการตลาดสำหรับวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มผู้ประสบภัย
- สนับสนุนหลักสูตรการเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง:**
 - ออกแบบและดำเนินการติดตามประเมินผล: การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผล
 - จัดทำแบบเรียนและข้อเสนอแนะ: โดยระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการช่วยเหลือในอนาคตร่วมกัน
 - สนับสนุนการจัดประชุมสัมมนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้มีการนำบทเรียนไปปรับใช้และพัฒนาศักยภาพในการรับมือกับภัยพิบัติอย่างต่อเนื่อง

แผนบริหาร

การดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ

ก่อนเกิดภัย

การเตรียมความพร้อมที่ดีเป็นหัวใจสำคัญ
ในการลดความสูญเสียโดยมุ่งเน้นการวางแผนเชิงรุก
และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน
โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงสูง

การป้องกันและเตรียมพร้อม

- จัดเตรียมข้อมูลเชิงลึกและการชี้เป้า**
พ.ค. - มิ.ย.
จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางในพื้นที่เสี่ยงภัย และเตรียมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงภัย และจัดทำแผนที่ความเสี่ยงภัย ซึ่งเป่าบ้านกลุ่มเปราะบาง ข้อมูลเฉพาะของกลุ่มเปราะบาง พิกัดจุดพักพิง และทำช่องทางติดต่อฉุกเฉิน
- เตรียมความพร้อมของบุคลากร อพม. และส่งเสริมให้เกิดการชักชวนแผน**
ก.ค. - ก.ย.
จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ทีม พม. หนึ่งในเดียว, อพม., เจ้าหน้าที่ อบต., และอาสาสมัคร ในจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม เรื่องการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในสถานการณ์น้ำท่วม จำลองการชักชวนแผนอพยพเฉพาะกลุ่มเปราะบาง และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานฉบับพกพา

ระหว่างเกิดภัย

เมื่อภัยมาถึง
การอพยพ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
และการดูแลทางการแพทย์และจิตใจอย่างทันท่วงที
คือสิ่งที่สำคัญที่สุด

การตอบสนองฉับไว

- ร่วมเคลื่อนย้ายและอพยพอย่างปลอดภัย**
ก.ค. - ธ.ค.
ใช้ข้อมูลชี้เป้าเพื่อสนับสนุนทีม พม. หนึ่งในเดียว ในการช่วยเหลือและกลุ่มเปราะบางตามที่พักพิงที่ระบุไว้ จัดทำทะเบียนผู้เข้าพักในศูนย์พักพิง สนับสนุนการบริการจัดการศูนย์พักพิง
- สนับสนุนข้อมูลเพื่อตรวจสอบผู้ตกค้าง**
ก.ค. - ธ.ค.
สนับสนุนข้อมูลเพื่อการค้นหาผู้ตกค้างหรือกลุ่มเปราะบางที่อาจยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลกับทีม พม. หนึ่งในเดียว เพื่อประสานกับหน่วยงานท้องถิ่น, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ชุมชน

หลังเกิดภัย

การฟื้นฟูที่อยู่อาศัย อาชีพและสุขภาพกายใจ
รวมถึงการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
พร้อมรับมือภัยในอนาคตเป็นเป้าหมายหลัก

การฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

- สนับสนุนองค์ความรู้และเครือข่ายเพื่อฟื้นฟูอาชีพและสร้างรายได้ระยะสั้น/ระยะยาว**
ธ.ค. , ม.ค. - ก.พ.
เพื่อให้กลุ่มเปราะบางและครัวเรือนมีช่องทางในการสร้างรายได้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยสนับสนุน สนง. พวอ. ในการสำรวจความต้องการและศักยภาพและสนับสนุนจัดฝึกอบรมอาชีพ
- สนับสนุนการติดตามการให้ความช่วยเหลือ**
ธ.ค. , ม.ค. - ก.พ.
จัดทำระบบติดตามการให้ความช่วยเหลือ ร่วมกับทีม พม. หนึ่งในเดียว และ อพม. ในพื้นที่ เพื่อให้มั่นใจว่าความช่วยเหลือถึงมือกลุ่มเปราะบาง ออกแบบที่อยู่อาศัยสำหรับพื้นที่ประสบภัยซ้ำซาก

แผนบริหาร

การดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ

ก่อนเกิดภัย

การเตรียมความพร้อมที่ดีเป็นหัวใจสำคัญ
ในการลดความสูญเสียโดยมุ่งเน้นการวางแผนเชิงรุก
และการเสริมสร้างศักยภาพชุมชน
โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงสูง

การป้องกันและเตรียมความพร้อม

พฤษภาคม - กรกฎาคม

1. การชักชวนแผนเผชิญเหตุ กับหน่วยงานและภาคี
เครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
2. การอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ อาทิเช่น อาสาสมัครใน
พื้นที่ ผู้ดูแลกลุ่มเปราะบาง ในการป้องกันและเฝ้าระวังภัย
3. การจัดทำฐานข้อมูลประชาชน และฐานข้อมูลกลุ่ม
เปราะบางในพื้นที่ รวมถึงฐานข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ เช่น
จำนวนรถในการบรรทุกสิ่งของ / อพยพประชาชน จำนวน
เรือท้องแบน จำนวนอาสาสมัครในพื้นที่ อุปกรณ์ที่จำเป็น
เครือข่าย CSR ในพื้นที่
5. สสว. กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการทางสังคม เพื่อทดลอง
การจัดทำแผนที่สารสนเทศกลุ่มเปราะบางและการบริหาร
จัดการทรัพยากรในชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือ
สถานการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่

ระหว่างเกิดภัย

เมื่อภัยมาถึง
การอพยพ การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม
และการดูแลทางการแพทย์และจิตใจอย่างทันท่วงที
คือสิ่งที่สำคัญที่สุด

การตอบสนองที่จับใจ

สิงหาคม - พฤศจิกายน

1. การบริหารจัดการในการอพยพ โดยการจัดลำดับของ
ความจำเป็นเร่งด่วนของกลุ่มเปราะบางที่ต้องได้รับการ
ดูแลเป็นพิเศษ
2. การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเปราะบางหรือประชาชนที่
เข้าพักในศูนย์พักพิง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่
3. การจัดทำระบบประสานทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการ
บริหารจัดการภายในศูนย์พักพิงให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หลังเกิดภัย

การฟื้นฟูที่อยู่อาศัย อาชีพและสุขภาพกายใจ
รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน
พร้อมรับมือภัยในอนาคตเป็นเป้าหมายหลัก

การฟื้นฟูอย่างยั่งยืน

พฤศจิกายน - ธันวาคม

1. สนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการการฝึกอาชีพ
ประชาชน / กลุ่มเปราะบางในพื้นที่
2. รวบรวมหลักสูตรที่เหมาะสม รวมถึงหน่วยงานที่ฝึก
อาชีพในพื้นที่สนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่
3. การถอดบทเรียนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการ
บริหารจัดการการดูแลกลุ่มเปราะบางจากสถานการณ์
ภัยพิบัติในชุมชน

อ้างอิง

- กรมการปกครอง. สถิติจำนวนประชากรแยกอายุ ปี 2567. สืบค้นจาก <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableAge>
- กรมควบคุมมลพิษ. (2565). สถานการณ์ฝุ่นละออง PM2.5 ในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.pcd.go.th>
- กรมทรัพยากรน้ำ. (2566). ผลกระทบของภาวะโลกร้อนต่อทรัพยากรน้ำของประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.dwr.go.th>
- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. สถานการณ์คนพิการ 31 ธันวาคม 2567. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/lDeck>
- กรมอนามัย. (2566). คู่มือป้องกันโรคลมแดดในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://hia.anamai.moph.go.th>
- กรมอุตุนิยมวิทยา. (2566). แนวโน้มพายุหมุนเขตร้อนในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.tmd.go.th>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (5 พฤศจิกายน 2567). วรวัช เผย พม. ตั้งศูนย์บริหารการดูแลกลุ่มเปราะบางจากภัยพิบัติ (ศบปภ.). สืบค้นจาก https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/MSO_WEB_NEW/news_view.php?nid=40950
- ชนากานต อาทรประชาชิต. (2566). 20 ปี ไทยสูญเสียจาก ‘ภัยพิบัติ’ แคไหน ในวันที่โลกกำลังเผชิญกับความรุนแรงจาก ‘โลกรวน’. สืบค้นจาก <https://theactive.thaipbs.or.th/data/20years-disaster-loss>
- ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล. (ม.ป.ป.). การกัดเซาะชายฝั่ง. สืบค้นจาก https://www.mkh.in.th/index.php?option=com_content&view=article&id=71&Itemid=1&lang=th
- ธนาคารโลก. (ม.ป.ป.). การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในกลุ่มคนที่เปราะบาง. สืบค้นจาก <https://www.worldbank.org>
- ปิยาพรณ ยังเทียน. (17 กุมภาพันธ์ 2568). Climate Risk Index 2025 โดย Germanwatch จัดอันดับไทยอยู่ในอันดับที่ 30 ลดลงจากอันดับ 9 ประเทศเสี่ยงสูงด้านสภาพภูมิอากาศระยะยาวในช่วง 30 ปี (1993 - 2022). สืบค้นจาก <https://thainews.prd.go.th/thainews/news/view/919627/?bid=2>
- มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. (ม.ป.ป.). ความเปราะบางของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. สืบค้นจาก https://www.tei.or.th/th/environment_news_detail.php?eid=2923&utm_source=chatgpt.com
- ยูนิเซฟ. (ม.ป.ป.). การตอบสนองต่อภัยพิบัติสำหรับเด็ก. สืบค้นจาก <https://www.unicef.org/th>
- รายงานของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระหว่างรัฐบาล (IPCC). (2564). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. ¹Cambridge University Press.
- ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กระทรวงกลาโหม. (ม.ป.ป.). ร่าง แผนระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.). สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/OeYUQ>
- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ. (2566). ผลกระทบของระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้นต่อชายฝั่งไทย. สืบค้นจาก <https://www.hydroinfo.or.th>
- สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR). (ม.ป.ป.). วิฤตการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กับการพลัดถิ่น. สืบค้นจาก <https://www.unhcr.org/th/climate-change>
- สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ. (2565). ภัยแล้งและผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร. สืบค้นจาก <https://www.bedo.or.th>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2566. สืบค้นจาก https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=941&filename=index
- สำนักงานเพื่อคนพิการแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). การช่วยเหลือคนพิการในสถานการณ์ภัยพิบัติ. สืบค้นจาก <https://www.disabled.go.th>
- SET Social Impact. (2566). ปรากฏการณ์เกาะความร้อนในเมืองกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ. สืบค้นจาก <https://climatecare.setsocialimpact.com>
- 20 ปี ไทยสูญเสียจาก ‘ภัยพิบัติ’ สืบค้นจาก <https://theactive.thaipbs.or.th/data/20years-disaster-loss>

ที่ปรึกษา

นางศิริทิพย์ ภาศรีสมบัติ

คณะผู้จัดทำ

1. นางสาวกาญจนา สนามน้อย
2. นายณรงค์ รัตนโสภา
3. นายสุบิน จุญพันธ์

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2

นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ

นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

นักพัฒนาสังคม

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 ชลบุรี

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

PDF

รายงานแผนภัยพิบัติภาค

อีเมล

tpso-2@m-society.go.th

Line OA

เลขที่ 172/9 ม.4 ต.บางละมุง อ.บางละมุง จ.ชลบุรี 20150